Ime predpisa:
Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju

Št. zadeve:
EVA: 2024-2030-0032

Datum objave:
4. 3. 2025

Rok za sprejem mnenj in pripomb:
5. 4. 2025

e-naslov za posredovanje pripomb:
gp.mp@gov.si

REDNI POSTOPEK
DELOVNO GRADIVO, 4. 3. 2025
EVA: 2024-2030-0032

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠBI IN ZAVAROVANJU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ)[1] določa pravila postopka, po katerem sodišča opravljajo prisilno izvršitev terjatev na podlagi izvršilnih naslovov in verodostojnih listin, in pravila za zavarovanje terjatev ter ureja službo izvršitelja. Veljati je začel leta 1998 in je bil večkrat noveliran.

Z zadnjo novelo – Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (ZIZ-M)[2] – je bila uresničena argumentacija Ustavnega sodišča RS v odločbi št. U-I-171/16, Up-793/16 z dne 11. 6. 2019 in spremenjena ureditev odloga, kadar gre za primere izvršbe za izpraznitev in izročitev (deložacije) stanovanjske nepremičnine, ki je dolžnikov dom. Sodišče mora ob odločanju o odlogu iz posebno upravičenih razlogov ob tehtanju nasprotujočih si interesov in upoštevanju vseh okoliščin primera, poiskati pravično ravnovesje med varstvom položaja upnika in dolžnika. Na podlagi odločitve Sodišča EU v zadevi C 407/18, ki se nanaša na Direktivo 93/13/EGS o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (Direktiva 93/13/EGS), je bilo nadalje z novelo potrošnikom, nad katerimi se vodi izvršba na podlagi neposredno izvršljivega notarskega zapisa, omogočeno učinkovito varstvo njihovih pravic. Prav tako je bila z namenom oblikovanja enotne sodne prakse razširjena možnost intervencije Vrhovnega sodišča RS, ki ima možnost dopustiti revizijo tudi na predlog dolžnika. Ob upoštevanju, da živali niso stvari, ampak čuteča živa bitja, je bilo oblikovano izvzetje določenih živali iz izvršbe. Za primere, ko v postopku prisilne izvršitve odločbe o varstvu in vzgoji obstajajo okoliščine, zaradi katerih takojšnja izvršba z odvzemom otroka ne bi bila v skladu z varstvom koristi otroka, je bila določena možnost odložitve ali prekinitve tega postopka, določene pa so bile tudi druge izboljšave na tem področju, ki prispevajo k temu, da je odvzem otroka izpeljan strokovno, odgovorno in z vso skrbnostjo ter ustreznim delovanjem vseh udeleženih, da je skrbno načrtovan in so vloge sodelujočih natančno opredeljene.

[1] Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US.
2 Uradni list RS, št.36/21.

Pred tem so bila z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (ZIZ-L)[3] urejena izvedbena pravila, povezana z določbami novih pravnih aktov EU, ki se v RS uporabljajo neposredno. Določene so bile tudi nove možnosti za dolžnika in nova pooblastila sodišča, s katerimi se urejajo tako imenovane socialne izvršbe na nepremičnine, ki so dolžnikov dom, dolg pa je nizek in je tako njegovo poplačilo s strani dolžnika realno oziroma obvladljivo. Poleg tega je bila z ZIZ-L urejena zakonska podlaga za uvedbo spletnih dražb premičnin in nepremičnin. Navedena rešitev se je v praksi pokazala kot izjemno uspešna. Na XXVIII. Dnevih slovenske uprave na Fakulteti za upravo Univerze v Ljubljani je prvo mesto na natečaju za najboljšo izboljšavo v javni upravi Premik naprej 2021 prejelo Vrhovno sodišče Republike Slovenije prav za projekt »Elektronske sodne dražbe – eDražbe*«.* ZIZ-L je prinesla tudi rešitve, s katerimi se preprečujejo in izničujejo pravna ravnanja dolžnika, ki znižujejo vrednost nepremičnini, omogočen pa je bil tudi nov, varen način, ki bankam omogoča, da financirajo kupcem nakup nepremičnin, ki se prodajajo v izvršilnih postopkih. Z novelo so bile v delu, ki ureja izvršbo na nematerializirane vrednostne papirje, določene tudi prilagoditve pravnih pravil ZIZ zaradi vključitve v sistem TARGET 2 – Securities – enotno panevropsko informacijsko platformo za izvajanje poravnav poslov z vrednostnimi papirji, ki jo upravlja Evrosistem.

1. 1. Varstvo pred nepoštenimi pogodbenimi pogoji v potrošniških pogodbah v izvršbi na podlagi verodostojne listine – učinkovitost ugovora

ZIZ ureja postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine, v katerem sta združena posebni, skrajšani pravdni postopek za izdajo plačilnega naloga in izvršilni postopek. Sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine vsebuje dva dela: prvi, kondemnatorni ali dajatveni del, nalaga dolžniku plačilo izterjevane terjatve (nalog za plačilo), drugi pa dovoljuje izvršbo. Postopek izdaje plačilnega naloga je urejen v Zakonu o pravdnem postopku (ZPP)[4]. Kadar se tožbeni zahtevek nanaša na zapadlo denarno terjatev in je ta terjatev dokazana z verodostojno listino, ki je priložena tožbi v izvirniku ali overjenem prepisu, izda sodišče toženi stranki nalog, naj izpolni tožbeni zahtevek (plačilni nalog; 431. člen ZPP).

Zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine lahko dolžnik ugovarja v roku 8 dni, v menični in čekovnih sporih pa znaša rok za ugovor 3 dni. Ugovor mora biti obrazložen, sicer ga sodišče zavrne, pri tem je standard obrazloženosti skladno z načelnim pravnim mnenjem Občne seje VS RS zelo strog, saj ne zadošča da toženec pojasni, zakaj se ne strinja, in tudi ne zadošča, da predloži/predlaga kakšen dokaz za svoje pozitivne trditve. Ugovor mora biti izhajajoč iz dejanskih trditev toženca po materialnem pravu utemeljen. Po drugi strani ustavnosodna presoja obrazloženosti ugovora ni tako stroga. Ustavno sodišče je presojalo vprašanje obrazloženosti ugovora zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine in je ugotovilo, da drugi odstavek 61. člena in peti odstavek 62. člena ZIZ nista v neskladju z Ustavo (odločba št. U-I-192/23 z dne 1. 2. 2024; Uradni list RS, št. 18/24). Pri tem je ustavno sodišče tudi poudarilo, da se je v presoji ustavnega sodišča uveljavilo stališče, da je lahko neobrazložen samo tak ugovor, ki ne navaja nobenih pravno pomembnih dejstev oziroma ki za trditve, ki jih navaja, ne vsebuje nobenih argumentov in/ali dokazov, ki bi bili v zvezi s temi dejstvi oziroma trditvami. Če dolžnik zanika obstoj temelja za nastanek terjatve, mu dokazov o tem v izvršilnem postopku ni treba predlagati, saj je dokazno breme o tem na upniku in ne na dolžniku. Če dokaze predlaga, pa pri tem ne veljajo nobene omejitve glede izbora dokaznih sredstev (v poštev torej pridejo tudi ugovorni predlogi za zaslišanje strank, prič, postavitev izvedenca itd.).

Direktiva 93/13/EGS varuje potrošnike v EU pred nedovoljenimi pogoji, ki bi lahko bili vključeni v standardno pogodbo za prodano blago ali ponujene storitve. Direktiva 93/13/EGS temelji na zamisli, da je potrošnik v razmerju do prodajalca ali ponudnika v podrejenem položaju glede pogajalske moči in ravni obveščenosti. Z namenom zamenjati formalno pogodbeno ravnotežje z dejanskim ravnotežjem

[3] Uradni list RS, št.11/18.

[4] Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbi45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US, 10/17, 16/19 – ZNP-1, 70/19 – odl. US, 1/22 – odl. US in 3/22 – ZDeb.

direktiva določa, da nepošteni pogoji v pogodbi, ki jo s potrošnikom sklene prodajalec ali ponudnik, kakor je določeno z nacionalnim pravom, niso zavezujoči za potrošnika (člen 6(1)), države članice pa naj tudi zagotovijo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklene prodajalec ali ponudnik (člen 7(1)). Direktiva 93/13/EGS zahteva, da sodišče po uradni dolžnosti presoja poštenost pogodbenih pogojev v potrošniških pogodbah.

Iz sodne prakse Sodišča EU izhaja zahteva po nadzoru morebitnih nepoštenih klavzul v potrošniških pogodbah, ki se lahko izvaja na tri možne načine, v procesni avtonomiji držav članic pa je, da izberejo enega. Pri tem je treba upoštevati, da za slovenski postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine pride v poštev sodna praksa SEU, ki se nanaša na plačilni nalog, saj postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine združuje postopek izdaje plačilnega naloga in pogojno dovoljeno izvršbo. Eden izmed navedenih načinov za zaščito potrošnika, ki edini pride v poštev glede na slovensko ureditev izvršbe na podlagi verodostojne listine, je zagotavljanje učinkovite pravice do ugovora. To pomeni, da ne bi smelo obstajati znatno tveganje, da potrošnik pravice do ugovora ne bo uveljavil na primer zaradi kratkega roka ali drugih zahtev. Ob primerjavi slovenske ureditve z ureditvami v državah, za katere je SEU ugotovilo neučinkovitost pravice do ugovora (Španija, Poljska, Slovaška), se slovenska ureditev pokaže za pretirano strogo, zato bi v primeru presoje SEU ugotovilo, da pravica do ugovora po slovenski ureditvi ni učinkovita, že zaradi izrazito kratkega roka 8 dni, problematična je tudi zahteva po obrazloženosti ugovora. Uredba (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (Uredba o evropskem plačilnem nalogu) določa rok za ugovor 30 dni[5]. SEU je kot prestrog oziroma prekratek rok za ugovor ob upoštevanju drugih okoliščin ocenilo španski rok 20 dni (zadeva C-618/10), poljski rok dveh tednov (zadeva C-176/17) ter slovaški rok 15 dni (zadeva C-448/17).

Z vidika učinkovite pravice do ugovora je pomembno tudi, da se za postopek ugovora na podlagi verodostojne listine po veljavni ureditvi ZIZ plača sodna taksa, ki predstavlja procesno predpostavko, saj se v primeru neplačila sodne takse šteje, da je ugovor umaknjen. Po ZPP taksna obveznost za ugovor zoper plačilni nalog ni predvidena. Po opozorilih sodišč dolžnost plačila sodne takse za ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine v mnogih primerih povzroča tudi številne in dolge zastoje v postopku, nemalokrat pa dolžniki prav s številnimi predlogi, ugovori in pritožbami zoper odločitve sodišča o njihovi obveznosti plačila sodne takse (ugovor zoper plačilni nalog, predlogi za oprostitev, odlog in obročno plačilo sodne takse, itd.) postopek tudi namenoma zavlačujejo in na ta način odlagajo izvršbo. Zaradi takih številnih vlog je izrazito povečana tudi obremenitev sodišča, učinek uspešno pobranih taks za ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine se ob upoštevanju navedenih zapletov, ki jih ta obveznost povzroči, praktično izniči.

Ministrstvo za pravosodje je v letu 2022 izvedlo tudi širši poziv tako sodiščem kot drugim deležnikom za podajo predlogov za izboljšanje učinkovitosti veljavne ureditve. S strani Centralnega oddelka za verodostojno listino, torej oddelka preko katerega gre odločanje o vseh predlogih na podlagi verodostojne listine, je bilo izpostavljeno vprašanje ustreznosti ureditve 29. b člena ZIZ, ki za odločanje o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine kot procesno predpostavko zahteva plačilo sodne takse, kot posledico v primeru neplačila ali prepoznega plačila pa predpisuje domnevo umika ugovora. Pripombe so bile podane tako z vidika vsebinske problematičnosti navedene ureditve, saj je ureditev ZIZ, ki kot procesno predpostavko za odločanje o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine zahteva plačilo takse, vprašljiva z ustavnopravnega vidika, ker brez stvarno utemeljenega razloga drugače obravnava položaj, ko je vložen ugovor zoper dajatveni del sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine (ki je po svoji naravi plačilni nalog), od položaja, ko je v skladu z ZPP (431. - 441. člen ZPP) vložen ugovor zoper plačilni nalog in v katerem taksna obveznost sploh ni predvidena. Od upnikove izbire postopka za uveljavitev terjatve je torej odvisno, ali bo dolžnika taksna obveznost zadela ali ne. Prav tako je posledica, da neplačilo ali prepozno plačilo 55,00 EUR sodne takse za ugovor povzroči, da je terjatev, ki je predmet izvršbe na podlagi verodostojne listine,

[5] Glej Galič Aleš, Izvršba na podlagi verodostojne listine in varstvo pred nepoštenimi pogoji v potrošniških pogodbah, Revija Odvetnik, št. 115, 2024, str. 18

ugotovljena z učinkom pravnomočno ugotovljene terjatve in ne da bi o tem zahtevku meritorno odločalo sodišče, izrazito pretirana. Dodatno pa je bilo še izpostavljeno, da dolžnost plačila sodne takse za ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine nadalje v mnogih primerih povzroča tudi številne in dolge zastoje v postopku, nemalokrat pa dolžniki prav s številnimi predlogi, ugovori in pritožbami zoper odločitve sodišča o njihovi obveznosti plačila sodne takse (ugovor zoper plačilni nalog, predlogi za oprostitev, odlog in obročno plačilo sodne takse, itd.) postopek tudi namenoma zavlačujejo in na ta način odlagajo izvršbo. Zaradi takih številnih vlog je izrazito povečana tudi obremenitev sodišča (prve in druge stopnje), pri čemer je treba izpostaviti, da nobena izmed navedenih vlog (pravnih sredstev) ni taksirana.

Ocena je bila, da se učinek uspešno pobranih taks za ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi VL tako ob upoštevanju zgoraj navedenih zapletov, ki jih ta obveznost povzroči na drugi strani (zastoj v postopku zaradi izdaje plačilnega naloga, ugovorov zoper plačilni nalog, predlogov za taksno oprostitev, odlog ali obročno plačilo in pritožb na izdane sklepe, možnost zavlačevanja postopka z očitno neutemeljenimi ali prepoznimi pravnimi sredstvi zoper odločitve sodišča o taksni obveznosti, njihovim kopičenjem) praktično izniči.

	2021	2022	2023
Število vloženih VL predlogov za izvršbo	97.637	100.825	106.505
Število vloženih predlogov na podlagi menice in čeka	165	173	159 (0,15 %)
Število vloženih VL ugovorov	7.139	6.902	7.765 (7,3%)
Število vloženih IN predlogov za izvršbo	13.436	14.306	20.652
Število vloženih IN ugovorov	1.453	1.435	1.589 (7,7%)

Tabela: Podatki o številu vloženih predlogov za izvršbo na podlagi verodostojne listine in na podlagi izvršilnega naslova Vir: Vrhovno sodišče RS

1.2. Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-189/21 z dne 26. 5. 2022

Peto poglavje drugega dela ZIZ ureja ugovor tretjega kot institut, ki omogoča tretji osebi, ki ni stranka postopka, lahko pa verjetno izkaže, da ima na predmetu izvršbe pravico, ki preprečuje izvršbo, vloži ugovor zoper sklep o izvršbi in v njem zahteva, naj sodišče izvršbo na ta predmet izreče za nedopustno. Za razliko od upnika kot aktivne stranke, ki predlaga izvršbo, ter dolžnika kot pasivne stranke, zoper katerega je predlagana oziroma dovoljena izvršba, lahko torej izjemoma pravno sredstvo vloži tudi nekdo, ki ni stranka postopka. Ugovor tretjega se lahko vloži do konca izvršilnega postopka. Izvod pravočasnega, popolnega in dovoljenega ugovora vroči sodišče upniku, in ga opozori na pravne posledice iz prvega odstavka 65. člena tega zakona. Rok za odgovor na ugovor je osem dni. Če ugovor ni obrazložen ali če pravica ni verjetno izkazana se šteje, da je ugovor neutemeljen. V skladu s 65. členom ZIZ sodišče v primeru, da upnik v roku ne odgovori na ugovor ali če izjavi, da ugovoru ne nasprotuje, v celoti ali delno ustavi izvršbo. Če upnik v danem roku izjavi, da ugovoru nasprotuje, sodišče ugovor zavrne. Vložnik ugovora lahko v 30 dneh od pravnomočnosti sklepa o zavrnitvi ugovora, ki mu upnik nasprotuje ter ugovora, ki ni obrazložen oziroma pravica ni verjetno izkazana, začne pravdo za ugotovitev, da izvršba na ta predmet ni dopustna. Dolžnik, ki izpodbija pravico tretji osebi, je lahko zajet s tožbo. Če sodišče s pravnomočno odločbo ugotovi, da izvršba, ki še ni končana oziroma je bila odložena (73. člen), na določen predmet ni dopustna, sodišče glede tega predmeta ustavi izvršbo. V postopku, ki ga začne vložnik po tretjem odstavku 65. člena ZIZ, se smiselno uporabljajo določbe

drugega odstavka 59. in 60. člena ZIZ. Pred uveljavitvijo novele ZIZ-L pravde za nedopustnost izvršbe niso mogli začeti tudi tisti tretji, ki so vložili neobrazložen (laičen) ugovor tretjega.

Pri izvršbi na premičnine je izvršitelj dolžan opravljati neposredna dejanja izvršbe ne glede na zatrjevane ovire dejanske ali pravne narave (49. člen ZIZ), kar pomeni, da izvršitelj na kraju rubeža ne ugotavlja lastninske pravice, temveč se osredotoči zgolj na tiste stvari, ki jih ima v posesti dolžnik (83. člen ZIZ). Pri premičninah, ki niso vpisane v nobeni evidenci, se zato kaj lahko zgodi, da izvršitelj zarubi tujo stvar, dolžnik lastnika ne obvesti, zato ta ne vloži ugovora tretjega in je tuja stvar v izvršilnem postopku tudi prodana. Kupec pa na podlagi sedmega odstavka 96. člena ZIZ postane lastnik stvari tudi v primeru, ko dolžnik ni bil njen lastnik.[6]

Ustavno sodišče je odločalo o zahtevi za oceno ustavnosti Okrajnega sodišča v Mariboru, ki je prekinilo postopek odločanja o tožbi iz tretjega odstavka 65. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju na ugotovitev, da izvršba na zarubljeno premičnino ni dopustna. Tožba je bila vložena po izteku 30-dnevnega roka iz izpodbijane določbe, ki pa ga je predlagatelj štel za protiustavnega. Ustavno sodišče je v odločbi št. U-I-189/21 z dne 26. 5. 2022 poudarilo, da je smisel tožbe na nedopustnost izvršbe, da tretji ohrani tiste pravice, ki bi po opravljeni izvršbi na premičnino ugasnile. Štelo je, da izpodbijani prekluzivni rok posega v pravico do zasebne lastnine tretjega iz 33. člena Ustave. Poseg je sicer zasledoval ustavno dopustni cilj hitrejše in učinkovitejše izvršbe, vendar ga je Ustavno sodišče ocenilo za nesorazmernega. Potek spornega 30-dnevnega roka namreč praviloma pomeni, da tretji izgubi možnost pravnega varstva svojih pravic civilnega prava pred grozečo izgubo zaradi prodaje stvari v premičninski izvršbi. Na drugi strani bi po prepričanju Ustavnega sodišča možnost vlaganja izločitvenih tožb vse do konca izvršilnega postopka ne prizadela bistveno upravičenih interesov upnika za hitro in učinkovito izvršbo.

V skladu s to presojo je Ustavno sodišče ugotovilo neskladje z Ustavo tretjega odstavka 65. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju, kolikor se nanaša na izvršbo na premičnine in naložilo Državnemu zboru Republike Slovenije da ugotovljeno neskladje odpravi v roku enega leta. Do odprave protiustavnosti je Ustavno sodišče določilo ustrezen način izvršitve svoje odločbe. Tretji tako lahko začne pravdo na ugotovitev, da izvršba na določeno premičnino ni dopustna, v obdobju od pravnomočnosti sklepa o zavrnitvi ugovora tretjega do konca izvršbe.

1. 3. Področje izvršbe s področja varstva in vzgoje otrok ter izvrševanja stikov

Z uveljavitvijo Zakona o nepravdnem postopku (ZNP-1)[7] je bilo v ZPP črtano poglavje in določbe, ki so urejala posebna pravila in pristojnost v zakonskih sporih, v sporih o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva ter posebna pravila k v zakonskih sporih ter sporih iz razmerij med starši in otroki.

V okviru analize in pripravljenih strokovni ob oblikovanju rešitev ZNP-1 je bilo ugotovljeno, da je primerno, da v tistih zadevah, v katerih se je po takratni ureditvi odločalo v upravnem postopku, sodišča odločajo v nepravdnem postopku ter, da tudi v tistih zadevah, v katerih so sodišča odločala po posebnih pravilih pravdnega postopka, ob upoštevanju kriterijev varovanja koristi otrok in ranljivih skupin oseb, javnega interesa in stopnje spora med subjekti, sodišče odloča po pravilih nepravdnega postopka.
Razlika med pravdnim in nepravdnim postopkom je predvsem v tem, da sta v nepravdnem postopku v večji meri kot v pravdnem postopku uveljavljeni načelo oficialnosti in preiskovalno načelo, ki pristojnim organom omogočata, da v največji možni meri zavarujejo koristi otroka.

V postopkih za varstvo koristi otrok po ZNP-1 odloča okrožno sodišče (10. člen ZNP-1), prav tako je okrožno sodišče pristojno za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo, vloženim pred uvedbo sodnega postopka, v katerem bi sodišče odločalo po pravilih posebnega postopka za varstvo koristi otroka, za odločitev o predlogu za izvršbo sodne odločbe o vzgoji in varstvu otroka ter glede

[6] Volk Dida, Ugovor tretjega zoper izvršbo, Pravna praksa, št. 5-6, 2019, str. 11-13.
[7] Uradni list RS, št. 16/19.

osebnih stikov in za samo izvršbo pa je stvarno pristojno okrajno sodišče, kar ne omogoča najboljšega varovanja koristi otrok v postopkih, saj o izvršbi odloča drugo sodišče kot v glavni stvari.

Z uveljavitvijo ZNP-1 je prenehala veljati določba 408. člena ZPP, ki je določala, da v sporih o varstvu, vzgoji in stikih otrok s starši sodišče ni vezano na postavljene zahtevke, ter določba, da lahko v teh zadevah sodišče zaradi varstva otrok in drugih oseb, ki niso sposobne skrbeti za svoje pravice in interese ugotavlja tudi dejstva, ki jih stranke niso navajale, ter zbere podatke, potrebne za odločitev, saj je to področje celovito in še dodatno v korist šibkejših strank urejeno znotraj pravil ZNP-1. Vendar pa se v skladu s 15. členom ZIZ v postopku izvršbe in zavarovanja smiselno uporabljajo določbe ZPP, ne pa tudi določbe ZNP-1, zaradi česar se je tekom izvajanja izpostavilo vprašanje glede pristojnosti in pooblastil izvršilnega sodišča v teh postopkih.

Prav tako je bila že v okviru priprave ZNP-1, kot izhaja iz obrazložitve zakonodajnega gradiva ZNP-1, ugotovljena prednost nepravdnega postopka, določenega kot splošni postopek, ki omogoča enotno obravnavanje celotne družinske situacije, v katerem je mogoča tudi povezava odločanja z realizacijo odločbe. Natančneje, da bi bilo smiselno in mogoče *de lege ferenda* določiti, da je sodnik v nepravdnem postopku, v katerem se odloča o otrokovih pravicah, pristojen tudi za celoten izvršilni postopek glede otrok. S tem bi dosegli potrebno specializacijo v družinskih zadevah, s katero bi o vseh pomembnih vprašanjih za varstvo otrokovih koristi odločal specializirani družinski sodnik, tudi o poteku izvršbe, ki mora biti posebej prilagojena.

1.4. Področje izvršiteljev, varnost izvršiteljev in pomočnikov izvršiteljev

V postopku izvršbe se dokončno uresničuje upnikova pravica do sodnega varstva iz 23. člena Ustave. Neposredna dejanja izvršbe in zavarovanja opravljajo izvršitelji. Služba izvršitelja je javna služba, katere delovno področje in pooblastila ureja zakon, izvršitelji pa jo opravljajo kot samostojno zasebno dejavnost; izvršitelji so v razmerju do svojih delavcev zasebni delodajalci. Pravice in dolžnosti izvršitelja ureja zakon. Izvršilna dejanja mora izvršitelj opravljati s skrbnostjo dobrega strokovnjaka in na način, s katerim se najhitreje in najbolj učinkovito doseže poplačilo upnika oziroma izvršitev ali zavarovanje dolžnikove obveznosti, pri čemer mora spoštovati dostojanstvo dolžnika, članov njegovega gospodinjstva in drugih oseb ter jim ne sme povzročiti nepotrebne škode ter stroškov.

V zadnjih letih, se je število zadev, ki jih imajo v delu izvršitelji, zmanjšalo za 50% oziroma iz skupaj 165.653 zadev v delu v letu 2015 na 81.888 zadev v delu v letu 2021. Prav tako se je v zadnjem času zmanjšalo število izvršiteljev, saj je v letu 2011 sprejeta Odredba o številu in sedežih izvršiteljev[8] določala imenovanje 47 izvršiteljev, po spremembi trenutno določa 36 mest izvršiteljev, dejansko zasedenih pa je 23 mest izvršiteljev.

Zaradi pristojnosti, ki jih imajo izvršitelji ob opravljanju neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja, ko vstopajo v prostore dolžnika, pregledujejo njegove stvari, jih zarubijo, odnesejo in prodajo, dolžnika odstranijo iz njegove nepremičnine je postopek izvršbe za dolžnika ter izvršitelja in vse vpletene izjemno stresen. Pri opravi izvršilnega dejanja se izvršitelji srečujejo z jokom, prošnjami, ki jim ne morejo ugoditi, pa tudi z brezobzirnostjo, nesramnostjo in zaničevanjem.[9] Prav tako prihaja v zvezi z delom izvršiteljev in njihovih pomočnikov do določenih varnostnih dogodkov.

Po podatkih Službe Ministrstva za pravosodje za varnost in varnostno načrtovanje, ki spremlja prijave varnostnih dogodkov pravosodnih deležnikov, so bili izvršitelji in pomočniki izvršiteljev v zadnjih desetih letih soočeni tudi z nekaterimi, sicer redkimi grožnjami, grožnjami s samomorom in samomori ter prejemom pisma z belim prahom. Ministrstvo za pravosodje je bilo tako do leta 2022 obveščeno le o redkih primerih varnostnih dogodkov, povprečno je prišlo do enega ali dveh takih dogodkov na leto. V letu 2022 je prišlo do tragičnega dogodka, v katerem sta pri opravljanju neposrednih dejanj izvršbe

[8] Uradni list RS, št. 46/11, 101/11 in 20/23.
9 Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Intervju Franko Slavec 3/2022, Sodnikov informator, št. 3, 2022, str. 3.

izgubila življenja dva pomočnika izvršitelja. Po tem dogodku je Ministrstvo za pravosodje z namenom poiskati ustrezne rešitve za povečanje varnosti izvršiteljev in pomočnikov izvršiteljev pri delu na terenu s sklepom št. 024-11/2022/1 z dne 19. 4. 2022 ustanovilo medresorsko delovno skupino. Naloga delovne skupine je tudi preučiti morebitne potrebe po sprejemu protokola ali drugega akta na področju sodelovanja policije in izvršiteljev, preučitev prednosti in slabosti uporabe uniform, neprebojnih jopičev in nosljivih kamer, ter možnosti vključitve dodatnih programov v izobraževanja in usposabljanja z namenom pridobiti znanja o ustrezni komunikaciji in ravnanju v konfliktnih situacijah zaradi zagotavljanja večje varnosti pri izvajanju javnih pooblastil na podlagi ZIZ, hkrati pa tudi preučiti ustreznost ureditve položaja pomočnikov izvršiteljev.

Veljavna ureditev v 51. členu ZIZ določa, da lahko izvršitelj glede na okoliščine primera zaprosi za prisotnost in pomoč policije pri opravi posameznih izvršilnih dejanj, če naleti na upiranje ali ogrožanje, ali če to utemeljeno pričakuje. Pravilnik o opravljanju službe izvršitelja[10] v zvezi s tem v 45. členu določa, da izvršitelj, ki si v skladu z zakonom pri opravi izvršilnih dejanj zagotovi prisotnost in pomoč policije, ostane odgovorni vodja izvršilnega dejanja. Pogoje in način nudenja policijske asistence ureja 12. člen Zakona o nalogah in pooblastilih policije[11] (v nadaljevanju: ZNPPol). Policija, kot organ, ki ima v mirnem času monopol nad fizičnim prisiljevanjem, namreč na kraju dogodka zagotavlja varnost izvršiteljem na terenu in morebitnih drugih oseb in nemoteno izvedbo naloge nosilcu izvajanja postopka[12]. ZIZ torej že vsebuje pravno podlago za pomoč policije pri opravi izvršilnih dejanj, pri čemer pa glede zakonskih pogojev, ki morajo biti izpolnjeni za nudenje policijske asistence (do upiranja ali ogrožanja je že prišlo oziroma se to utemeljeno pričakuje), v praksi prihaja do različnih tolmačenj, kdaj so razlogi, zaradi katerih je policija dolžna nuditi pomoč izvršiteljem na terenu, dejanski, stvarni in upravičeni, saj je pomoč policije nemalokrat odvisna od subjektivnih kriterijev.

Po običajnem postopku iz 12. člena ZNPPol Policija zagotavlja pomoč na podlagi pisnega zahtevka, ki ga mora upravičenec poslati pristojni policijski postaji najmanj sedem dni pred opravljanjem nalog, v njem pa mora navesti razloge, zaradi katerih je treba zagotoviti pomoč policistov, in zakonsko podlago za izvajanje nalog in pristojnosti, pri katerih je prišlo do upiranja ali ogrožanja, ali upravičenec to utemeljeno pričakuje. Pomoč se lahko zagotovi po hitrem postopku na podlagi ustnega zahtevka, če pisnega zahtevka ni mogoče pravočasno vložiti. Zahtevek za pomoč policist pisno dokumentira, upravičenec pa mora posredovati zahtevek v pisni obliki najpozneje v roku 24 ur od ustnega zahtevka.

Izvršitelji so se dolžni redno strokovno izobraževati po programu, pod pogoji in na način, ki ga predpiše minister, pristojen za pravosodje (287.a člen ZIZ). Pravilnik o strokovnem izobraževanju ter programu, pogojih in načinu opravljanja preizkusov znanja izvršiteljev [13] podrobneje ureja program, način izvedbe in potek rednega strokovnega izobraževanja izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev. Center za izobraževanje v pravosodju skrbi za strokovno izpopolnjevanje ter usposabljanje za delo v pravosodnih organih.

16. novembra 2022 je bil v prostorih Ministrstva za pravosodje, izveden 1. sklop izpopolnjevalnega seminarja za izvršitelje z naslovom »Varnost in varnostna kultura izvršiteljev«, Na seminarju so bile obravnavane tematike varnostne komunikacije, strahu kot obrambnega mehanizma v nepredvidljivih in grozečih situacijah, o varnostni politiki izvršiteljev, prepoznavanju varnostnih tveganj, obstoječih mehanizmih, ki so na voljo za večjo zaščito, ter varnostnih dogodkih, možnih odzivih na njih in ukrepih, ki bi omogočali večjo varnost in pripravljenost izvršiteljev. V sklopu izobraževanja je bila s strani izvršiteljev izpostavljena predvsem potreba po učinkoviti policijski asistenci pri obvladovanju varnostnih tveganj, saj imajo različne policijske postaje različen pristop pri nudenju asistence, poleg tega pa je potrebno na podlagi 12. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije zahtevo za asistenco podati

[10] Uradni list RS, št. 18/03, 83/06, 59/11, 35/16 in 34/19.
[11] Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr., 10/17, 46/19 – odl. US, 47/19 in 153/21 – odl. US.
[12] Dr. Miroslav Žaberl, Komentar k 12. členu, Zakon o nalogah in pooblastilih policije s komentarjem, Ljubljana, GV Založba, 2015, str. 65-69.
[13] Uradni list RS, št. 15/03 in 71/10.

predhodno in v njej izkazati dejstvo upiranja ali ogrožanja oziroma utemeljeno pričakovanje tega. Pogosto imajo izvršitelji več pozitivnih izkušenj z interveniranjem policije, saj je odzivnost višja, prav tako pa ni dodatnih zahtev po predhodnem zaprosilu, izkazovanju ogroženosti itd. Kot dobra praksa v povezavi z asistenco policije je bilo izpostavljeno sprejetje Protokola priporočenega ravnanja v primeru izvršitve odločbe o odvzemu otroka z neposredno izročitvijo, saj je pred sprejetjem tega policija v okviru nudene asistence skrbela le za to, da ne pride do nasilja, po sprejemu protokola, pa nudijo tudi več pomoči, če je potrebno. V povezavi s policijsko asistenco je bila predlagana izvedba okrogle mize, kjer bi sodelovali predstavniki policije, izvršitelji, predstavniki Zbornice izvršiteljev Slovenije in predstavniki ministrstva. Poleg tega je bilo predlagano, da bi se na prihodnjih izobraževanjih obravnavalo tudi tematiko sodelovanja s policijo in kjer bi bil prisoten tudi predstavnik policije.

Na izobraževanju, ki je potekalo dne 14. 12. 2022 so bile izvršiteljem s strani inštruktorja borilnih veščin ter strokovnjaka za varnost in upravljanje s tveganji predstavljene osnove samozaščite – teoretični del, v nadaljevanju pa tudi praktični del, ki ga je predstavil, strokovni sodelavec Fakultete za šport. Z namenom izboljšanja varnosti izvršiteljev in pomočnikov izvršiteljev je bil v nadaljevanju dne 11. 5. 2023 organiziran tudi izpopolnjevalni seminar za izvršitelje, na katerem je potekalo predavanje na temo policijske asistence in okrogla miza oziroma posvet med predstavniki GPU in izvršitelji glede odprtih vprašanj izvajanja policijske asistence v izvršilnih postopkih. Dne 5. 6. 2023 je bil organiziran naslednji izpopolnjevalni seminar za izvršitelje, na katerem je bil obravnavan pregled aktualne sodne prakse s področja izvršilnega postopka in postopka zavarovanja ter okrogla miza in posvet višjih sodnic in izvršiteljev glede odprtih vprašanj in dilem v zvezi s postopki izvršbe in zavarovanja.

Pomočniki izvršiteljev

ZIZ v 294.b členu določa, da lahko za pomoč pri opravljanju posameznih dejanj izvršbe in zavarovanja izvršitelj zaposli največ pet oseb, s soglasjem ministra, pristojnega za pravosodje pa največ deset oseb - pomočnikov izvršitelja. Pomočnik izvršitelja ne sme biti oseba, ki je obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, na kazen zapora šest mesecev ali na hujšo kazen. Pomočniki izvršitelja delujejo v imenu in za račun izvršitelja. Izvršitelj je odgovoren za morebitno škodo, ki jo pri opravljanju posameznih dejanj povzročijo njegovi pomočniki. Razen nekaznovanosti za pomočnika izvršitelja zakon ne predpisuje pogojev, prav tako za pomočnike izvršiteljev ni predpisana obveznost izobraževanja.

ZIZ posebej ne določa, katera dejanja lahko opravlja pomočnik izvršitelja, razen v enem primeru, ko izrecno določa, da ima zakonsko pooblastilo za opravo izvršilnega dejanja z nasilnim vstopom le izvršitelj in njegov namestnik, ne pa tudi izvršiteljev pomočnik (tretji odstavek 49. člena ZIZ). Opredelitev nalog pomočnika izvršitelja pa natančno ureja Pravilnik o opravljanju službe izvršitelja v 38.a členu in sicer določa, da lahko pomočnik izvršitelja skupaj z izvršiteljem opravlja vsa opravila v zadevah izvršbe in zavarovanja, ki jih opravlja izvršitelj in so primeroma našteta v 29. točkah v 38. členu pravilnika (prvi odstavek). Samostojno, brez navzočnosti izvršitelja pa lahko pomočnik izvršitelja kot je nadalje določeno v drugem odstavku 38. a člena Pravilnika, opravlja le taksativno našteta dejanja (11. točk), vendar pa šele po izvedbi dejanj, ki jih opravi izvršitelj v skladu z 72. in 73. členom Pravilnika in ne v primerih, ko mora izvršitelj ravnati v skladu s 44. in 45. členom Pravilnika. To pomeni, da lahko v skladu z določbami Pravilnika pomočnik izvršitelja samostojno opravlja taksativno našteta dejanja šele po tem, ko je izvršitelj dolžniku vročil sklep o izvršbi, če ta predhodno še ni bil vročen (72. člen Pravilnika), in ga pozval na prostovoljno izpolnitev obveznosti (73. člen Pravilnika), ne sme pa pomočnik izvršitelja samostojno opravljati dejanj v primeru nasilnega vstopa in pomoči policije (44. in 45. člen Pravilnika).

Določenih opravil torej pomočnik izvršitelja nikoli ne more opravljati samostojno, brez navzočnosti izvršitelja, tudi dejanja, ki jih lahko opravlja sam, pa so omejena z določenimi pogoji. V zadevah izvršbe in zavarovanja, ki jih opravlja pomočnik izvršitelja skupaj z izvršiteljem ali samostojno, mora pomočnik izvršitelja ravnati v skladu z določbami Pravilnika, ki urejajo način in postopek opravljanja zadev izvršbe in zavarovanja (tretji odstavek 38.a člena Pravilnika).

Obročna plačila

Izvršitelj je upravičen do plačila za delo in povrnitve stroškov za opravila, ki jih je opravil v okviru posameznega izvršilnega postopka, v katerem je bil s sklepom sodišča določen za izvršitelja, če so bila ta dejanja opravljena v skladu z ZIZ in podzakonskimi predpisi, če so bila dejanja potrebna za izvršbo ter, če je do plačila upravičen na podlagi Pravilnika o tarifi za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov v zvezi z njihovim delom (v nadaljevanju: Pravilnik o tarifi).

Plačilo za delo izvršitelja in povrnitev njegovih stroškov v prvi vrsti krije upnik (38. člen ZIZ). Izvršitelj plačilo za opravljena izvršilna dejanja in povrnitev stroškov obračuna v obračunu plačila za delo in stroškov izvršitelja (38.c člen ZIZ, 61. člen Pravilnika), ki ga vroči upniku in sodišču. Izvršitelj se na podlagi dokončnega obračuna poplača iz izterjanega oz. prejetega denarnega zneska ali iz položene varščine oziroma na podlagi upnikovega plačila, upnik pa lahko zahteva, da o obračunu izvršitelja odloči sodišče (drugi odstavek 38.c člena ZIZ). Plačilo za delo in povrnitev stroškov, ki jih upnik na podlagi dokončnega obračuna ali sklepa sodišča plača izvršitelju, so izvršilni stroški (293. člen ZIZ). Njihovo povrnitev lahko upnik zahteva od dolžnika pod pogoji iz petega odstavka 38. člena ZIZ, torej če so bili potrebni za izvršbo. Pri tem sodišče presoja glede na okoliščine konkretnega primera, ali so bila dejanja izvršitelja potrebna za izvršbo ter, ali so bila dejanja izvršitelja opravljena v skladu z ZIZ in podzakonskimi predpisi.

Izvršitelju pripada plačilo v stalnem znesku za prevzem posameznega prostovoljnega gotovinskega ali brezgotovinskega plačila od dolžnika ali druge osebe zanj – 50 točk (Tar. št. 16/4 Pravilnika o tarifi). Pri tem je treba upoštevati, da je izvršitelj upravičen do plačila tistih opravil, za opravo katerih je bil v izvršilnem postopku postavljen, to pa so v postopku zaradi izterjave denarne terjatve (praviloma) dejanja zaradi oprave izvršbe na premičnine. V skladu s 7. členom ZIZ izvršitelji opravljajo neposredna dejanja izvršbe, druga dejanja pa, če tako določa zakon, ali če na podlagi zakona tako odredi sodišče, drug državni organ, notar ali druga oseba z javnimi pooblastili. Primarna naloga izvršitelja, določenega zaradi oprave izvršbe na premičnine, je oprava v zakonu predpisanih izvršilnih dejanj v zvezi z izvršbo na premičnine, torej rubež in cenitev stvari, prodaja stvari ter poplačilo upnika iz zneska, dobljenega s prodajo, temeljni namen izvršbe na premičnine pa je poplačilo upnika s prodajo dolžnikovih premičnin.

Upniki v razmerju do izvršitelja pričakujejo zagotovitev poplačila terjatve v čim višjem deležu pri tem pa so obročna plačila dolžnikov pogosto učinkovitejša od unovčenja dolžnikovih premičnin. Prav tako dolžniki izven izvršilnega postopka pogosto niso odzivni na pozive upnika k plačilu in začnejo iskati možnosti poplačila terjatve šele, ko se v postopek vključi izvršitelj. Dolžniki tudi pogosto lažje stopijo v kontakt z izvršiteljem kot z upnikom, kar zlasti velja pri velikih upnikih in v primeru nizkih terjatev, prav tako je dolžnikom pogosto v interesu, da sami najdejo vire za poplačilo in se izognejo rubežu oz. prodaji premičnin.

V praksi so se tako oblikovale rešitve, ki pomenijo odmik od izhodišč, na katerih temeljita ZIZ in Pravilnik, izvršitelji pa opravljajo tudi opravila, ki v ZIZ in Pravilniku niso izrecno predvidena in katerih učinki niso nujno skladni z ZIZ in Pravilnikom, so pa v interesu poplačila upnika in tudi v interesu dolžnika. Pri tem prihaja do težav pri aplikaciji določb ZIZ in Pravilnika o opravljanju službe izvršitelja ter Pravilnika o tarifi, saj je bistveni namen izvršbe poplačilo upnika; ob tem pa spoštovanje dostojanstva dolžnika, oprava izvršbe brez povzročanja nepotrebnih stroškov in hkrati – plačilo izvršitelja za opravljena izvršilna dejanja.

V postopku izvršbe in zavarovanja mora sodišče postopati hitro (11. člen ZIZ). Izvršitelj mora začeti z opravljanjem neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja takoj oziroma najpozneje v 30 dneh po prejemu dokazila o plačilu varščine oziroma po vročitvi sklepa, s katerim je določen za izvršitelja (290. člen ZIZ). Pri opravljanju neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja mora izvršitelj delati učinkovito in ravnati s skrbnostjo dobrega strokovnjaka (288. člen ZIZ). Izvršilna dejanja mora izvršitelj opravljati s skrbnostjo

dobrega strokovnjaka in na način, s katerim se najhitreje in najbolj učinkovito doseže poplačilo upnika, pri čemer mora spoštovati dostojanstvo dolžnika, članov njegovega gospodinjstva in drugih oseb ter jim ne sme povzročati nepotrebnih stroškov (39. člen Pravilnika).

Izvršilni postopek se vodi, dokler obstajajo izgledi za uspeh oz. dokler je podan interes upnika. Izvršba na nepremičnine in premičnine se ustavi po prvi neuspešni javni dražbi, če v roku ni predlagana druga dražba, oz. po neuspešni drugi dražbi, prav tako se izvršba na premičnine ustavi, če ni rubljivih premičnin ali če upnik v roku treh mesecev od delno neuspešnega oz. neizvedenega rubeža ne predlaga ponovnega rubeža oz. če ponovni rubež ni uspešen. Upnik ima omejene možnosti odloga izvršbe, odlog lahko predlaga za največ eno leto, pri tem je potrebno soglasje dolžnika.

53. člen Pravilnika določa, da mora izvršitelj pred opravo izvršilnega dejanja dolžnika, pozvati k prostovoljni izpolnitvi obveznosti, nadalje je izvršitelj od dolžnika ali tretjega dolžan prevzeti plačilo, vendar pa je samo celotna izpolnitev obveznosti razlog za neopravo izvršilnih dejanj. 54. člen Pravilnika določa, da v primeru delne prostovoljne izpolnitve obveznosti izvršitelj opravi izvršbo v obsegu, ki je potreben za kritje neporavnanega dela obveznosti, odložitev ali prekinitev izvršilnih dejanj glede preostanka obveznosti pa v tem primeru ni dopustna.

V praksi prihaja do primerov, ko se izvršitelji z dolžnikom dogovorijo o obročnem plačevanju terjatve na način, da dolžnik opravlja obročna (mesečna) nakazila izvršitelju, in z obljubo, da ne bodo nadaljevali z nadaljnjimi izvršilnimi dejanji. Izvršitelji kljub izpolnjenim pogojem ne opravljajo izvršilnih dejanj, ampak le prevzemajo plačila dolžnikov, torej prihaja do dejanskega odloga izvršbe. Prihaja tudi do primerov, ko dolžnik ni seznanjen, da lahko tudi po vključitvi izvršitelja v izvršbo izpolni neposredno upniku ter, da si je izvršitelj za prevzem plačila upravičen zaračunati stroške v višini, določeni v Pravilniku. Višina stroškov prevzema plačil je pogosto nesorazmerna s plačilom, znesek stroškov prevzema plačil lahko preseže terjatev.

Sodna praksa glede zaračunavanja stroškov izvršiteljev pri obročnih plačilih je neenotna, obstajajo celo primeri, ko so stroški izvršitelja presegli stroške posameznega nakazila s strani dolžnika, prvostopenjsko sodišče pa je te stroške priznalo kot utemeljene. Tako npr. VSL sklep III Ip 79/2018 z dne 5. 2. 2018, kjer so stroški za prevzem gotovinskega plačila v višini 10,00 EUR znašali 13,45 EUR in šele pritožbeno sodišče stroškov izvršitelja za noben prevzem gotovine ni priznalo. Po drugi strani pa obstajajo primeri, kjer je višje sodišče priznalo izvršitelju stroške za vsak posamezni prevzem gotovine. Takšno stališče je bilo sprejeto v zadevi VSC sklep I Ip 103/2018 z dne 9. 5. 2018. Sodišče je svojo odločitev obrazložilo z argumentom: »Dolžnica se zaveda možnosti delno izpolniti obveznost iz izvršilnega naslova neposredno upniku. Kljub temu je očitno soglašala z delnimi poplačili izvršitelju kot neke vrste izpolnitvenemu pomočniku upnika. S tem je soglašala tudi z določenimi stroški izvršitelja. Slednjega se je ravno tako zavedala kot prava nevešča stranka. Stroškom izvršitelja bi se enostavno izognila, če bi sama neposredno izpolnjevala obveznost upniku. Spet drugačno stališče je sodišče zavzelo v zadevi VSL sklep III Ip 79/2018 z dne 5. 2. 2018, in sicer: »Izvršitelj je v skladu s tar. št. 16 Pravilnika o tarifi za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov v zvezi z njihovim delom sicer upravičen do plačila za prevzem posameznega prostovoljnega gotovinskega ali brezgotovinskega plačila od dolžnika, vendar pa to še ne pomeni, da je upnik v vsakem primeru upravičen do njihove povrnitve.« Smiselno enako izhaja tudi iz odločitve VSL sklep II Ip 1983/2019 z dne 15. 11. 2019, in sicer da

Obračun plačila za delo in stroške izvršitelja ureja določba 38. c člena ZIZ, ki določa razmerje med izvršiteljem in upnikom, ter da kadar upnik soglaša z izvršiteljevim obračunom, postane ta dokončen in je tudi podlaga za stroškovno obremenitev dolžnika. Sodišče pa mora pri odmeri stroškov upoštevati, da mora dolžnik upniku povrniti le tiste stroške, ki so potrebni za izvršbo ter da o tem, kateri stroški so potrebni za izvršbo, po skrbni presoji vseh okoliščin odloči sodišče v vsakem konkretnem primeru posebej. Da mora izvršitelj prevzeti delno plačilo, vendar pa da je treba takšno ravnanje presojati z vidika zahteve, da se dolžniku ne sme povzročati nepotrebnih stroškov in da je treba pri odločanju upoštevati, da je upnik upravičen do povrnitve le tistih izvršilnih stroškov, ki so potrebni za izvršbo, pa

izhaja tudi iz obrazložitve odločbe v zadevi VSM sklep I Ip 101/2019 z dne 25. 4. 2019. Stališče, da izvršitelj ni upravičen do stroškov plačil za posamezni prevzem gotovine, pa je zavzelo sodišče v zadevi VSC I Ip 417/2020 z dne 26. 11. 2020, in sicer: »Iz izpodbijanega sklepa izhaja, da je sodišče prve stopnje odločalo o stroških upnika, nastalih v zvezi s premičninsko izvršbo po dokončnem obračunu izvršitelja, pri čemer se vsi obravnavani stroški nanašajo na prevzem prostovoljnih plačil, glede na podatke spisa pa izvršitelj ni opravljal nobenih izvršilnih dejanj, temveč je zgolj prevzel prostovoljna plačila od dolžnika. Glede na takšne ugotovitve sodišča prve stopnje, pritožbeno sodišče potrjuje nadaljnji zaključek izpodbijanega sklepa, da navedeni stroški izvršitelja za izvršbo niso bili potrebni. Izvršitelj namreč do njih glede na določbo 53. v zvezi s 54. členom Pravilnika o opravljanju službe izvršitelja ni upravičen, saj ob prostovoljni izpolnitvi obveznosti ter prevzemu te izpolnitve ni opravljal nobenega izvršilnega dejanja.« Smiselno enaka odločitev izhaja tudi iz odločitve VSM sklep I Ip 872/2018 z dne 7. 2. 2019 in VSC sklep I Ip 192/2020 z dne 18. 6. 2020.

Izvršitelj sicer mora prevzeti tudi delno plačilo, a je tudi tovrstno ravnanje nujno presojati z vidika zahteve, da se dolžniku ne sme povzročati nepotrebnih stroškov. V nasprotju z navedeno zahtevo pa je ravnanje izvršitelja, ki redno mesečno prevzema obročna plačila gotovine, saj so lahko v primeru dogovora o obročnem plačilu z upnikom delna plačila izvedena neposredno upniku brez izvršiteljevih stroškov. V takšnih primerih je lahko izjemoma utemeljen strošek prevzema gotovine, če ne gre za uresničevanje morebitnega dogovora o obročnem plačilu z izvršiteljem z učinkom odlaganja izvršbe zunaj zakonskih možnosti in dolžnik izrecno vztraja pri delnem plačilu neposredno izvršitelju. Pri tem mora biti dolžnik s strani izvršitelja posebej opozorjen, da ni dolžan plačati izvršitelju in lahko plača neposredno upniku, pred prevzemom gotovine pa mora biti tudi obveščen o konkretni višini stroškov, ki ga bodo bremenili (Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Ip 898/2023 z dne 21.8.2023).

V skladu s sodno prakso, obračunavanje rednih mesečnih prevzemov gotovine po četrti alinei tar. št. 16 Pravilnika o tarifi za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov v zvezi z njihovim delom (Pravilnik) ni dopustno, če gre za ravnanja, ki kažejo na uresničevanje dogovora med dolžnikom in izvršiteljem o obročnem plačilu, ki ima za posledico učinek soroden odlogu izvršbe. Dogovor o obročnem odplačevanju je dopusten le neposredno med upnikom in dolžnikom, če pa se dolžnik sam odloči, da vztraja pri delnem plačilu neposredno izvršitelju, pa mora izvršitelj prevzeti tudi delno plačilo, a je tudi tovrstno ravnanje nujno presojati tudi z vidika zahteve, da se dolžniku ne sme povzročati nepotrebnih stroškov, kot določa prvi odstavek 39. člena Pravilnika o opravljanju službe izvršitelja. V tem primeru mora biti dolžnik s strani izvršitelja posebej opozorjen, da ni dolžan plačati izvršitelju in da lahko plača neposredno upniku, pred prevzemom gotovine pa mora biti tudi obveščen o konkretni višini stroškov, ki ga bodo bremenili (pojasnilna dolžnost; Sklep Višjega sodišča v Mariboru I Ip 536/2022 z dne 7.10.2022).[14]

1.5. Izogibanje ali podaljšanje izvršilnega postopka

Predlagatelj je prejel opozorila s strani upniških organizacij, zlasti Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije v zvezi z izogibanjem in podaljševanjem postopka izvršbe na podlagi verodostojne listine. Zbornica opozarja, da nekateri dolžniki vlagajo pravna sredstva z namenom izogibanja ali podaljšanja izvršilnega postopka. V številnih izvršilnih zadevah dolžniki zaradi sistema ugovora zoper sklep o izvršbi izdan na podlagi verodostojne listine lahko vlagajo neutemeljene ugovore, katerih namen je izključno zavlačevanje postopka in s tem onemogočanje učinkovite izterjave. V primeru vloženega ugovora se postopek nadaljuje v pravdi. ZIZ sicer določa, da mora sodišče v pravdnih postopkih, ki se vodijo po vloženem ugovoru v postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine, opraviti pripravljalni narok najpozneje v treh mesecih od prejema odgovora na ugovor, vendar pa Obrtno-podjetniška zbornica opozarja, da se v pravdnem postopku ti postopki ne štejejo kot prednostni postopki in v povprečju trajajo več kot dve leti. V tem času se pogosto zgodi, da gre dolžnik v stečaj, proda svoje premoženje ali na drug način razpolaga z njim. V tem času propade tudi precej upnikov, ki zaradi odprtih postopkov ne

[14] Zgornje besedilo povzeto na podlagi prispevka dr. Anja Drev, Stroški izvršitelja – aktualna vprašanja, Izvršilna šola 2024.

morejo voditi svojega posla. Kot nadalje opozarja zbornica s temi postopki nastajajo upniku precejšnji stroški (odvetniki, izvedenci, sodne takse), ki jih upnik zalaga sam. Po izdani sodbi, s katero sodišče ugotovi, da dolžnik dejansko dolguje upniku terjani znesek in da je dolžnikov ugovor neutemeljen, mora upnik ponovno v postopek izvršbe. Ta sicer teče na podlagi izvršilnega naslova, torej na način, ki je za upnika bolj ugoden, vendar pa je v veliko primerih ponovna izvršba neuspešna, saj dolžnik nima več premoženja, saj ga je v vmesnem času skril ali odprodal.

1.6. Seznam dolžnikovega premoženja

Če upnik verjetno izkaže, da s predlaganimi sredstvi izvršbe ne bo mogel biti v celoti poplačan, lahko po veljavni ureditvi predlaga, da dolžnik predloži seznam o stanju vsega svojega premoženja z vsemi dokazili. Po veljavni ureditvi je dolžnik dolžan kadar koli med izvršilnim postopkom predložiti seznam svojega premoženja tudi po presoji sodišča.

Na podlagi predloženega seznama lahko upnik predlaga druga sredstva izvršbe in s tem doseže poplačilo svoje terjatve. Seznam dolžnikovega premoženja je namreč izvršilno sredstvo v širšem pomenu.[15]

Če dolžnik seznama ne predloži v roku ali če tako zahteva upnik, sodišče razpiše narok, namenjen ugotavljanju dolžnikovega premoženja. Če dolžnik ne pride na narok, ga sodišče kaznuje z denarno kaznijo (31. člen ZIZ). Sodišče mora dolžnika, ki ne poda seznama svojega premoženja ali ne pride na narok za seznam premoženja, najprej denarno kaznovati, podrejeno pa lahko odredi zaporno kazen (uklonilni zapor)[16]. O skladnosti uklonilnega zapora v izvršbi je Ustavno sodišče RS že odločalo in ugotovilo, da ne gre za nedopusten poseg v človekove pravice[17]. Enako je ugotovilo tudi Evropsko sodišče za človekove pravice[18]. Ob pripravi vsake novele zakona predlagatelj prejema opozorila s strani sodišč o neučinkovitosti instituta seznama dolžnikovega premoženja, ter o stroškovni in kadrovski obremenitvi, ki ga predstavlja. Institut je bil tz namenom izboljšanja večkrat spremenjen, nazadnje z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju[19]. Med spremembami je pomembna zlasti možnost upnika, da lahko tekom postopka zahteva, da mu sodišče posreduje informativni seznam, ki vsebuje podatke o dolžnikovem premoženju iz sodišču elektronsko dosegljivih evidenc. Na ta način se upnik informira o dolžnikovem premoženju na hiter in enostaven način, na podlagi podatkov, s katerimi sodišče že razpolaga. Odredbo o seznamu dolžnikovega premoženja, z vsemi posledicami (izvedba naroka, denarna kazen, uklonilni zapor), lahko upnik zahteval takrat, ko verjetno izkaže, da s predlaganimi sredstvi izvršbe ne bo mogel biti v celoti poplačan, in pa po izpolnitvi pogoja da je predhodno že zahteval predložitev informativnega seznama.

31. člen ZIZ ne ureja ustavitve postopka s predložitvijo seznama dolžnikovega premoženja, prav tako razvoj sodne prakse ni izoblikoval stališča, kdaj se lahko ta postopek ustavi. Statistika kaže, da dolžniki večinoma ne pristopijo na narok, prav tako večina denarnih kazni ostane neizterjana, postopki s seznamom dolžnikovega premoženja pa zelo obremenjujejo sodišče. Dosedanji postopki so pokazali, da je v primeru, če dolžnik ne pristopi na prvi razpisani narok, postopek smotrno ponoviti še enkrat, torej po neprihodu dolžnika na (prvi) narok, postopek še enkrat ponoviti skladno z določbo devetega odstavka 31. člena ZIZ. V primeru ponovne pasivnosti dolžnika pa bi bilo smotrno postopek ustaviti.

V okviru javnega poziva za podajo predlogov za spremembe in izboljšanje obstoječe ureditve je Ministrstvo za pravosodje s strani velike večine sodišč prejelo pripombo v smeri ukinitve ali sprememb ureditve, ki ureja seznam dolžnikovega premoženja, saj sodišča ocenjujejo, da ureditev ni učinkovita in

[15] 10. točka odločbe Ustavnega sodišča RS U-I-344/06-11 z dne 20. 11. 2008.

[16] Ustavno sodišče RS je sicer v prekrškovnih zadevah inštitut uklonilnega zapora razveljavilo (odločba opr. št. U-I-12/12-22 z dne 11. 12. 2014).

[17] Odločba U-I-344/06 z dne 20. novembra 2008.

[18] Göthlin proti Švedski, št. 8307/11, 16. oktober 2014.

[19] Uradni list RS, št. 11/2018.

povzroča podaljševanje postopkov in obremenitev sodišč. Okrajno sodišče v Ljubljani je sporočilo, da se v praksi kaže, da stranke, predvsem dolžniki, na narok za ugotavljanje premoženja, na katerega so bili pravilno vabljeni, le redko pristopijo. Statistika oddelka namreč kaže, da je bilo v obdobju od 1. 6. 2021 do 30. 9. 2021 razpisanih 335 narokov na podlagi 31. člena ZIZ, od tega pa je zgolj 60 oziroma 17,91 % dolžnikov pristopilo na narok in izpovedalo o svojem premoženju.

Če dolžnik ne pristopi na prvi razpisan narok, mu sodišče izreče denarno kazen, ali pa mu ponovno odredi predložitev seznama premoženja, skladno z določbo devetega odstavka 31. člena ZIZ. V primeru, če dolžnik le tega ponovno ne predloži, spet razpiše narok (šesti odstavek 31. člena ZIZ). Ker v 31. členu ZIZ ni določeno, kdaj se postopek s predložitvijo seznama dolžnikovega premoženja ustavi, prihaja do situacije, kjer se verižijo odredbe dolžnikom in naroki po 31. členu ZIZ[2]. Velika večina dolžnikov, ki prvič ali drugič na narok ne pristopi, kljub temu, da so bili na narok pravilno vabljeni in svojega izostanka ne opravičijo skladno z določbo 115. člena ZPP) v zvezi s 15. členom ZIZ, tudi na naslednje razpisane naroke ne pristopijo. Tudi denarno kaznovanje dolžnikov po osmem odstavku 31. člena ZIZ na dolžnike ne vpliva na način, da bi na naroke pristopili ali da bi v naknadnem roku, določenem v sklepu o denarni kazni, predložili seznam premoženja. Večina izrečenih denarnih kazni zaradi odsotnosti rubljivega premoženja dolžnikov ostane neizterjana in je kot taka neučinkovita.

Veliko število predlogov za predložitev seznama dolžnikovega premoženja po 31. členu ZIZ zelo obremenjuje delo sodišča, izvršilni postopek pa se zavleče in podraži . Taka zakonska ureditev, ki ne omogoča ustavitve postopka, tudi v primeru večkratne nepredložitve seznama premoženja oz. neprihoda na narok, zagotovo ni ekonomična. Prav tako pa tudi ne varuje koristi in pravic upnikov, saj dolžniki izkustveno, na narok, ki je razpisan tretjič, četrtič ali celo na kasnejši narok, ponovno ne pristopijo, posledično pa institut ne doseže svojega namena, saj se upnik ne more seznaniti s premoženjem, ki ga ima dolžnik. S tem se izkaže, da je t.i. veriženje odredb in narokov za predložitev seznama dolžnikovega premoženja po 31. členu ZIZ, v takih primerih sam sebi namen.

Dosedanji postopki so pokazali, da je v primeru, če dolžnik ne pristopi na prvi razpisani narok, postopek smotrno ponoviti še enkrat, torej po neprihodu dolžnika na (prvi) narok, postopek še enkrat ponoviti skladno z določbo devetega odstavka 31. člena ZIZ. V primeru ponovne pasivnosti dolžnika pa bi bilo smotrno postopek ustaviti. V takem primeru je še vedno ustrezno varovana upnikova pravica, da se seznani z dolžnikovim premoženjem na način, da neposredno od upravljavcev podatkov ali zbirk podatkov pridobi podatke o dolžnikovem premoženju skladno z določbo šestega odstavka 4. člena ZIZ.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA
2.1. Cilji

Cilj izvršilnega postopka je poplačilo upnika, ki ima na podlagi izvršilnega naslova pravico do poplačila. Izvršba mora:
– biti učinkovita, da privede do poplačila upnika,
– biti stroškovno učinkovita (sorazmernost stroškov in koristi),
– vsebovati sorazmerne posege v dolžnikovo sfero (privilegiranost upnikovega položaja, vendar upoštevanje legitimnih interesov dolžnika in tretjih oseb),
– biti hitra,
– biti formalna (zaradi hitrosti odločanja) – dejstva naj se pretežno ugotavljajo na podlagi kvalificiranih listin (načelo formalne legalitete).

Temeljni cilji tega predloga zakona so:
– izboljšanje položaja dolžnikov potrošnikov v postopkih izvršbe na podlagi verodostojne listine glede na prakso Sodišča EU,
– varstvo tretjega in uskladitev Zakona o izvršbi in zavarovanju z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-189/21 z dne 26. 5. 2022,

– zagotovitev varstva koristi otrok v družinskih izvršbah,
zagotovitev varnosti izvršiteljev in pomočnikov izvršiteljev ter učinkovitejše opravljanje službe izvršitelja,
— pospešitev in hitrejše končanje izvršilnih postopkov,
— izboljšanje instituta seznama dolžnikovega premoženja.

2.2. Načela

S predlaganimi rešitvami so spoštovana temeljna načela postopka izvršbe in zavarovanja, ki jih predlog zakona ne spreminja.

2.3. Poglavitne rešitve

1. Zagotovitev učinkovitega varstva pravic v izvršilnem postopku na podlagi verodostojne listine v luči odločitev Sodišča EU

Predlagatelj je glede na odločitve Sodišča EU, ki so predstavljene v uvodni oceni stanja, zlasti tiste, v katerih je SEU je kot prestrog oziroma prekratek ocenilo rok za ugovor 20 dni, dva tedna oziroma 15 dni (zadeva C-618/10, C-176/17 ter zadeva C-448/17) ocenil, da je glede na temeljna načela, ključne procesne rešitve in tudi organizacijo izvršilnih sodišč v Republiki Slovenije primerneje zagotavljati učinkovito pravica do ugovora v postopkih izvršbe na podlagi verodostojne listine tako, da se podaljša rok za ugovor na 30 dni, hkrati pa se črta krajši rok za ugovor v primeru meničnih in čekovnih sporov. Iz sodne prakse SEU namreč izhaja zahteva po nadzoru morebitnih nepoštenih klavzul v potrošniških pogodbah, ki se lahko izvaja na tri možne načine, v procesni avtonomiji držav članic pa je, da izberejo enega izmed načinov. Eden izmed navedenih načinov je zagotavljanja učinkovite pravice do ugovora, kar pomeni, da ne bi smelo obstajati znatno tveganje, da potrošnik pravice do ugovora ne bo uveljavil, na primer zaradi kratkega roka.

Glede na to, da ureditev ne sme ovirati učinkovitega varstva dolžnikovih pravic je predlagatelj preučil tudi možnost spremembe ureditve obrazloženosti ugovora zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine ter ukinitve plačila sodne takse navedenem ugovoru, vendar je ocenil, da je obrazloženost ugovora glede na ustavnosodno prakso ustrezno urejena, ustreznejšo rešitev glede plačila sodnih taks pa predstavlja sprememba, po kateri plačilo sodne takse v navedenih postopkih več ne predstavlja procesne predpostavke. To posledično pomeni, da se sodna taksa za ugovor še vedno določi, vendar pa plačilo takse ni procesna predpostavka za vložitev ugovora, prav tako pa po predlaganih spremembah taksna obveznost nastopi šele ob odločitvi o ugovoru. S predlogom zakona se hkrati določa plačilo sodne takse v primeru vložitve ugovora z namenom zavlačevanja.

2. Spremembe glede roka za vložitev tožbe na nedopustnosti izvršbe v luči odločitve Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-189/21 z dne 26. 5. 2022

Predlagatelj ocenjuje, da kljub dejstvu, da je v zgornji odločbi Ustavno sodišče Republike Slovenije ugotovilo neustavnost tretjega odstavka 65. člena ZIZ, kolikor se nanaša na izvršbo na premičnine, iz nosilnih razlogov navedene odločbe izhaja, da enaki razlogi in zahteve za spremembo veljajo tudi, ko je predmet izvršbe nepremičnina ali drugo premoženje. Ključna predlagana sprememba na tem področju tudi sledi izvršitvenemu načinu kot ga je že določilo Ustavno sodišče, in sicer lahko tretji začne pravdo na ugotovitev, da izvršba na določeno premičnino ni dopustna, v obdobju od pravnomočnosti sklepa o zavrnitvi ugovora tretjega do konca izvršbe oziroma pravilneje izvršilnega postopka, pri čemer pa predlagatelj ocenjuje, da je z namenom varstva upnikove pravice do učinkovitega sodnega varstva nujno določiti vsaj stroškovno sankcijo, saj poznejša vložitev tožbe na nedopustnost izvršbe lahko zelo vpliva na samo uspešnost izvršbe upnika z drugimi izvršilnimi sredstvi.

Na podlagi pojasnjenega se predlaga sprememba tretjega odstavka 65. člena zakona in sicer v smeri, da lahko tretji začne pravdo za ugotovitev, da izvršba na ta predmet ni dopustna vse do konca izvršilnega postopka, vendar vložnika v tem primeru bremenijo vsi stroški postopka, če pa tretji začne pravdo v 30 dneh od pravnomočnosti sklepa o zavrnitvi ugovora, ga navedeni stroški ne bremenijo.

3. Spremembe glede prisilnega izvrševanja sodnih odločb in sodnih poravnav s področja vzgoje, varstva in stikov

Določbe poglavja ZIZ, ki ureja izvršbo v zadevah glede varstva, vzgoje otrok in glede osebnih stikov se s predlogom zakona dopolnjujejo z dvema pomembnima spremembama. Prva sprememba se nanaša na stvarno pristojnost sodišča, ki odloča in vodi izvršitev odločbe v zadevah varstva, vzgoje in osebnih stikov. Veljavna ureditev tega področja že določa posebno pravilo glede krajevne pristojnosti izvršilnega sodišča, in sicer je za odločitev o predlogu za izvršbo sodne odločbe o vzgoji in varstvu otroka in za samo izvršbo krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima stalno ali začasno prebivališče oseba, kateri je otrok zaupan v vzgojo in varstvo ali sodišče, na območju katerega ima stalno ali začasno prebivališče oseba, proti kateri je predlog za izvršbo vložen. Poleg tega 238.a člen ZIZ določa tudi, da je za neposredno izvršitev krajevno pristojno tudi sodišče, na območju katerega je otrok.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (ZIZ-J)[20] je na področju postopka zavarovanja, natančneje na področju začasnih odredb s področja varstva koristi otrok in preprečevanja nasilja v družini že uveljavila odstop od temeljnega pravila glede stvarne pristojnosti sodišč, ki vodijo in odločajo v postopkih izvršbe in zavarovanja. Drugi in tretji odstavek veljavnega 266. člena tako določata, da je za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo, vloženim pred uvedbo sodnega postopka, v katerem bi sodišče odločalo po pravilih posebnega postopka za varstvo koristi otroka, in za samo zavarovanje pristojno okrožno sodišče, ki bi bilo pristojno za postopek. Za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo, vloženim pred uvedbo sodnega postopka na podlagi zakona, ki ureja preprečevanje nasilja v družini, in za samo zavarovanje je pristojno okrožno sodišče, ki bi bilo pristojno za postopek. V okviru priprave in strokovnega usklajevanja navedenih sprememb so bila podane pripombe oziroma opozorila, da je vodenje in odločanje po ZIZ v pristojnosti okrajnih sodišč, ki so s temi postopki in pravili ZIZ bolje seznanjena, kar lahko vpliva na pravilnost in učinkovitost vodenja postopkov zavarovanja ob spremembi pristojnosti. Novela ZIZ-J je bila sprejeta v letu 2014, predlagatelj pa od takrat večjih težav glede izvajanja pristojnosti s strani okrožnih sodišč ni zaznal, seveda pa so predvsem drugostopenjska sodišča v teh postopkih namenila posebno pozornost izboljšanju kakovosti odločanja preko obrazložitve svojih odločb. Prav tako so bile navede vsebine v preteklih letih uvrščene tudi na izvršilne šole za sodnike in sodno osebje ter izobraževalne delavnice, ki se jih udeležujejo tudi okrožni sodniki. Predlagatelj pozdravlja takšen proaktivni pristop in se zaveda, da bo slednji potreben tudi v okviru izvajanja tega predloga zakona.

Prva predlagana sprememba je tako določitev, da je tudi za vse (končne) odločitve o predlogu za izvršbo sodne odločbe o vzgoji in varstvu otroka in za samo izvršbo krajevno pristojno okrožno sodišče, ki je izdalo sodne odločbe o vzgoji in varstvu otroka. S takšno predlagano spremembo se kot pojasnjeno zgoraj celovito določa pristojnost okrožnega sodišča, ki vodi te postopke in odloča v teh ukrepih, da lahko tako tekom postopka kot tudi ob koncu postopka vodi in odloča glede prisilne izvršitve takšne odločbe. Predlagatelj ocenjuje, da je takšen odstop od splošnega pravila, ki določa stvarno pristojnost okrajnih sodišč, torej sodišč, ki odločajo o sami vsebini razmerij ter pravicah in obveznostih, ki iz njih izhajajo, utemeljen, saj se odločbe s področja varstva koristi otrok, natančneje odločbe s katerimi se odloča o vzgoji, varstvu in osebnih stikih lahko ob spremembi okoliščin tudi spremenijo. Družinski zakonik (DZ)[21] namreč določa, da sodišče izda novo odločbo o varstvu in vzgoji ter stikih, če to zahtevajo spremenjene razmere in koristi otroka (četrti odstavek 138. člena DZ in osmi odstavek 141. člena D). Prav slednje je po mnenju predlagatelja skladno s cilji novega ZNP-1 ključna okoliščina, ki terja, da se

[20] Uradni list RS, št. 53/14.
[21] Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19, 67/19 – ZMatR-C, 200/20 – ZOOMTVI, 94/22 – odl. US, 94/22 – odl. US, 5/23 in 34/24 – odl. US.

tudi postopek prisilne izvršitve takšne odločbe vodi pred okrožnim sodiščem, torej sodiščem, ki je izdalo sodno odločbo o vzgoji, varstvu ali osebnih stiki otroka. Tudi v Avstriji se za prisilno izvrševanje odločitev o skrbi za otroka in pravici do stikov ne uporabljajo določila zakona o izvršbi (Exekutionsordnung) temveč nepravdno sodišče na zahtevo ali po uradni dolžnosti odredi ustrezna prisilna sredstva za nadomestno ali nenadomestno izvršbo.

Druga pomembnejša predlagana sprememba pa se nanaša na dopolnitev procesnih pravil, predvsem v luči ex offo pristojnosti izvršilnega sodišča v teh primerih, in sicer v smeri, da se v postopku izvršbe v zadevah varstva in vzgoje otrok ter glede osebnih stikov z otroki smiselno uporabljajo določbeZNP-1. Namreč kot že izhaja iz ocene stanja tega predloga zakona, so z uveljavitvijo ZNP-1 prenehale veljati določbe 406. do 423 člena ZPP, in posledično tudi določba drugega odstavka 408. člena ZPP, ki je določala, da v sporih o stikih otrok s starši sodišče ni vezano na postavljene zahtevke, ter tretjega odstavka istega člena pa je določal, da lahko v teh zadevah sodišče ugotavlja tudi dejstva, ki jih stranke niso navajale, ter zbere podatke, potrebne za odločitev. Postopki za varstvo koristi otroka so urejeni v ZNP-1 (93. člen – varstvo in vzgoja otroka in stiki) ZIZ pa določa subsidiarno uporabo le za ZPP, ne pa za ZNP-1. 7. člen ZNP-1 določa, da v postopkih, ki se lahko začnejo po uradni dolžnosti, ali če gre za varstvo pravic oseb iz drugega odstavka prejšnjega člena (otroci), sodišče ugotavlja tudi dejstva, ki jih udeleženci niso navedli, in izvaja tudi dokaze, ki jih udeleženci niso predlagali (preiskovalno načelo). S predlagano dopolnitvijo tega poglavja, da sodišče v teh postopkih smiselno uporablja določbeZNP-1, se še dodatno krepi skrb in ureja širše možnosti sodišča, da (ne glede na zahtevke in predložene dokaze strank) lahko tudi samo pridobi vso potrebno gradivo, da odloči skladno z največjo koristjo otroka. S predlaganimi spremembami se tudi dopolnjujejo možnosti odloga izvršitve odločbe v postopku izvršbe v zadevah varstva in vzgoje otrok o osebnih stikih na način, da lahko sodišče tudi v drugih primerih in tudi če predlog za odlog ni podan, odloži izvršbo po uradni dolžnosti, če ugotovi, da ta ni v največjo korist otroka.

Preostale spremembe v okviru spremembe in dopolnitev določb v tem poglavju so pretežno redakcijske narave, ter odpravljajo nedoslednosti, na katere je bil predlagatelj opozorjen tekom spremljanja izvajanja določb ZIZ oziroma ob pripravi tega predloga zakona.

4. Predlagane spremembe glede izvršiteljev

Zaradi povečanja varnosti vseh udeleženih v postopku se določa, da mora izvršitelj (ter pomočnik izvršitelja) pri opravi rubeža ter drugih neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja, pri katerih pride do stika z dolžnikom uporabljati tehnična sredstva za fotografiranje ter video in avdio snemanje - nosljivo kamero. Podrobnejša pravila v zvezi s tem bo določil minister pristojen za pravosodje.

S predlogom zakona se ureja praksa obročnega plačevanja dolga. Določa se, da kadar dolžnik vztraja, da ne želi plačevati posameznih plačil neposredno upniku, je izvršitelj dolžan plačilo sprejeti, vendar pa mora dolžnika opozoriti, da bodo nastali stroški izvršiteljevega dela. Na ta način bodo dolžniki ustrezno obveščeni glede možnosti poplačevanja upniku ali izvršitelju in s tem povezanih stroški, ter bo tako ustrezno obravnavana prakse, ki sicer pomeni odmik od izhodišč, na katerih temeljita ZIZ in Pravilnik, vendarle pa je v interesu poplačila upnika in tudi v interesu dolžnika.

Na predlog in opozorila Zbornice izvršiteljev Slovenije se predlaga možnost vnosa zarubljenega vozila med iskana vozila Policije. Vpis rubeža premičnin, ki se vpisujejo v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin, opravi izvršitelj z vpisom v ta register, kasneje pa se opravi še fizični rubež. Izvršitelji opozarjajo, da pride včasih do primerov, ko je fizični rubež neuspešen, ker vozila izvršitelj ne more najti, dolžnika pozove k izročitvi premičnine, dolžnik pa se na poziv ne odzove in premičnine ne izroči ali ne razkrije njenega nahajališča, ga skriva in podobno. Za navedene primere se predlaga umestitev določbe, na podlagi katere bi lahko tako vozilo označili kot pogrešano / zatajeno in ga vnesli v sistem iskanih vozil Policije _ Seznam ukradenih vozil v Sloveniji. Policija ob morebiti najdbi obvesti izvršitelja, ki mora vozilo prevzeti v hrambo v roku 8 dni.

S predlogom zakona se tudi spreminja veljavna ureditev, po kateri lahko za pomoč pri opravljanju posameznih dejanj izvršbe in zavarovanja izvršitelj zaposli največ pet, s soglasjem ministra za pravosodje pa največ deset pomočnikov izvršiteljev. Po predlagani ureditvi bo namreč izvršitelj lahko zaposlil največ dva pomočnika, izvršitelj, ki ima namestnika izvršitelja, pa največ pet pomočnikov izvršitelja, saj bo s sodelovanjem namestnika izvršitelja zagotovljen nadzor nad delom pomočnikov. S predlogom zakona se tudi na novo določajo pogoji za pomočnika izvršitelja in obvezno začetno strokovno izobraževanje pomočnikov pred nastopom dela ter redno strokovno izobraževanje v nadaljevanju opravljanja dela. Ministrstvo za pravosodje pomočnika izvršitelja vpiše v evidenco ter mu izda izkaznico, če pa ugotovi, da pomočnik izvršitelja ne izpolnjuje več pogojev za imenovanje, pomočnika izvršitelja izbriše iz evidence in zahteva vračilo izkaznice.

Še vedno bo veljalo, da pomočniki izvršitelja delujejo v imenu in za račun izvršitelja in je izvršitelj odgovoren za morebitno škodo, ki jo pri opravljanju posameznih dejanj povzročijo njegovi pomočniki.

S predlogom zakona se tudi jasneje določa, da pomočnik izvršitelja opravlja izvršilna dejanja skupaj z izvršiteljem, samostojno pa le tista dejanja, ki jih s podzakonskim predpisom določi minister, pristojen za pravosodje

Izboljšanje položaja izvršiteljev se predlaga tudi z naslednjimi spremembami:

- Z izenačitvijo položaj izvršitelja in upnika postopku odločanja o nagradi in stroških izvršitelja, in sicer, da je tudi upnik dolžan izvršitelju povrniti stroške, ki jih je imel izvršitelj z odgovorom na zahtevo, če je ta neutemeljena. S tem se izboljšuje položaj izvršitelja, ki ima delo z neutemeljenimi zahtevami upnikov in je zato po mnenju predlagatelja tudi upravičen do plačila. Namreč po opravi neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja izvršitelj upniku vroči obračun plačila za delo in stroškov, katerega izvod izvršitelj vroči sodišču. Če upnik ne soglaša z obračunom, lahko zahteva, da o obračunu odloči sodišče. Z novelo ZIZ-L se je ureditev 38. c člena ZIZ dopolnila tako, da je izvršitelj dolžan upniku povrniti stroške, ki so mu nastali z utemeljeno zahtevo, da o obračunu plačila za delo in stroškov izvršitelja odloči sodišče, s predlagano novelo pa se ureditev izenačuje.
- možnost določitve članarine v Zbornici glede na število namestnikov in pomočnikov. S tem se omogoča Zbornici izvršiteljev Slovenije, da določi različno višino članarine upoštevaje, koliko namestnikov oziroma pomočnikov je zaposlenih pri izvršitelju.
- predlaga se, da se sredstva za delo disciplinske komisije pri Zbornici izvršiteljev Slovenije zagotavlja v okviru proračuna Ministrstva za pravosodje, na enak način kot je to urejeno v Zakonu o finančnem poslovanju postopkih zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja.

5. Rešitve usmerjene v pospešitev izvršbe in preprečevanje nepoštenega vlaganja pravnih sredstev

Predhodno predstavljene poglavitne rešitve po točko 1. in 2. se nanašajo in naslavljajo opozorila Ustavnega sodišča RS in Sodišča EU, ki v svojih odločbah opozarjajo, da mora ureditev omogočati dolžniku ali tretjim učinkovito obrambo svojih pravic, ter jih postopkovna pravila kot na primer prekratki roki, previsoke sodne takse ne smejo ovirati ali oteževati pri tem uveljavljanju.

Na drugi strani se na podlagi prejetih pozivov in opozoril tako s strani Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije in sodišč se predlagatelj zaveda, da nekateri dolžniki vlagajo pravna sredstva v nasprotju z njihovim temeljnim namenom oziroma z namenom zasledovanja drugih nepoštenih ciljev (izogibanje ali podaljšanje izvršilnega postopka). Zloraba pravic je prepovedana in tudi sankcionirana z denarno kaznijo na podlagi 11. člena ZPP.

Namen izvršilnega postopka je učinkovitost pravice do sodnega varstva v izpolnitvi dolžnikove obveznosti. Zato mora biti izvršba učinkovita in opravljena brez zavlačevanja. ZIZ načeloma daje prednost upniku, ustavni pomen načela enakopravnosti ter sorazmernosti pa morata imeti v izvršilnem postopku pomen v smeri, da sodišče prepreči nastajanje postopkov ter kopičenje vlog. V skladu z 11. členom ZPP si morajo sodišče, stranke in drugi udeleženci prizadevati, da se postopek opravi brez zavlačevanja in s čim manjšimi stroški. Vsaka stranka je dolžna v postopku skrbno in pravočasno uresničevati svoje pravice, navajati dejstva in predlagati dokaze, da je mogoče postopek izvesti čim prej. Sodišče je dolžno onemogočiti vsako zlorabo pravic, ki jih imajo stranke in drugi udeleženci v postopku. Če stranke, intervenienti, njihovi zakoniti zastopniki in pooblaščenci z namenom škodovati drugemu ali s ciljem, ki je v nasprotju z dobrimi običaji, vestnostjo in poštenjem, zlorabljajo pravice, ki jih imajo po tem zakonu, jim sodišče lahko izreče denarno kazen ali druge ukrepe, določene s tem zakonom. Sodišče lahko ob zlorabi pravic izreče denarno kazen fizični osebi do 1.300 eurov, pravni osebi, samostojnemu podjetniku posamezniku ali odvetniku pa do 1,000.000 tolarjev (11. člen ZPP).

Dolžnost plačila sodne takse za ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine v mnogih primerih povzroča tudi številne in dolge zastoje v postopku, nemalokrat pa dolžniki prav s številnimi predlogi, ugovori in pritožbami zoper odločitve sodišča o njihovi obveznosti plačila sodne takse (ugovor zoper plačilni nalog, predlogi za oprostitev, odlog in obročno plačilo sodne takse, itd.) postopek tudi namenoma zavlačujejo in na ta način odlagajo izvršbo. Zaradi takih številnih vlog je izrazito povečana tudi obremenitev sodišča (prve in druge stopnje). Prav tako so sodišča opozorila, da postopek oprostitve sodne takse v večih primerih pomeni dodatno podaljšanje postopka ob dejstvu, da bi glede na očitno neutemeljenost ugovora o njemu lahko že tudi odločila. Prav tako ima dolžnik zoper sklep o zavrnitvi oprostitve plačila sodne takse tudi možnost pritožbe na višje sodišče, vse to pa (s časovnega vidika) močno vpliva na sam izvršilni postopek, konkretno na samo odločanje o ugovoru dolžnika in posledično na odločitev o nadaljevanju ali ne nadaljevanju izvršbe.

V primeru, ko dolžnik ne uveljavlja pravnih sredstev z namenom, ker bi nasprotoval vsebinski odločitvi sodišča, temveč vlaga vloge zato, da podaljšuje postopek oziroma ga zavlačuje in odlaga ugotovitev pravnomočnosti sklepa o izvršbi, na primer, ko vlaga po vsebini identične vloge, s katerimi poudarja le, da so odločbe sodišča nezakonite in nimajo materialnopravne podlage, da upnik ni upnik na podlagi zakona in da dolžnik ne more nastopiti v postopku kot dolžnik, ne navaja tehtnih razlogov in podobno, dolžnik ne zasleduje zgolj cilja uresničitve svoje ustavne pravice do sodnega varstva in ugotovitve utemeljenosti njegovih zahtevkov, temveč presega meje lastnega upravičenja in na ta način posega v pravico upnika, ki ima pravico do poplačila. Sodišče je v takšnih primerih dolžnikom že tudi izreklo denarne kazni. (Sklep Višjega sodišča v Ljubljani III Ip 802/2018 z dne 18. 4. 2018). Z določitvijo izrecne zakonske določbe in opredelitve, da takšno ravnanje dolžnika izpolnjuje tudi zakonski stan zlorabe pravice, se zasleduje cilj, da sodišče ugotovitvi takšnega ravnanja dolžniku izreče denarno kazen.

Predlagana rešitev v smeri pospešitve postopka je ukinitev pravila, da je plačilo sodne takse za ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine procesna predpostavka. Navedena rešitev bo hkrati omogočala hitrejše odločanje o ugovorih v teh postopkih in tudi presojo ali gre za zlorabo pravic dolžnika. Namreč sodišča so tekom spremljanja izvajanja in javnega poziva k posredovanju pobud za izboljšanje pravil ZIZ opozorila, da prav postopek oprostitve sodne takse v večih primerih pomeni dodatno podaljšanje postopka ob dejstvu, da bi glede na očitno neutemeljenost ugovora o njemu lahko že tudi odločila. Prav tako ima dolžnik zoper sklep o zavrnitvi oprostitve plačila sodne takse tudi možnost pritožbe na višje sodišče, vse to pa (s časovnega vidika) močno vpliva na sam izvršilni postopek, konkretno na samo odločanje o ugovoru dolžnika in posledično na odločitev o nadaljevanju ali ne nadaljevanju izvršbe.

Po sprejemu predlagane spremembe 29. b člena ZIZ, ki sedaj določa, da je plačilo sodne takse procesna predpostavka za odločanje o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, podan predlog za oprostitev plačila sodne takse ne bo več ovira za takojšnje odločanje o izvršilnega sodišča o vloženem ugovoru. Sam postopek odločanja o oprostitvi sodne takse pa predlagani ureditvi tako ne bo

vplival na tek izvršilnega postopka in vsebinsko odločanje o ugovoru. Prav tako se s predlogom zakona določa, da dolžnik plača sodno takso v višini 200 evrov v primeru, če iz obrazložitve sklepa, s katerim se ugovor dolžnika zoper sklep o izvršbi zavrne ali zavrže, izhaja, da je šlo za ugovor, podan z namenom zavlačevanja postopka. Navedena taksna obveznost nastane tudi v pravdnem postopku, če je pred njim tekel postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine, in iz obrazložitve odločbe izhaja, da je šlo za ugovor, podan z namenom zavlačevanja postopka.

6. Seznam dolžnikovega premoženja

Na podlagi v okviru uvodne ocene stanja prejetih pripomb sodišče se dopolnjuje tudi ureditev, ki ureja seznam dolžnikovega premoženja. S predlogom zakona se zakonska ureditev dopolnjuje s pravno podlago za ustavitev postopka s seznamom dolžnikovega premoženja, in sicer v smeri kot jo je podalo Okrajno sodišče v Ljubljani, torej v primeru, ko dolžnik na naroku izjavi, da nima premoženja, ter v primeru, kadar dolžnik ne pride na narok, na katerega je bil v redu vabljen, ali če na naroku oziroma v seznamu iz prvega odstavka tega člena ne navede popolnih in resničnih podatkov o svojem premoženju, ga sodišče kaznuje z denarno kaznijo po 33. členu tega zakona, sodišče pa oceni, da postopka ni smotrno nadaljevati.

7. Druge predlagane rešitve

S predlogom zakona se:
- določa pristojnost in postopek, kadar je v Republiki Sloveniji izdan izvršilni naslov ali se v njej izvršuje tuj izvršilni naslov za izvajanje Uredbe Sveta (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok;
- na predlog Varuha človekovih pravic in Obrtno podjetniške zbornice Slovenije določa obveznost izvršilnemu sodišču, da na predlog stranke izda sklep, s katerim ugotovi, da je izvršba končana;
- razbremenjuje se upnike z obveznostjo overitve podpisa na dovoljenju dolžniku za podaljšanje prometnega dovoljenja zarubljenega vozila;
- izboljšuje ureditev izvzetja prejemkov iz izvršbe, ki se tudi usklajuje z ureditvijo v Zakonu o davčnem postopku;
- ponovno uvaja možnost pritožbe zoper sklep o domiku, saj predlagatelj ocenjuje, da so odpadli razlogi, ki so vodili v njeno črtanje, prav tako nov način vodenja javnih dražb kot spletne javne dražbe zahteva, da so morebitne nepravilnosti v zvezi s samim načinom postopka prodaje razrešene že pred izvedbo spletne javne dražbe. Odsotnost možnosti pritožbe zoper sklep o domiku povzroča težave v praksi in v večjo negotovost spravlja predvsem kupca, ki mora po dražbi že položiti kupnino, pa vendar je v kasnejši fazi lahko vložena tudi pritožba iz razlogov nepravilnosti v zvezi s postopkom prodaje. S predlagano ureditvijo in možnostjo pritožbe zoper sklep o domiku se to tveganje za kupca odpravlja.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlagatelj ocenjuje, da predlagana sprememba, po kateri plačilo sodne takse ne bo več procesna predpostavka za vložitev ugovora na podlagi verodostojne listine ne bo povzročila finančnih posledic, saj je plačilo sodne takse še nadalje določeno kot obvezno za navedeni postopek.

S predlogom zakona se določa, da se sredstva za povrnitev stroškov in plačilo sejnine predsednikom in članom disciplinskih komisij pri Zbornici izvršiteljev Slovenije zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije. Predlagatelj navedene stroške ocenjuje kot največ 1100 EUR letno, saj sta po podatkih Ministrstva za pravosodje le 1 do 2 postopka letno.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ni treba zagotoviti dodatnih sredstev v že sprejetem državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Nemčija

Postopek izvršbe in zavarovanja je v Nemčiji v prvi vrsti urejen v osmi knjigi Civilnega postopnika (Zivilprozessordnung - ZPO), t.j. v paragrafih 704 do 945. Poleg navedenega predpisa postopek izvršbe ureja tudi Zakon o prisilni javni dražbi in prisilni upravi (Gesetz über die Zwangsversteigerung und die Zwangsverwaltung - ZVG), ki ureja prisilno javno dražbo in prisilno upravo nepremičnin ter prisilno javno dražbo ladij in letal.

Izvršba v Nemčiji se začne na podlagi izvršilnega naslova na upnikov predlog. Za postopek izvršbe so pristojna okrajna sodišča (Amtsgericht), na katerih postopke izvršbe (vključno z izvršbo na nepremičnine) praviloma vodijo t.i. pravosodni uradniki (Rechtspfleger-ji), sodni izvršitelji pa opravljajo premičninsko izvršbo, deložacije, na zapisnik sprejemajo seznam dolžnikovega premoženja ipd. Pri vsakem okrajnem sodišče je običajno zaposlenih več sodnih izvršiteljev, za posamezno premičninsko izvršbo pa je krajevno pristojen tisti sodni izvršitelj, ki je za imenovan določen okraj, kjer dolžnik živi. Izvršitelj ni pravnik, temveč po srednji šoli opravi dvoletni program na višji strokovni šoli, ki je sestavljen iz teoretičnega in praktičnega dela. Prav tako ni pravnik pravosodni uradnik, ki po zaključeni maturi konča visoko strokovno šolo (Fachhochschule) za program Rechtspfleger-ja, kjer je triletni študijski program sestavljen iz teoretičnega in praktičnega dela.

Za razliko od slovenskega prava v Nemčiji ne poznajo faze dovolitve izvršbe. Zatorej izvršilno sodišče ne izda sklepa o izvršbi, temveč se izvršba začne na podlagi izvršilnega naslova, ki vsebuje t.i. izvršilno klavzulo (Vollstreckungsklausel, § 725 ZPO), kar imenujemo izvršljivi odpravek izvršilnega naslova (vollstreckbare Ausfertigung, § 724 ZPO), ki ga izda sodišče, ki je izdalo dajatveno sodno odločbo (praviloma pravdno sodišče). Pri notarskih zapisih izvršilno klavzulo nadomešča dolžnikovo soglasje z neposredno izvršljivostjo notarskega zapisa (klavzula o neposredni izvršljivosti). Izvršilna klavzula ni popolnoma primerljiva s slovenskim potrdilom o izvršljivosti (42. člen Zakona o izvršbi in zavarovanju - ZIZ), ampak se z njo odloči tudi o nekaterih pravnih vprašanjih, glede katerih v Sloveniji sodišče odloča s sklepom o izvršbi, npr. o pravnem nasledstvu ali o izvršljivosti pogojnih terjatev. V takih primerih pravdno sodišče izda t.i. kvalificirano izvršilno klavzulo, ki izkazuje pravno nasledstvo (titelergänzende Klausel, § 726 ZPO) ali nastop odložnega pogoja (titelübertragende Klausel, § 727 ZPO). Nastop teh dejstev mora stranka praviloma izkazati s kvalificirano listino, t.j. javno listino ali po zakonu overjeno zasebno listino. Podrejeno se pravno nasledstvo ali nastop odložnega pogoja dokazuje s sodbo, ki jo pravdno sodišče izda na podlagi tožbe na izstavitev izvršilne klavzule (Klage auf Erteilung der Vollstreckungsklausel, § 731 ZPO).

Nemška izvršba je decentralizirana in formalizirana. Decentralizacija izvršbe se kaže v tem, da se izvršba z različnimi sredstvi vodijo v ločenih spisih, da jo obravnavajo različne osebe in da vsaka od teh oseb posebej preveri, ali so podane predpostavke izvršbe. Zaradi formaliziranosti nemškega postopka izvršbe izvršilni organ pred začetkom opravljanja izvršilnih dejanj zgolj preveri, ali so podane naslednje formalne predpostavke izvršbe: izvršilni predlog upnika, obstoj izvršilnega naslova, obstoj izvršilne klavzule in vročitev izvršilnega naslova (npr. sodne odločbe z izvršilno klavzulo) dolžniku. Materialnih predpostavk izvršbe sodišče oziroma izvršitelj ne preverja, temveč je na dolžniku breme, da neobstoj

materialnih predpostavk izvršbe (npr. poplačilo dolga ali odlog plačila) uveljavlja s pravnimi sredstvi izvršilnega prava (npr. s tožbo na nedopustnost izvršbe, § 767 ZPO).

Ustroj izvršbe in pravni sredstev (Rechtsbehelfe) se odraža v delitvi funkcionalne pristojnosti posameznega organa. Hkrati je pomembno, da zagotavljajo pravno varnost upniku in dolžniku. Govori se o dvotirnem sistemu pravni sredstev. Ugovori formalne, postopkovne vsebine, ki zadevajo le izvršilni postopek, se obravnavajo pred izvršilnim postopkom oziroma znotraj izvršilnega postopka, praviloma z ugovorom zoper vodenje izvršbe (766. člen ZPO). To je tako imenovano pravno sredstvo prve stopnje. Zoper odločitve v okviki sklepov je na drugi stopnji predvidena takojšnja pritožba (793. člen ZPO). Nasprotovanje zahtevku za izvršbo se izrazi z ugovorom zoper izvršbo (Erinnerung; 766. člen ZPO), ki je namenjen tudi ugovoru zoper pravno sredstvo in načinu izvršbe, z ugovorom zoper odločitev Rechtspflegerja iz 793. člena ZPO, pritožbo po 71. členu GBO. Na drugi strani pa se materialni ugovori uveljavljajo zunaj izvršilnega postopka, pred procesnim sodiščem. Tako se na primer materialnopravni ugovori zoper izvršljivi zahtevek uveljavljajo s tožbo zaradi nedopustnosti izvršbe (Vollstreckungsabwehrklade; 767. člen ZPO), materialni ugovori zoper podelitev kvalificiranih klavzul v tožbi zoper izvršilno klavzulo (Klage fefen Vollstreckungsklausel; 787. člen ZPO) oziroma ugovorom iz 733. člena ZPO, ki je tudi namenjen nasprotovanju podelitvi tako imenovanih enostavnih klavzul. Taka delitev pravnih sredstev je posledica ustroja izvršilnega postopka, ki temelji na principu formaliziranega izvršilnega postopka. Zato se polje ugotavljanja izvršilnega sodišča zoži na formalne predpostavke izvršbe.

Upnik, ki ima v rokah izvršilni naslov, brez dolžnikovega sodelovanja težko pridobi pregled nad njegovim premoženjem. Postopek pridobivanja informacij o dolžnikovem premoženju je po navadi tak, da upnik predlaga sodnemu izvršitelju, naj dolžnik poda seznam svojega premoženja (§ 802c, 807 ZPO), če sodni izvršitelj pri dolžniku ob opravljanju premičninske izvršbe ne najde rubljivih predmetov. Če dolžnik seznama svojega premoženja ne poda, lahko upnik izvršilnemu sodišču predlaga, da se za dolžnika izda priporni nalog (Haftbefehl, § 802g ZPO), ki ga izvrši sodni izvršitelj. Pripor traja, dokler dolžnik ne poda izjave o seznamu svojega premoženja (drugi odstavek par. 802i ZPO) oziroma največ 6 mesecev (§ 802j ZPO). Seznami dolžnikovega premoženja se vodijo v registru, ki ga v elektronski obliki upravlja eno od deželnih sodišč. Posamezni seznam premoženja se po dveh letih iz registra briše. Do registra imajo elektronski dostop izvršitelji, izvršilna sodišča, stečajna sodišča in nekateri drugi državni organi (§ 802k ZPO). Od 1.1.2013 velja nova ureditev, po kateri lahko sodni izvršitelj pridobiva podatke iz javnih evidenc glede dolžnikovih vozil, bančnih računov in zaposlitve, in sicer pod pogojem, da izvršitelj ob opravljanju premičninske izvršbe ugotovi, da dolžnik nima rubljivih predmetov ali noče podati izjave o seznamu svojega premoženja (§ 802l ZPO).

Pri izvršbi na terjatve (npr. na dolžnikovo plačo ali denarna sredstva na banki) okrajno sodišče (§ 828 ZPO) na upnikov predlog izda sklep o rubežu terjatve (Pfändungsbeschluss, § 829 ZPO), ki ga pošlje tretjedolžniku (npr. delodajalcu ali banki). Ko je sklep o rubežu vročen tretjedolžniku, je terjatev zarubljena. V enem mesecu po izdaji sklepa o rubežu lahko upnik predlaga izdajo sklepa o prenosu terjatve (Überweisungsbeschluss). Prenos terjatve na upnika se izvede bodisi v izterjavo bodisi namesto plačila. Predlog za rubež in predlog za prenos je mogoče tudi združiti v eno vlogo (tretji odstavek § 829 ZPO).

Izvršba s prodajo nepremičnin poteka dvofazno. Če v zemljiški knjigi še ni vknjižena zemljiška zastava (hipoteka ali zemljiški dolg), upnik na podlagi izvršilnega naslova vloži na zemljiško knjigo, ki jo vodi okrajno sodišče, predlog za vknjižbo prisilne hipoteke (Zwangssicherungshypothek). Zemljiška knjiga prisilne hipoteke ne vpiše, če vrednost terjatve ne presega 750,00 EUR na posamezno nepremičnino (prvi odstavek § 866 ZPO). Če je predlagana izvršba na več nepremičnin, mora znesek terjatve za vsako nepremičnino znašati vsaj 750,00 EUR. Če ima upnik več izvršilnih naslovov proti dolžniku, lahko terjatve iz teh izvršilnih naslovov sešteje (po potrebi prišteje tudi obresti in stroške) in tako doseže vpis prisilne hipoteke v zemljiško knjigo (tretji odstavek § 866 ZPO). Meja 750,00 EUR je uvedena, da se prepreči nepreglednost zemljiške knjige zaradi vpisa velikega števila hipotek majhne vrednosti.

Ko je upnikova prisilna hipoteka vknjižena v zemljiško knjigo, lahko upnik predlaga opravo prisilne javne dražbe nepremičnine (Zwangsversteigerung). Predlog vloži pri izvršilnem oddelku okrajnega sodišča (Amtsgericht). Celoten postopek, vključno z javno dražbo, vodi pravosodni uradnik (Rechtspfleger), ki v enostranskem postopku izda sklep o odreditvi javne dražbe (Anordnungsbeschluss, § 17 in 19 ZVG) oziroma sklep o pristopu (Beitrittsbeschluss, § 27 ZVG), če je že v teku postopek izvršbe na isto nepremičnino. Proti obema sklepoma lahko dolžnik vloži pravno sredstvo opomin (Errinerung, § 766 ZPO). Z vročitvijo sklepa o odreditvi javne dražbe dolžniku je nepremičnina zarubljena (§ 20 ZVG), zaradi česar je dolžniku prepovedano odtujiti nepremičnino (§ 24 ZVG). Sklep o odreditvi javne dražbe se zaznamuje v zemljiški knjigi (Versteigerungsvermerk).

Dolžnik lahko po vročitvi sklepa o odreditvi javne dražbe predlaga odlog nepremičninske izvršbe za 6 mesecev, če izkaže, da bo v navedenem obdobju lahko dolg poravnal ali če to glede na premoženjske in osebne razmere dolžnika ustreza pravičnosti (§ 30a ZVG). Tak odlog je možen največ dvakrat (§ 30c ZVG). Če je postopek javne dražbe odložen in upnik v roku 6 mesecev ne predlaga nadaljevanja, se postopek ustavi (§ 31 ZVG).

Po izdaji sklepa o odreditvi javne dražbe sodišče postavi cenilca, da oceni zarubljeno nepremičnino. Sodišče vroči cenitveno poročilo strankama, da nanj podata pripombe. Potem izda sodišče sklep o tržni vrednosti, proti kateremu je možna pritožba (sofortige Beschwerde, peti odstavek § 74a ZVG). Po njegovi pravnomočnosti sodišče razpiše narok za prvo javno dražbo, ki ne sme biti opravljen pred potekom 60 dni od izdaje odredbe o prodaji. Sodišče odredbo o prodaji vroči strankam, objavi na sodni deski, v uradnem listu posamezne dežele ter na svetovnem spletu (§ 39, 40 in 41 ZVG).

Na prvem naroku za javno dražbo nepremičnina ne sme biti prodana za manj kot polovico ocenjene vrednosti (§ 85a/1 ZVG). Vendar pa lahko upnik, čigar terjatev presega polovico ocenjene vrednosti nepremičnine, predlaga, da na prvem naroku nepremičnina ne sme biti prodana za manj kot 7/10 ocenjene tržne vrednosti (§ 74a ZVG). Na drugi dražbi je mogoče prodati nepremičnino vsaj za ceno najnižje ponudbe (geringstes Gebot, § 44 ZVG). Znesek najnižje ponudbe je odvisen od tega, ali je izvršbo na nepremičnino predlagal upnik, ki je prvorangiran v zemljiški knjigi, ali kak nižje rangirani izvršilni upnik. V prvem primeru mora znesek najnižje ponudbe kriti vsaj stroške izvršbe na nepremičnino in znesek davščin (javnih dajatev), ki bremenijo nepremičnino (kritno načelo, Deckungsgrundstatz, § 44 ZVG). V drugem primeru, ko izvršbo na nepremičnino predlaga upnik, ki ima v zemljiški knjigi drugi ali nižji rang, mora znesek najnižje ponudbe poleg stroškov nepremičninske izvršbe in javnih dajatev kriti tudi terjatve višje rangiranih upnikov. Na drugi dražbi se nepremičnina sicer prodaja za najnižjo ponudbo (§ 44 ZVG), vendar pa lahko izvršilno sodišče na dolžnikov predlog izvršilno dejanje (sklep o domiku) razveljavi, če bi bila nepremičnina prodana za nesorazmerno nizko ceno in bi takšna ponudba glede na vse okoliščine primera nasprotovala morali (§ 765a ZPO). Če na drugi dražbi ni ponudnikov, se izvršba na nepremičnino ustavi (drugi odstavek § 77 ZVG).

Dražba, ki jo vodi pravosodni uradnik, traja najmanj 30 minut (prvi odstavek § 73 ZVG). Kot ponudnik lahko na dražbi sodeluje vsakdo, tudi tisti ponudnik, ki varščine ni plačal. Vendar pa lahko izvršilni upnik ob ponudbi dražitelja zahteva, naj z bančnim potrdilom izkaže, da je plačal varščino, ki znaša 10 % ocenjene vrednosti nepremičnine (§ 67 in 68 ZVG). Po preteku 30 minut pravosodni uradnik ugotovi, kateri dražitelj je ponudil najvišjo ceno, in razglasi: “prodano prvič, drugič in tretjič”. Če tekom tega štetja nekdo ponudi višjo ceno, pravosodni uradnik to zabeleži in začne znova šteti. Če prešteje do tri, ne da bi kdo dvignil ponudbo, ugotovi, kateri dražitelj je oddal najvišjo ponudbo, in konča dražbo (drugi odstavek § 73 ZPO).

Na sami dražbi pravosodni uradnik razglasi sklep o domiku (§ 89 ZVG), ki se udeležencem postopka vroči v pisni obliki. Lastninska pravica na nepremičnini preide na kupca že s samim sklepom o domiku (sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu v Nemčiji ne poznajo) pod razveznim pogojem, da pritožbeno sodišče sklepa o domiku ne bo razveljavilo (prvi odstavek § 90 ZVG). Vendar dokler kupec ne izkaže,

da je plačal celotno kupnino, izvršilno sodišče sklepa o domiku ne pošlje zemljiški knjigi, da na kupce vpiše lastninsko pravico. Sklep o domiku je izvršilni naslov, na podlagi katerega lahko kupec predlaga prisilno izpraznitev nepremičnine. Pri prodaji nepremičnine velja izbrisno načelo le delno, saj zemljiška knjiga na podlagi sklepa o domiku izbriše le tiste zemljiške zastave (hipoteke, zemljiške dolgove, realna bremena ipd.), ki so po rangu za zastavno pravico upnika, ki je predlagal izvršbo. Izvršilno sodišče razpiše razdelitveni narok po pravnomočnosti sklepa o domiku (§ 105 ZVG). V času priprav na razdelitveni narok lahko sodišče upnike, ki so upravičeni do poplačila iz kupnine, pozove, da v roku 14 dni prijavijo svoje terjatve in pri tem natančno navedejo višino stroškov, obresti in glavnice po stanju na dan razdelitvenega naroka (§ 106 ZVG). Če upniki tega ne storijo, se ne poplačajo po rangu, temveč na koncu, če še kaj ostane od izkupička prodaje (§ 110 ZVG).

Poleg prisilne prodaje na javni dražbi poznajo v Nemčiji še drugo sredstvo izvršbe na nepremičnine, t.j. prisilno upravo nepremičnine (Zwangsverwaltung, § 146 ZVG). Gre predvsem za primere, ko je dolžnik najemodajalec (ali zakupodajalec) ene ali več nepremičnin (predvsem stanovanj). V takem primeru pravosodni uradnik na podlagi izvršilnega naslova na predlog upnika postavi (praviloma iz vrst odvetnikov) prisilnega upravitelja (Zwangsverwalter), ki za račun upnika izterjuje najemnine (ali zakupnine) vse do dokončnega poplačila terjatve.

Pravno sredstvo tretjega v izvršbi je izločitvena tožba (Drittwiderspruchsklage, § 771 ZPO), s katero tretji uveljavlja materilnopravne zahtevke proti izvršbi na določen predmet (npr. leasing-podjetje uveljavlja lastninsko pravico na delovnem stroju, ki ga je zarubil sodni izvršitelj). Tožba, s katero tretji uveljavlja nedopustnost izvršbe na določen predmet, se vloži pri pravdnem sodišču v okraju, kjer je prišlo do nedopustnega izvršilnega dejanja. Hkrati z vložitvijo tožbe lahko tretji pravdnemu sodišču predlaga odlog izvršbe na stvar, ki je predmet izločitvene tožbe, če položi varščino ali z verjetnostjo izkaže, da bo s tožbo uspel (einstweilige Anordnungen, tretji odstavek § 771 ZPO, § 769 ZPO).

Razen odloga izvršbe na predlog dolžnika ali tretjega v primeru vložitve tožbe na nedopustnost izvršbe ali izločitvene tožbe (§ 769 ZPO) in razen odloga za 6 mesecev na predlog dolžnika v primeru nepremičninske izvršbe (§ 30a ZVG), je mogoče odložiti premičninsko izvršbo za obdobje največ 12 mesecev tudi v primeru, ko se sodni izvršitelj (po pooblastilu upnika) z dolžnikom pred opravo rubeža dogovori za obročno odplačilo dolga (Vollstreckungsaufschub bei Zahlungsvereinbarung, § 802b ZPO). Nadalje, izvršilno sodišče v posebej upravičenih primerih iz razloga varstva dolžnika na njegov predlog razveljavi ali prepove določeno izvršilno dejanje ali dovoli odlog izvršbe (Vollstreckungsschutz, § 765a ZPO). Tak odlog traja, dokler ga sodišče na predlog stranke ne razveljavi zaradi spremembe okoliščin (četrti odstavek § 765a ZPO). Poleg tega je dovoljen vsaj en odlog izvršbe v primeru, ko stranka predloži javno listino ali s strani upnika izstavljeno listino, iz katere izhaja dogovor o odlogu izvršbe (4. točka § 775 ZPO). V takem primeru ostanejo že opravljeni rubeži v veljavi (§ 776 ZPO). Če stranka predlaga ponovni odlog izvršbe na podlagi 4. točke § 775 ZPO, lahko izvršitelj ali izvršilno sodišče tehtata, ali bosta nadaljnji odlog izvršbe dovolila. Pri tem vzameta v poštev organizacijsko obremenjenost sodišča in interese dolžnika. In nenazadnje, v postopku prisilne javne dražbe nepremičnine lahko upnik največ dvakrat predlaga odlog izvršbe, tretji upnikov predlog za odlog pa se šteje za umik predloga za izvedbo javne dražbe (§ 30 ZVG).

Sodni izvršitelj je deželni sodni uradnik, ki je pod upravnim nadzorom predsedujočega sodnika okrajnega sodišča. Vendar je pri opravljanju svojih izvršilnih dolžnosti funkcijsko neodvisen: navedeni upravni nadzor se ne sme uporabiti za vplivanje nanj. Ukrepi, ki jih sprejme sodni izvršitelj, in obračuni stroškov, ki jih pripravi, se lahko izpodbijajo z vložitvijo ugovora (Erinnerung). Enako velja, če sodni izvršitelj zavrne izvršitev naloga.

Hrvaška

Na Hrvaškem je postopek izvršbe in zavarovanja v pretežnem delu urejen v Izvršilnem zakonu (Ovršni zakon - OZ), ki se uporablja od 15.10.2012, posebne določbe o izvršbi na denarna sredstva pri organizacijah za plačilni promet pa vsebuje tudi zakon o opravi izvršbe na denarnih sredstvih (Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima - ZPONS), ki se uporablja od 1.1.2011.

OZ ureja postopke izvršbe na podlagi izvršilnih naslovov ali verodostojnih listin in postopke zavarovanja. Za te postopke so pristojna sodišča in notarji (1. člen OZ). Začnejo se praviloma na upnikov predlog, le izjemoma pa po uradni dolžnosti (3. in 22. člen OZ). Sodna odločba postane praviloma izvršljiva po pravnomočnosti, razen v sporih v vrednosti do 10.000,00 kun, kjer pritožba ne zadrži izvršitve (26. člen OZ).

Sodišče lahko dolžniku drugim udeležencem postopka izreče denarno kazen, če se ne ravnajo po nalogu sodišča ali izvršitelja. Denarno kazen izterja sodišče in jo ponovno izreka tako dolgo, da začnejo kaznovane osebe ravnati po nalogu sodišča, lahko pa jo zamenja tudi z zaporno kaznijo (16. člen OZ).

Če je bila izvršba za izterjavo denarne terjatve neuspešna, lahko upnik sodišču predlaga, da dolžniku naloži, naj poda seznam svojega premoženja na naroku, ki ga razpiše sodišče, sicer ga lahko denarno kaznuje. Sodišče lahko z namenom ugotavljanja dolžnikovega premoženja zasliši tudi tretje osebe. Nepopolna ali netočna izjava o seznamu premoženja se šteje za krivo izpovedbo pred sodiščem (17. člen OZ). Upnik lahko na podlagi izvršilnega naslova še pred začetkom izvršilnega postopka pri hrvaškem Zavodu za pokojninsko zavarovanje (Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje) pridobi podatke o dolžnikovi zaposlitvi, pri ministrstvu za notranje zadeve podatke iz registra registriranih motornih vozil, pri davčni upravi podatke o EMŠO dolžnika in pri organu, ki je pristojen za kataster, podatke o dolžnikovih nepremičninah (18. člen OZ). Glede vprašanj, ki z OZ niso urejena, se smiselno uporablja hrvaški zakon o pravdnem postopku (21. člen OZ).

Za dovolitev in opravo izvršbe so praviloma pristojna občinska sodišča (37. in 43. člen OZ). Postopek vodi sodnik posameznik. Odločbe v postopku izvršbe in zavarovanja izdaja sodišče v obliki sklepa ali odredbe. Z odredbo sodišče naloži sodnemu izvršitelju, da opravi določena izvršilna dejanja ter odloča o upravljanju postopka in o drugih vprašanjih (10. člen OZ). Na podlagi upnikovega predloga za izvršbo izda sodišče sklep o izvršbi (39. in 41. člen OZ). Izvršba na podlagi izvršilnega naslova se začne opravljati še pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi, izvršba na podlagi verodostojne listine pa šele po pravnomočnosti sklepa o izvršbi (42. in 44. člen OZ).

Splošno pravno sredstvo zoper sklepe izdane v izvršilnem postopku je pritožba (žalba; prvi odstavek 11. člena NOZ). To je edino pravno sredstvo, ki ga ima dolžnik na voljo zoper sklep o izvršbi in ga je treba razlikovati od ugovora, ki predstavlja pravno sredstvo dolžnika proti sklepu o izvršbi na podlagi verodostojne listine. Hrvaška ureditev pozna tudi izvensodno izvršbo (izravna naplata). Ta je dopustna ob posebej določenih pogojih.

Zoper sklep, izdan na prvi stopnji, je dovoljena pritožba, razen če zakon določa drugače. Pravno sredstvo zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine je ugovor (57. člen OZ). Pritožbo je treba vložiti v osmih dneh od vročitve sklepa sodišča prve stopnje, če ni v zakonu drugače določeno. Pritožba načeloma ne zadrži postopka. Zoper odredbo ni pravnega sredstva. O pritožbi praviloma odloča sodišče druge stopnje (11. člen OZ), razen kadar gre za pritožbo zoper sklep o izvršbi, za katerega prvostopenjsko sodišče oceni, da je delno ali v celoti utemeljen. V tem primeru prvostopenjsko sodišče sklep o izvršbi spremeni ali razveljavi in predlog za izvršbo zavrne ali zavrže (prvi odstavek 51. člena OZ). V postopku izvršbe in zavarovanja ni dovoljena revizija, razen kadar gre za revizijo iz drugega odstavka 382. člena hrvaškega zakona o pravdnem postopku (Zakona o parničnom postupku,), kjer gre za revizijo, ki je primerljiva z dopuščeno revizijo po 367.a členu slovenskega Zakona o pravdnem postopku. Vrnitev v prejšnje stanje je dovoljena samo, če je zamujen rok za pritožbo ali ugovor (12. člen OZ). Stranka ali udeleženec v postopku lahko z vlogo zahteva od sodišča, naj odpravi nepravilnost, ki

jo je sodni izvršitelj storil pri opravljanju izvršbe (zahteva za odpravo nepravilnosti). Sodišče z odredbo razveljavi nezakonita postopanja sodnega izvršitelja (49. člen OZ).

Zoper sklep o izvršbi je dovoljena pritožba iz praktično istih razlogov za ugovor, kot so našteti v 55. členu ZIZ (primerjaj 50. člen OZ). Če je odločitev o opozicijskih ali impugnacijskih razlogih za pritožbo odvisna od dejstva, ki je med strankama sporno, sodišče napoti dolžnika, da v petnajstih dneh vloži tožbo na ugotovitev nedopustnosti izvršbe. Do napotitve na pravdo pa ne pride in izvršilno sodišče samo odloči o ugovoru, če dolžnik zatrjevana dejstva dokaže z javno ali po zakonu overjeno listino ali če so ta dejstva splošno znana ali temeljijo na zakonskih domnevah (52. člen OZ).

Kdor zatrjuje, da ima na predmetu izvršbe pravico, ki preprečuje izvršbo, lahko vloži ugovor zoper izvršbo in v njem zahteva, naj sodišče izvršbo na ta predmet izreče za nedopustno (ugovor tretjega). Ugovor se lahko vloži do konca izvršilnega postopka. Sodišče ga vroči upniku in dolžniku, da se o njem izjavita (59. člen OZ). Če se upnik v roku ne izjavi o ugovoru ali mu nasprotuje, sodišče tretjega napoti na pravdo za ugotovitev nedopustnosti izvršbe, razen če tretji zatrjevana dejstva dokaže z javno ali po zakonu overjeno listino ali če so ta dejstva splošno znana ali temeljijo na zakonskih domnevah. V takem primeru izvršilno sodišče o ugovoru tretjega samo odloči (60. člen OZ).

Hrvaški zakon predvideva odlog izvršbe na dolžnikov ali upnikov predlog in na predlog tretjega. Na dolžnikov predlog sodišče odloži izvršbo v praktično istih primerih, ki so našteti v 71. členu ZIZ (primerjaj 65. člen OZ). Izrecno je predvideno tudi, da lahko dolžnik predlaga odlog tudi, če je vložil tožbo na ugotovitev ničnosti ali razveljavitev sodne poravnave ali notarske listine, na osnovi katere je bila dovoljena izvršba (primerjaj 4. točko prvega odstavka 65. člena OZ). O odlogu sodišče odloči potem, ko je upniku dana možnost, da se o njem izjavi, razen če okoliščine primera terjajo drugačno postopanje. Na upnikov predlog sodišče odlog izvršbe veže na dolžnikovo plačilo varščine (drugi in tretji odstavek 65. člena OZ). Na upnikov predlog sodišče odloži izvršbo v celoti ali deloma le enkrat, če se oprava izvršbe še ni začela, in sicer za čas, ki ga določi sodišče (66. člen OZ). Na predlog tretjega, ki je zahteval, naj se izvršba na določen predmet izreče za nedopustno, odloži sodišče izvršbo glede tega predmeta, če tretji za verjetno izkaže tako obstoj svoje pravice na predlaganem predmetu izvršbe, kakor tudi, da bi z opravo izvršbe pretrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo, in v roku vloži tožbo na ugotovitev nedopustnosti izvršbe, na katero ga je napotilo izvršilno sodišče. Na upnikov predlog sodišče odlog na predlog tretjega pogoji s plačilom varščine (67. člen OZ). Sodišče zavrne predlog za odlog dolžnika ali tretjega, če upnik položi varščino za škodo, ki bi jo dolžnik ali tretji utrpela zaradi oprave izvršbe (68. člen OZ). Sodišče odloži izvršbo tudi na podlagi sporazuma strank (69. člen OZ). Če je izvršba odložena zato, ker je dolžnik ali tretji vložil kakšno tožbo ali pravno sredstvo, traja odlog do konca postopka o pravnem sredstvu. Če sodišče odloži izvršbo na dolžnikov predlog iz kakšnega drugega razloga, določi čas odloga glede na okoliščine primera. Če je predlagal odlog izvršbe upnik, jo sodišče odloži za največ šest mesecev. Če upnik pred potekom šestih mesecev ne predlaga nadaljevanja izvršbe, sodišče izvršbo ustavi (70. člen OZ).

Za odločitev o predlogu za izvršbo na nepremičnino in za samo izvršbo je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je nepremičnina (79. člen OZ). Izvršba na nepremičnino se opravi z zaznambo sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi, z ugotovitvijo vrednosti nepremičnine, s prodajo nepremičnine in s poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo (80. člen OZ). Ko izda sklep o izvršbi na nepremičnino, ga sodišče pošlje zemljiški knjigi, da se tam sklep o izvršbi zaznamuje. S to zaznambo pridobi upnik zastavno pravico na nepremičnini z učinki tudi proti tistemu, ki pozneje pridobi lastninsko pravico na tej nepremičnini. Po zaznambi sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ni dovoljen vpis lastninske pravice ali druge stvarne pravice na podlagi dolžnikovega pravno poslovnega razpolaganja, ne glede na to, kdaj je dolžnik pravni posel sklenil (84. člen OZ). Po zaznambi sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi sodišče ne more za poravnavo kakšne druge terjatve istega ali drugega upnika opraviti posebnega postopka izvršbe na isto nepremičnino. Upnik, za čigar terjatev je sodišče pozneje izdalo sklep o izvršbi na isto nepremičnino, pristopi k že začeti izvršbi. K začeti izvršbi je mogoče pristopiti do pravnomočnosti sklepa o domiku nepremičnine kupcu (85. člen OZ).

Na nepremičnini vknjižena zastavna pravica ugasne z dnem, ko postane sklep o izročitvi nepremičnine kupcu pravnomočen, čeprav zastavni upniki niso popolnoma poplačani. Kupec nepremičnine in zastavni upnik se lahko sporazumeta, da ostane zastavna pravica na nepremičnini tudi po pravnomočnosti sklepa o izročitvi nepremičnine, kupec pa prevzame toliko dolžnikovega dolga proti temu upniku, kolikor bi mu ga pripadlo v izvršilnem postopku. V tem primeru se kupnina zmanjša za prevzeti dolg (86. člen OZ). Stvarne služnosti, stvarna bremena in stavbne pravice na nepremičnini z njeno prodajo ne ugasnejo. S prodajo nepremičnine tudi ne ugasnejo osebne služnosti, ki so bile vpisane v zemljiški knjigi pred pravicami zastavnih upnikov oziroma upnika, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo. Druge osebne služnosti in stvarna bremena s prodajo nepremičnine ugasnejo (87. člen OZ).

Ko sodnik ali notar ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za prodajni narok, razglasi, da se začenja dražba. Dražba se konča deset minut neposredno potem, ko je dana najugodnejša ponudba. Ko je dražba končana, sodišče ugotovi, kateri ponudnik je ponudil najvišjo ceno in izpolnil pogoje za domik nepremičnine. Sklep o domiku se objavi na sodni deski. Šteje se, da je sklep o domiku vročen vsem, katerim je sodišče vročilo odredbo o prodaji, ter vsem udeležencem dražbe, ko preteče tri dni od objave pisnega odpravka sklepa o domiku na sodni deski. Te osebe imajo od sodišča pravico zahtevati, da se jim sklep o domiku vroči na vpisniku sodišča (103. člen OZ). Sodišče izda sklep, s katerim domakne nepremičnino, prodano z neposredno pogodbo, ko ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za veljavnost prodaje. Sklep o domiku nepremičnine, prodane z neposredno pogodbo, sodišče razglasi na sodni deski in ga vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, ter kupcu (104. člen OZ). Zoper sklep o domiku se lahko pritožijo stranke in osebe, ki so na dražbi sodelovale kot ponudniki (105. člen OZ).

Kupec je dolžan položiti kupnino sodišču ali notarju v roku, ki je določen v odredbi o prodaji. Če kupec v določenem roku ne položi kupnine, sodišče s sklepom prodajo razveljavi in odredi novo prodajo. Če je kupec nepremičnine oseba, ki je oproščena položitve varščine, in ne položi kupnine v roku, sodišče na predlog strank ali drugih udeležencev s sklepom naloži temu kupcu položitev zneska varščine, ki je bil določen v odredbi o prodaji. Pritožba zoper ta sklep ne zadrži izvršbe. Sodišče izvrši ta sklep v istem izvršilnem postopku. Iz položene varščine ali izterjanega zneska varščine se poravnajo stroški za novo prodajo in nadomesti razlika med ceno, doseženo pri prejšnji in pri novi prodaji (106. člen OZ).

Kupec, ki je edini upnik, je lahko oproščen položitve kupnine, če je kupnina nižja od zneska njegove terjatve. Če je kupnina višja od zneska njegove terjatve, je kupec dolžan položiti razliko. Položitve kupnine je delno oproščen tudi upnik, ki ima pravico do prvenstvenega poplačila, če položi znesek kupnine, ki ustreza znesku stroškov postopka, ki se iz kupnine poplačajo najprej. O delni ali popolni oprostitvi položitve varščine odloči sodišče na kupčev predlog v sklepu o domiku (107. člen OZ).

V sklepu o domiku sodišče odredi, da se po pravnomočnosti tega sklepa in po položitvi kupnine v zemljiški knjigi vpiše na kupca lastninska pravica na nepremičnini ter izbrišejo tiste pravice in bremena, ki ugasnejo s prodajo. Pravice in bremena ne ugasnejo, če se kupec in oseba, v korist katere je pravica ali breme vpisano, tako sporazumeta. Zemljiška knjiga vpiše lastninsko pravico na nepremičnini v korist kupca na podlagi pravnomočnega sklepa o domiku in potrdila izvršilnega sodišča, da je kupec v celoti poravnal kupnino. Po pravnomočnosti sklepa o domiku in položitvi kupnine sodišče izda odredbo o izročitvi nepremičnine kupcu (108. člen OZ). Razveljavitev ali sprememba sklepa o izvršbi po pravnomočnosti sklepa o domiku nima vpliva na pridobljene pravice kupca, t.j. vknjižbo lastninske pravice in izbris bremen in zastavnih pravic (109. člen OZ).

Sodišče poplača upnike po pravnomočnosti sklepa o domiku in položitvi kupnine (111. člen OZ). Iz kupnine se poplačajo upniki, na predlog katerih je sodišče dovolilo izvršbo; zastavni upniki, tudi če niso priglasili svojih terjatev; osebe, ki imajo pravico do nadomestila za osebne služnosti in stavbne pravice; država in samoupravne lokalne skupnosti za davščine (112. člen OZ). Iz zneska, dobljenega s prodajo se poplačajo po naslednjem vrstnem redu:

1. stroški izvršilnega postopka (če so prijavljeni najkasneje na razdelitvenem naroku in izkazani z izvršilnim naslovom);
2. za zadnje leto zapadle davščine, ki obremenjujejo prodano nepremičnino (če so prijavljene najkasneje na razdelitvenem naroku in izkazane z izvršilnim naslovom). Rok enega leta se šteje do dneva, ko je bil izdan sklep o domiku;
3. terjatve, ki so zavarovane z zastavno pravico, terjatve upnikov, na katerih predlog je sodišče dovolilo izvršbo, ter nadomestila za osebne služnosti in druga bremena, ki s prodajo ugasnejo. Upniki s temi terjatvami se poplačajo po poplačajo po vrsti, kot so pridobili zastavno pravico oziroma poplačilno pravico, oziroma po vrstnem redu, kot so bile osebne služnosti in druga bremena vpisana v zemljiški knjigi.

Po pravnomočnosti sklepa o izročitvi domiku določi sodišče narok za razdelitev zneska, dobljenega s prodajo. Na narok povabi sodišče poleg strank tudi tiste, ki imajo po stanju spisov in po podatkih iz zemljiške knjige pravico do poplačila iz tega zneska. V vabilu opozori sodišče te osebe, da bodo terjatve upnikov, ki ne pridejo na narok, vzete po stanju, kot izhaja iz zemljiške knjige in spisov, in da lahko samo še na razdelitvenem naroku izpodbijajo obstoj drugih terjatev, njihovo višino in vrstni red, po katerem imajo pravico do poplačila. Na naroku se razpravlja o poplačilu upnikov in drugih oseb, ki uveljavljajo poplačilne zahtevke (124. člen OZ).

O poplačilu upnikov in drugih oseb, ki uveljavljajo pravico do poplačila odloči sodišče s sklepom po opravljenem razdelitvenem naroku. Pri tem upošteva stanje, kot izhaja iz spisov in iz zemljiške knjige, ter stanje, ki ga je ugotovilo na naroku. V sklepu o poplačilu upošteva sodišče samo tiste terjatve, glede katerih je sklep o izvršbi postal pravnomočen najkasneje na dan razdelitvenega naroka. Terjatve, glede katerih sklep o izvršbi ni postal pravnomočen najkasneje na dan razdelitvenega naroka, se poplačajo po pravnomočnosti sklepa o izvršbi iz morebitnega preostanka kupnine, ostanek pa se vrne dolžniku. Zoper sklep o poplačilu se lahko pritožijo stranke in osebe, ki imajo pravico do poplačila iz kupnine. Pritožba zoper sklep o poplačilu zadrži njegovo izvršitev (125. člen OZ).

S prodajo nepremičnine izgubi dolžnik pravico do posesti in jo je dolžan predati kupcu takoj po vročitvi odredbe o izročitvi nepremičnine kupcu (127. člen OZ). Odredba o izročitvi nepremičnine kupcu je izvršilni naslov za izpraznitev in izročitev nepremičnine (128. člen OZ). Upnik lahko v predlogu za izvršbo ali kasneje tekom postopka predlaga, da se dolžnik izseli in se nepremičnina izroči upniku v hrambo še pred izdajo odredbe o izročitvi nepremičnine kupcu, če položi varščino za škodo, ki bi dolžniku nastala zaradi nedopustne prodaje nepremičnine ali zaradi ustavitve izvršbe iz razloga, za katerega je odgovoren upnik. Višino varščine določi sodišče po prosti presoji, potem ko dolžniku omogoči, da se o tem v roku 8 dni izjavi (129. člen OZ). Po izdaji odredbe o izročitvi nepremičnine kupcu sodišče na kupčev predlog tudi drugim osebam, ki ne razpolagajo z veljavnim pisnim pravnim naslovom za koriščenje nepremičnine, naloži izročitev nepremičnine kupcu in v istem sklepu dovoli izvršbo proti tem osebam. Pritožba zoper navedeni sklep ne zadrži izvršitve (131. člen OZ).

Preden začne sodni izvršitelj z rubežem, vroči dolžniku sklep o izvršbi in ga pozove, naj poravna terjatev, za katero je bila dovoljena izvršba. Sodni izvršitelj obvesti upnika o času in kraju rubeža ter o tem, kaj je treba zagotoviti za odpremo in hrambo zarubljenih stvari. Če se upnik rubeža, na katerega je bil pravilno vabljen, ne udeleži, se rubež odloži za 60 dni. Če upnik ne pristopi na ponovni rubež, se premičninska izvršba ustavi. Upnik je dolžan na rubež prinesti obračun svoje terjatve na dan rubeža (137. člen OZ).

O rubežu se napravi zapisnik. Zarubiti se smejo stvari, ki jih ima v posesti dolžnik, kot tudi njegove stvari, ki jih ima v posesti upnik. Dolžnikove stvari, ki jih ima v posesti kdo tretji, se smejo zarubiti samo s privolitvijo le-tega. V prvi vrsti se zarubijo stvari, ki jih predlaga upnik. Šteje se, da je dolžnik lastnik stvari, ki jih ima na sebi oziroma se nahajajo v njegovem stanovanju ali poslovnih prostorih. Šteje se, da sta zakonca solastnika vsak do ene polovice vseh premičnin, ki se nahajajo v njuni hiši, stanovanju, poslovnem prostoru ipd. (138. člen OZ). Zarubi se toliko stvari, kolikor je potrebno za poplačilo upnikove

terjatve in izvršilnih stroškov. Predvsem se zarubijo stvari, glede katerih ni pripomb o obstoju kakšne pravice, ki bi preprečevala izvršbo, in stvari, ki se dajo najlažje vnovčiti. Pri tem je treba upoštevati tudi izjave navzočih strank in tretjih (139. člen OZ). Z rubežem pridobi upnik zastavno pravico na zarubljenih stvareh (143. člen OZ).

Sodišče dovoli rubež motornega vozila na podlagi izvršilnega naslova ali verodostojne listine in izpiska iz evidence registriranih motornih vozil. Sodišče vroči odpravek sklepa o izvršbi policijski upravi, pri kateri je vozilo registrirano, da v register vpiše zaznambo izvršbe. Sodišče vroči sklep o izvršbi tudi "Registru sodnih in notarskih zavarovanj terjatev na premičninah in pravicah" zaradi izvedbe ustreznega vpisa v register. Z zaznambo izvršbe v registru pridobi upnik zastavno pravico na motornem vozilu. Vrstni red zaznamb se določi po dnevu vročitve sklepa o izvršbi policijski upravi. Po zaznambi izvršbe v registru ni dopuščen vpis spremembe lastništva na motornem vozilu niti vpis bremen na podlagi pravnoposlovnih razpolaganj dolžnika, ne glede na to, kdaj je upnik z motornim vozilom razpolagal. Dolžnikova razpolaganja v nasprotju s to prepovedjo nimajo pravnega učinka (161. člen OZ). Potem ko je upnik na motornem vozilu pridobil zastavno pravico, sodišče dolžniku vroči sklep o izvršbi in mu naloži, naj motorno vozilo s pritiklinami in listinami izroči v hrambo osebi, ki je določena v sklepu o izvršbi (162. člen OZ).

Zarubljene stvari se odvzamejo dolžniku in v skladu s sklepom o izvršbi izročijo upniku ali tretji osebi. Nevarnost uničenja ali poškodovanja stvari, ki so v hrambi pri upniku ali tretji osebi, zadene upnika, razen če je uničenje ali poškodba posledica višje sile. Na zarubljenih stvareh, ki ostanejo v dolžnikovi posesti, je treba vidno označiti, da so zarubljene. Gotovina, vrednostni papirji in dragocenosti se položijo v sodno ali notarsko hrambo. Na ta način se lahko hranijo tudi premičnine večje vrednosti (140. člen OZ). Dolžniku je prepovedano razpolagati z zarubljenimi stvarmi. V sklepu o izvršbi sodišče zapiše to prepoved in opozori dolžnika na kazenskopravne posledice, če bi dolžnik ravnal proti prepovedi (142. člen OZ).

Če se rubež ne more opraviti, ker dolžnik, njegov zakoniti zastopnik ali pooblaščenec, odrasel član gospodinjstva ali zastopnik pravne osebe ni navzoč ali noče odpreti vrat stanovanja ali poslovnih prostorov, je upnik dolžan takoj predlagati ponovni rubež s sodelovanjem dveh polnoletnih prič ali notarja ter drugih oseb, ki so potrebne za nasilen vstop v stanovanje ali poslovni prostor. Če upnik takšnega predloga na poda, se premičninska izvršba ustavi. Ista posledica nastopi, če upnik predlog za ponovni rubež sicer poda, a ne zagotovi vsega potrebnega za nasilni vstop v stanovanje ali poslovni prostor. Če se pri rubežu ne najdejo premičnine, ki bi lahko bile predmet izvršbe, sodišče izvršbo na premičnine ustavi (144. člen OZ).

Hkrati z rubežem stvari se opravi tudi njihova cenitev, ki jo praviloma opravi sodni izvršitelj, ki opravlja rubež, razen če sodišče določi, da cenitev opravi sodni cenilec ali izvedenec. Če je določena prodaja premičnin preko javnega komisionarja, cenitev opravi on. Stranke lahko predlagajo, da cenitev opravi izvedenec, tudi če sodišče tega ni odredilo. O tem predlogu sodišče odloči z odredbo. Stroške takšne cenitve nosi predlagatelj, ki mora tudi založiti predujem za cenilca v roku, ki ga določi sodišče. Če predujem v roku ni plačan, se šteje, da je stranka predlog za cenitev po izvedencu umaknila (145. člen OZ). O rubežu in cenitvi se napravi zapisnik. V zapisniku je treba med drugim posebej navesti posamezne zarubljene stvari z njihovo ocenjeno vrednostjo in zapisati izjave strank in udeležencev v postopku, kot tudi izjave tretjih oseb o obstoju pravic, ki preprečujejo izvršbo (146. člen OZ). Če po opravljenem rubežu sodišče dovoli izvršbo na zarubljene stvari za poplačilo kakšne druge terjatve istega upnika ali poplačilo terjatve kakšnega drugega upnika, sodni izvršitelj ne opravi novega rubeža in nove cenitve teh stvari, temveč zaznamuje v nadaljevanju zapisnika le podatke iz poznejšega sklepa o izvršbi (147. člen OZ).

[22]Notarji na Hrvaškem so bili od leta 2005 pristojni za izvršbe na podlagi verodostojne listine - kot izvirni posel, in ne kot preneseni posel sodišč. Osnova za delovanje in postopanje notarjev v različnih postopkih izvira iz 2. člena hrvaškega zakona o notariatu, ki določa, da notarska služba vsebuje tudi opravljanje postopkov, določenih z zakonom po odredbi sodišča ali drugih organov.

S spremembami in dopolnitvami OZ, ki se je začel uporabljati 28. novembra 2020, se je spremenil postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine in notarji so postali pooblaščenci sodišč. V 1. členu OZ je opredeljeno, da notarji opravljajo postopek izvršbe oziroma da se z OZ določa postopek, po katerem sodišča in notarji opravljajo tako prisilno izterjavo terjatev na podlagi izvršilnega naslova in verodostojne listine kot tudi postopek, po katerem sodišča in notarji opravljajo postopek zavarovanja, če s posebnim zakonom ni drugače določeno.

Upnik, čigar denarna terjatev do dolžnika je dospela in ima zanjo verodostojno listino, lahko vloži predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine. Take verodostojne listine so: račun, obračun obresti, menica in ček s protestom in povratnim računom, javna listina, izpisek iz poslovnih knjig, po zakonu overjena zasebna listina ter listina, ki ima po posebnih predpisih naravo javne listine. Po 31. členu OZ je verodostojna listina primerna za izvršbo le, če vsebuje podatke o upniku, dolžniku, predmetu, vrsti, obsegu in času dospetja denar-ne obveznosti. Če pa je dolžnik fizična oseba, ki se ne ukvarja z registrirano dejavnostjo, mora verodostojna listina vsebovati tudi opozorilo, da lahko v primeru neizpolnitve dospele denarne obveznosti upnik na podlagi te verodostojne listine vloži izvršbo.
Predlog za izvršbo mora biti razumljiv in mora vsebovati:
- ime sodišča,
- ime in priimek, naslov in osebno identifikacijsko številko strank (če imajo stranke zakonske zastopnike in pooblaščence, pa še njihovo ime in priimek, na-slov in osebno identifikacijsko številko),
- verodostojno listino,
- izvršilni zahtevek,
- podpis vlagatelja in zahtevo, naj dolžniku naloži, da plača terjatev skupaj z od-merjenimi stroški v roku osmih dni (v menič nih in čekovnih sporih pa v treh dneh).

Upnik vloži predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine na obrazcu v elektronski (strojno čitljivi) obliki na tistem občinskemu sodišču, kjer ima dolžnik prebivališče ali sedež. Ob predlogu se morajo vložiti tudi priloge, in sicer verodostojna listina, pooblastilo in drugo. Predlog mora biti podpisan s certificiranim podpisom, certifikat elektronskega podpisa mora biti izdan od kvalificiranega izdajatelja in mora biti veljaven v času podpisovanja. Kot že omenjeno, občinsko sodišče dodeljuje predloge za izvršbo na podlagi verodostojne listine notarjem kot pooblaščencem sodišča enakomerno, po abecedi njihovih priimkov v skladu s predpisi o uradnih področjih in sedežih notarjev. Vsakemu predlogu za izvršbo se dodeli opravilna številka sodišča, opravilna številka notarja iz vpisnika zaupanih poslov pa se dodeli pri razporeditvi predloga za izvršbo notarju. Čas dostave predloga za izvršbo v varni elektronski poštni predal notarja se šteje za čas do-delitve zadeve notarju.

Ko notar dobi predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine, najprej ugotavlja, ali je predlog dovoljen in popoln. Če notar ugotovi, da je predlog dovoljen in popoln, ga skupaj z obvestilom pošlje dolžniku. Novost v postopku je obveščanje dolžnika, da je vložen predlog za izvršbo zoper njega, namen obvestila pa je za-ščita dolžnika in povečanje kontradiktornosti.

Sodišče EU je namreč leta 2017 v predmetih Pula parking[23] in Zulfikarpašić[24] ugotovilo, da hrvaški notarji, ko odločajo o izvršbah na podlagi verodostojne listine s čezmejnim elementom, niso sodišče, zaradi česar se sklepi o izvršbi na podlagi verodostojne listine ne morejo izvršiti v drugi državi članici.

---

[22] V nadaljevanju v zvezi s hrvaško ureditvijo glej Hoblaj Hana, Izvršbe na podlagi verodostojne listine na Hrvaškem, Pravna praksa, št. 1-2, 2022, str. 15-17.

[23] Sodba Sodišča EU, C551/15, z dne 9. marca 2017.
[24] Sodba Sodišča EU, C-484/15, z dne 9. marca 2017.

Ko notar ugotovi, da je predlog dovoljen in popoln, mora dolžniku poslati obvestilo z navedbo, da lahko dolžnik v 15 dneh poravna svojo obveznost, in če tega ne stori, bo notar na podlagi verodostojne listine izdal sklep o izvršbi. Istočasno no-tar obvesti dolžnika, da ima pravico do ugovora in da spor z upnikom skuša urediti v izvensodnem postopku. Z obveznostjo obveščanja dolžnika o začetku izvršilnega postopka zoper njega se želi zagotoviti, da je dolžnik seznanjen z dejstvom, da je dolžan poravnati terjatev in da je zoper njega uveden izvršilni postopek.

Če dolžnik v 15 dneh ne poravna dolga in upnik ne umakne predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine, bo notar izdal sklep o izvršbi in ga dostavil strankama. Če predlog ni dovoljen, bo notar vrnil predlog sodišču, ki nato odloča o njem. Če predlog ni razumljiv ali ne vsebuje vsega potrebnega, pa bo notar na podlagi 109. člena Zakona o pravdnem postopku naložil upniku, da predlog popravi oziroma dopolni po navodilih.Notar je po sedmem odstavku 281. člena Zakona o izvršbi RH zavezan, da v roku 30 dni opravi postopek, tako da bodisi izda sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine bodisi pošlje zadevo sodišču v nadaljnji postopek. Če pa upnik v postopku po izdaji sklepa o izvršbi v celoti ali delno umakne predlog, bo notar s sklepom ustavil postopek izvršbe. Prav tako bo notar ustavil postopek, če bo ugotovil, da je dolžnik pred začetkom postopka umrl ali da je pravna oseba prenehala obstajati.

Dolžnik lahko v roku osmih dni, v menični in čekovnih sporih pa v roku treh dni, zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine pri notarju vloži ugovor. Notar, ki prejme pravočasen, dovoljen in popoln ugovor zoper sklep o izvršbi, bo zadevo odstopil pristojnemu sodišču, ki bo odločilo o ugovoru.

Z ugovorom lahko dolžnik izpodbija sklep o izvršbi v celoti ali samo v tistem delu, kjer je dolžniku naloženo, naj poravna terjatev, ali pa v delu, v katerem je do-ločena izvršba. Če dolžnik sklep o izvršbi izpodbija v celoti ali samo v delu, v katerem mu je bilo naloženo, naj terjatev plača, sodišče razveljavi sklep o izvršbi in nato nadaljuje postopek kot pri ugovoru zoper plačilni nalog. Če notar prejme ugovor zoper sklep o izvršbi, ki je prepozen, nedovoljen ali neobrazložen, odstopi zadevo pristojnemu sodišču, ki s sklepom takšen ugovor zavrže. Če notar v roku 15 dni od izteka roka za vložitev ugovora ne prejme ugovora zoper sklep o izvršbi, izda potrdilo o pravnomočnosti in izvršljivosti.

Z novelo OZ je bila vloga notarjev pri izdaji sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine okrepljena, saj so postali pooblaščenci sodišč. Tako je njihova vloga v postopku izdaje sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listi-ne izenačena z vlogo, ki jo imajo v zapuščinskih postopkih, kjer prav tako ravna-jo kot pooblaščenci sodišč. Vloga notarjev kot pooblaščencev sodišč v postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine odpravlja prejšnje kritike zaradi izdanih sklepov o izvršbi brez sodelovanja in kontrole sodišč. Novelirani OZ dodatno ščiti dolžnikove pravice in povečuje kontradiktornost postopka z uvedbo obveznosti obveščanja dolžnika o vložitvi predloga za izvršbo zoper njega. Zakonodajalec je z opisanimi spremembami v prvi vrsti upošteval načeli ekonomičnosti in kontradiktornosti.

Avstrija

Postopek izvršbe in zavarovanja je v Avstriji urejen v Izvršilnem postopniku iz leta 1896 (Exekutionsordnung – EO); glede vprašanj, ki z EO niso urejena, se uporabi Civilni postopnik – Zivilprozessordnung (§ 78 EO). Postopek izvršbe je sodni postopek, za katerega so pristojna okrajna sodišča (Bezirksgerichte, § 17 EO). Enako kot v Sloveniji je postopek izvršbe razdeljen na dve fazi, fazo dovolitve in fazo oprave izvršbe.

Izvršba se začne na upnikov predlog (§ 3 EO) na podlagi izvršilnega naslova (npr. izvršljive sodne odločbe, sodne poravnave, notarskega zapisa ipd., § 1 EO). Sodišče s sklepom o izvršbi dovoli izvršbo v enostranskem pisnem postopku (§ 3 EO). Izvršilni naslov mora biti primeren za izvršbo. Izvršilni naslov je primeren za izvršbo, če so v njem navedeni upnik in dolžnik ter predmet, vrsta, obseg in čas izpolnitve obveznosti (§ 7 EO).

Izjavo o seznamu premoženja poda dolžnik na zapisnik pri sodišču in jo podpiše (drugi odstavek § 47 EO). Sodišče pozove dolžnika, naj poda seznam svojega premoženja tudi, če tako zaprosi Finančna uprava, ker je bila davčna izvršba neuspešna (tretji odstavek § 47 EO). Če dolžnik ne pristopi na narok za seznam premoženja, sodišče odredi prisilno privedbo, ki jo izvrši sodni izvršitelj. Če dolžnik sodnemu izvršitelju na zapisnik ne poda seznama svojega premoženja, ga sodni izvršitelj prisilno privede na sodišče. Če dolžnik seznama svojega premoženja noče podati, odredi sodišče uklonilni zapor, ki traja največ 6 mesecev oziroma do takrat, ko dolžnik poda seznam svojega premoženja (§ 48 EO).

V postopku izvršbe sodišče odloča s sklepi (§ 62 EO), proti katerim je praviloma v roku 14 dni mogoče vložiti pravno sredstvo rekurs (§ 65 EO), o katerem odloča instančno sodišče, t.j. deželno sodišče (Landesgericht). Rekurs praviloma ne zadrži izvršbe (§ 67 EO). Zastopanje po odvetniku na prvi stopnji ni potrebno, na drugi stopnji pa je.

V Avstriji velja, da če je upnik zahteval izvršbo, čeprav je izvršilni zahteval izvršbo, čeprav je izvršilni zahtevek po nastanku izvršilnega naslova, v primeru sodne odločbe pa v času, ko dolžnik v pravdnem postopku ni mogel več zatrjevati novih dejstev (Neuerungsverbot), prenegah, lahko dolžnik to uveljavlja z opozicijskim predlogom (Oppositionsgesuch) iz 40. člena EO ali pa z opozicijsko tožbo (Oppositionsklage; 35. člen EO). Če dolžnik vodi izvršbo, čerav je zahtevek za izvršbo (Vollstreckungsanspruch) v celoti ali delno oviran, ima na voljo impugnacijski predlog (Impugnationsgesuch; 40. člen EO) ali impugnacijsko tožbo (Impugnationsklage; 36. člen EO).

Predlog za ustavitev izvršbe se vroči upniku, da se o njem izjavi, razen če so dejstva, na katera se sklicuje dolžnik, izkazana z listinami, glede katerih ni nobenih pomislekov (unbedenkliche Urkunden). Če je odločitev o predlogu za ustavitev izvršbe odvisna od dejstev, ki so med strankama sporna, se dolžnik napoti na pravdo (§ 40 EO).

Če tretji ugovarja, da ima na predmetu izvršbe pravico, ki preprečuje izvršbo, lahko vloži izločitveno tožbo (Drittwiderspruchsklage ali Exszindierungsklage) zoper upnika ali obe stranki. Tožbo praviloma pri sodišču, ki je dovolilo izvršbo. Če z njo tožbo uspe, se izvršba ustavi (§ 37 EO).

Predlog za izvršbo se praviloma vloži v pisni obliki in mu je treba priložiti izvršilni naslov s potrdilom o izvršljivosti (§ 54 EO). Vendar pa je bil v letu 1995 zaradi uvedbe informatizacije postopka izvršbe uveden t.i. poenostavljen postopek dovolitve izvršbe, v katerem izvršilnega naslova s potrdilom o izvršljivosti predlogu za izvršbo ni treba priložiti (drugi odstavek § 54b EO), temveč sodišče o predlogu odloči zgolj na podlagi podatkov, ki jih navede upnik v predlogu za izvršbo. Postopek poenostavljene dovolitve izvršbe se lahko uporabi: če gre zaradi izterjave denarnih terjatev za izvršbo na premičnine in dolžnikove terjatve do tretje osebe (npr. na plačo ali transakcijski račun), če vrednost upnikove terjatve ne presega 50.000,00 EUR in če predlog za izvršbo temelji zgolj na izvršilnem naslovu in ne na kakšni dodatni listini - npr. pravno nasledstvo se praviloma dokazuje z javno listino, zato se ne more uveljavljati v poenostavljenem, temveč v rednem postopku dovolitve izvršbe (prvi odstavek § 54b EO). Zoper sklep o izvršbi, izdan v poenostavljenem postopku dovolitve izvršbe, lahko dolžnik v roku 14 dni vloži ugovor (Einspruch) iz naslednjih taksativno naštetih razlogov, in sicer: da ne obstaja izvršilni naslov s potrdilom o izvršljivosti, na katerega se v predlogu za izvršbo sklicuje upnik; da ne obstaja potrdilo o izvršljivosti, na katerega se v predlogu za izvršbo sklicuje upnik; in da predlog za izvršbo ni skladen z izvršilnim naslovom s potrdilom o izvršljivosti, na katerega se v predlogu za izvršbo sklicuje upnik (§ 54c EO). Po vložitvi ugovora sodišče upnika pozove, da predloži izvršilni naslov s klavzulo o izvršljivosti (§ 54d EO). Če sodišče ugovoru ugodi, izvršbo ustavi (§ 54e EO), upnik pa je dolžan dolžniku povrniti stroške izvršbe in nastalo škodo, o kateri po prostem preudarku odloči izvršilno sodišče (§ 54f EO). Izvršilno sodišče upnika tudi denarno kaznuje s kaznijo najmanj 100,00 EUR, če je zlorabil institut poenostavljene dovolitve izvršbe (§54g EO).

V avstrijskem civilnem procesnem pravu (ZPO, par. 244-251 in 448.) je urejen skrajšan in obligatoren postopek, katerega cilj je hitra in s čim nižjimi stroški povezana izdaja izvršilnega naslova. Ker gre tudi v tem primeru za tožbo, mora vsebovati vse bistvene sestavine, torej tudi navedbo dokazov, vendar slednjih ni treba predložiti. Na podlagi formalno popolne in sklepčne tožbe izda sodišče (pogojni) plačilni ukaz v obliki sklepa. Edino pravno sredstvo toženca zoper tak sklep je ugovor (nem. Einspruch), ki mora biti vložen v štirih tednih od dneva prejema plačilnega ukaza. Če je ugovor pravočasno vložen, plačilni ukaz preneha veljati in je uveden reden kontradiktoren postopek. Pravni učinki prenehanja veljavnosti plačilnega ukaza so torej vezani na pravočasen ugovor, in ne na odločitev sodišča, ki ob tem ne izda nobene odločbe. Če toženec ugovora ne vloži, postane s pretekom roka izdani plačilni nalog pravnomočna in s pretekom izpolnitvenega roka tudi izvršljiva sodna odločba.

Izvršba na nepremičnine se opravi z javno dražbo ali s prisilno upravo (Zwangsverwaltung, § 97 in naslednji EO). Slednja ima manjši gospodarski pomen, zato v tem pregledu ne bo podrobneje obravnavana. Prvo izvršilno dejanje pri nepremičninski izvršbi je vknjižba prisilne zastavne pravice upnika in zaznamba izvršljivosti njegove terjatve na podlagi izvršilnega naslova, ki se opravi na upnikov predlog na podlagi določil Zakona o zemljiški knjigi - Allgemeines Grundbuchsgesetz (§ 88 EO). Če je v zemljiški knjigi že pred začetkom izvršbe vknjižena hipoteka za zavarovanje upnikove terjatve, se pri tej hipoteki zgolj zaznamuje izvršljivost terjatve, ki učinkuje tudi proti morebitnemu novemu lastniku nepremičnine (§ 89 EO). Ko je v zemljiški knjigi vknjižena (prisilna) hipoteka in zaznamba izvršljivosti terjatve lahko upnik predlaga izvršilnemu sodišču prisilno prodajo nepremičnine na javni dražbi (§ 133 EO). Sklep o dovolitvi javne dražbe se zaznamuje v zemljiški knjigi pri vknjiženi upnikovi hipoteki (§ 137 EO). Ta zaznamba ima učinek, da se lahko izvršba opravi proti vsakemu kasnejšemu pridobitelju nepremičnine (§ 138 EO). Poznejši izvršilni upniki pristopijo k že začeti nepremičninski izvršbi in jo prevzamejo po stanju, v katerem se nahaja (§ 139 EO). Po izdaji sklepa o dovolitvi javne dražbe sodišče pozove upnika na plačilo predujma (drugi odstavek § 136 EO) in po preteku treh tednov odredi cenitev nepremičnine, ki jo opravi sodni cenilec (§ 140 EO). Cenitev se pošlje strankam v izjavo (§ 144 EO). Ko preteče rok za izjavo strank o cenitvi in po pravnomočnosti sklepa o dovolitvi javne dražbe, sodišče določi čas in kraj javne dražbe (§ 169 EO). Sodišče izda razglas (edikt), v katerem med drugim opiše nepremičnino, ugotovi ocenjeno vrednost, določi višino varščine in izklicno ceno, čas in kraj draženja ipd.. O ocenjeni vrednosti nepremičnine sodišče ne izda sklepa, temveč jo navede v dražbenem razglasu (§ 170 EO). Dražbeni razglas se vroči upniku, dolžniku, zastavnim upnikom, služnostnim in predkupnim upravičencem (§ 171 EO). Dolžnik mora potencialnim kupcem omogočiti ogled nepremičnine. Čas ogleda se določi v dražbenem razglasu. V zaprte prostore je za namene ogleda mogoče vstopiti tudi s silo (§ 176 EO).

Dražba je javna in se praviloma opravi v sodni zgradbi. Dražbo vodi sodnik. Morebitni dogovori med dražitelji, da ne bodo dražili ali da bodo dražili le do določene cene, niso veljavni. Na podlagi takega dogovora ni mogoče terjati plačila, je pa mogoče zahtevati vrnitev že danega (§ 177 EO).

Vsakdo, ki želi na dražbi dati veljavno ponudbo, mora plačati varščino v višini 10 odstotkov ugotovljene vrednosti nepremičnine (§ 147 EO). Kupec nepremičnine praviloma prevzame vse služnosti in realna bremena, ki so po rangu pred zastavno pravico izvršilnega ali zastavnega upnika, ostale nižjerangirane služnosti se ob prodaji brišejo iz zemljiške knjige (§ 150 EO). Najnižja cena za nakup nepremičnine na dražbi znaša ½ ugotovljene vrednosti. Če je prva dražba neuspešna, se na upnikov predlog, ki ga lahko vloži v roku dveh let, opravi druga javna dražba (§ 151 EO).

Na začetku dražbe sodnik razloži pogoje draženja in daje pojasnila glede pravic na prodani nepremičnini (§ 178 EO). Nato sodnik pozove ponudnike k draženju. Sodnik lahko določi, za koliko je treba dvigovati vsakokratno ponudbo (dražbene stopnje). Dražbena stopnja lahko znaša največ 3 odstotke ocenjene vrednosti (§ 178 EO). Pri draženju ne smejo sodelovati dolžnik, sodnik in zapisnikar. Vsak ponudnik, ki je na naroku za dražbo dal veljavno ponudbo, je nanjo vezan, dokler drug ponudnik ne ponudi višje cene (§ 180 EO). O dražbi se vodi zapisnik (§ 194 EO). Dražba traja, dokler ponudniki višajo ponudbe. Na prošnjo enega ali več ponudnikov lahko sodnik dovoli krajši čas za premislek. Dražba se konča, če po

dveh pozivih nihče od ponudnikov ne zviša ponudbe. Pred koncem dražbe sodnik razglasi, kdo je ponudil najvišjo ceno in v kakšni višini (§ 181 EO). Po sami dražbi sodnik pouči navzoče, iz kakšnih razlogov je mogoče ugovarjati domiku nepremičnine kupcu. Ugovor (Widerspruch) proti domiku nepremičnine kupcu je mogoče podati le na sami dražbi, kasnejši ugovori se ne upoštevajo (§ 182 EO). Udeleženci dražbe lahko v skladu s § 184 EO domiku ugovarjajo iz naslednjih razlogov:

- da od objave dražbenega razglasa do dražbenega naroka ni pretekel en mesec,
- da dražbeni razglas ni imel zakonsko predpisane vsebine ali ni bil pravilno objavljen,
- da na narok niso bili vabljene osebe, ki bi jih sodišče na dražbeni narok moralo povabiti,
- da se je dražba nadaljevala kljub izdaji sklepa o ustavitvi,
- da sodnik ni zakonito vodil dražbe ali ponudniku neupravičeno ni dovolil, da bi zvišal ponudbo,
- da je bila najvišja ponudba v nasprotju z dražbenimi pogoji,
- da najboljši ponudnik nima pravne sposobnosti za priboditev lastninske pravice na nepremičnini ali se zastopnik najboljšega ponudnika na dražbenem naroku ni izkazal z ustreznimi listinami.

O ugovoru proti domiku odloči sodnik s sklepom na sami dražbi ali v roku 8 dni. Če ugovoru ugodi, odloči, ali se bo dražba nadaljevala ali pa razpiše nov dražbeni narok. Ponudniki, ki so ponudbe dali, so nanje še vedno vezani (§ 185 EO). Sklep o domiku ali sklep o ugoditvi ugovora zoper domik je mogoče izpodbijati v roku 8 dni z rekurzom (§ 187 EO).

Če nihče ne poda ugovora, sodišče na sami dražbi razglasi sklep o domiku. Če gre za prodajo kmetijskega zemljišča, se domik izda s pridržkom in sicer pod pogojem, da bo pozneje odobren pravni posel za nakup kmetijskega zemljišča. Pisni odpravek sklepa o domiku se vroči upniku, dolžniku in najboljšemu ponudniku. Domik se javno objavi in zaznamuje v zemljiški knjigi. Pri javni objavi domika je treba navesti najvišjo ponudbo. Če je po domiku dovoljeno višati ponudbo (Überbot), se v javni objavi določi, v kakšnem roku je mogoče ponudbo višati in kakšen je najnižji znesek, za katerega se lahko ponudba po domiku zviša. Na predlog vabljenega na dražbo se lahko domik javno objavi v časopisu (§ 183 EO).

Po izdaji sklepa o domiku je mogoče v roku 14 dni od objave sklepa o domiku višati ponudbo (Überbot), če je bila nepremičnina na dražbi prodana za manj kot ¾ ocenjene vrednosti. S pravnomočno sprejetim višanjem ponudbe izgubi učinek prejšnja najvišja ponudba. Po domiku je mogoče ponudbo zvišati najmanj za ¼ najvišje ponujene cene. Sodišče takšno višanje upošteva, če nov ponudnik na sodišču ali pri notarju položi ¼ ponujene cene (§ 195 in 196 EO). Višanje ponudbe izgubi učinek, če prejšnji najboljši ponudnik v roku 3 dni ponudi vsaj isto ceno kot nov ponudnik (§ 197 EO).

Lastninska pravica na nepremičnini preide na kupca z domikom. Pravic, ki jih pridobi najboljši ponudnik s pravnomočnostjo sklepa o domiku, ni mogoče izpodbijati iz razloga, da je bil izvršilni naslov razveljavljen (§ 189 EO).

Kupec nepremičnine mora položiti kupnino najpozneje v roku dveh mesecev od pravnomočnosti sklepa o domiku (§ 152 EO). Če kupec pravočasno ne položi kupnine, se na kupčeve stroške in nevarnost izvede ponovna dražba (§ 154 EO). Če se pri novi dražbi doseže nižja cena, prvotni kupec jamči za plačilo razlike in stroškov s položeno varščino in vsem svojim premoženjem (§ 155 EO). Z dnem izdaje sklepa o domiku preide na kupca nevarnost naključnega uničenja nepremičnine. Od tega trenutka ima po eni strani pravico do pobiranja plodov in prihodkov nepremičnine, po drugi strani pa je dolžan plačati davščine, ki bremenijo prodano nepremičnino. Sodišče izroči nepremičnino kupcu, ko so izpolnjeni vsi pogoji nakupa iz odredbe o prodaji (§ 156 EO). V vmesnem času (od izdaje sklepa o domiku do izročitve nepremičnine kupcu) lahko upniki izvršilnemu sodišču predlagajo odreditev začasne uprave nepremičnine (§ 158 EO).

Po položitvi kupnine sodišče razpiše razdelitveni narok, na katerega povabi upnika in dolžnika in vse, ki imajo v zemljiški knjigi vknjižene stvarne pravice. Narok za razdelitev kupnine se javno objavi (§ 209

EO). Vsak, ima pravico biti poplačan iz kupnine, mora najpozneje v roku 14 dni pred razdelitvenim narokom prijaviti glavnico, obresti, stroške in ostale postranske terjatve ter jih izkazati z listinami, razen če se listine že nahajajo v sodnem spisu. V nasprotnem primeru se te terjatve upoštevajo le, če je njihova višina jasno razvidna iz zemljiške knjige. Sodišče upošteva tudi terjatve, ki so prijavljene kasneje, a najpozneje do razdelitvenega naroka. Vendar v takšnem primeru stranka, ki je prepozno prijavila terjatev, nosi separatne stroške preložitve ali nadaljevanja razdelitvenega naroka ob drugem terminu (§ 210 EO). Na naroku se razpravlja o poplačilu upnikov in drugih oseb, ki uveljavljajo poplačilne zahtevke. Na razdelitvenem naroku lahko upniki izpodbijajo obstoj drugih terjatev, njihovo višino in vrstni red, po katerem imajo pravico do poplačila (§ 213 EO). Če so med upniki sporna dejstva glede višine in vrstnega reda terjatve, jih izvršilno sodišče napoti na pravdo (§ 231-233 EO). O poplačilu iz kupnine odloči sodišče s sklepom (§ 214, 229 EO). V skladu s § 218 EO se iz kupnine poplačajo po naslednjem vrstnem redu:
- stroški začasne uprave nepremičnine po § 158 EO (v času od izdaje sklepa o domiku do izročitve nepremičnine kupcu v posest;
- davščine, ki bremenijo prodano nepremičnino;
- stroški upravljanja oz. rezervnega sklada po stanovanjskem zakonu za obdobje zadnjih petih let od izdaje sklepa o domiku;
- terjatve upnikov po vrstnem redu, kot so pridobili zastavno pravico. Upnikovi pravdni in izvršilni stroški imajo isti vrstni red kot njegova glavnica.

V Avstriji so sodni izvršitelji del sodnega osebja in ne delujejo niti kot samozaposleni posamezniki niti kot predstavniki ali zastopniki upnika, ki predlaga izvršbo. Večinoma delujejo samostojno, dokler ni uspeh ali neuspeh izvršilnega postopka dokončno potrjen.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:
Zaradi ukinitve določitve sodne takse kot procesne predpostavke za ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine se bo zmanjšalo delo sodišč.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona ne vpliva na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:
Vlada oziroma resorno ministrstvo bo predstavilo zakon širši javnosti z javno oziroma spletno predstavitvijo sprejetega zakona.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:
/
6.9 Podatek o zunanjem strokovnjaku oziroma pravni osebi, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona

Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjaki ali pravne osebe prosti plačilu niso sodelovali.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Prikaz bo pripravljen po opravljenem strokovnem usklajevanju in javni razpravi.

8. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES:

- Andreja Katič, ministrica za pravosodje,
- mag. Andreja Kokalj, državna sekretarka,
- Miha Verčko, generalni direktor Direktorata za civilno pravo.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US) se v 1.a členu v prvem odstavku v 13. točki pika na koncu točke nadomesti z dvopičjem in se za njo doda nova 14. točka, ki se glasi:

»14. Uredbe Sveta (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok (UL L št. 178 z dne 2. 7. 2019, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/1111/EU).«.

2. člen

V 13. členu se v drugem odstavku za besedilom »Uredba 606/2013/EU« beseda »ali« nadomesti z vejico, za besedilom »Uredba 655/2014/EU« se doda besedilo »ali Uredba 2019/1111/EU«, za besedilom »Uredbo 606/2013/EU« se beseda »ali« nadomesti z vejico, za besedilom »Uredbo 655/2014/EU« pa se doda besedilo »ali Uredbo 2019/1111/EU«.

3. člen

V 16. členu se 10. točka spremeni tako, da se glasi:

»10. izraz »organizacija za plačilni promet« označuje banke, hranilnice, Upravo Republike Slovenije za javna plačila, Banko Slovenije in druge ponudnike plačilnih storitev, ki v skladu z zakonom lahko vodijo denarna sredstva dolžnikov na plačilnih računih in podračunih ali računih za izvajanje centralnobančnih operacij oziroma sprejemajo depozite;«.

4. člen

V 29.b členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Ob vložitvi predloga za izvršbo, ugovora zoper sklep o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova in pritožbe mora biti plačana sodna taksa.«.

Osmi odstavek se črta.

V sedanjem devetem odstavku, ki postane osmi odstavek, se besedilo »sedmega ali osmega odstavka tega člena« nadomesti z besedilom »prejšnjega odstavka«.

Sedanji deseti odstavek postane deveti odstavek.

5. člen

V 31. členu se v sedmem odstavku za drugim stavkom doda nov tretji stavek, ki se glasi: »Če dolžnik izjavi, da nima premoženja, sodišče postopek s seznamom dolžnikovega premoženja ustavi.«.

V osmem odstavku se na koncu doda nov stavek, ki se glasi: »Sodišče lahko ustavi postopek s seznamom dolžnikovega premoženja, če oceni, da ga ni smotrno nadaljevati.«.

6. člen

V 37. členu se v drugem odstavku besedi »začasnega skrbnika« nadomestita z besedilom »skrbnika za posebni primer«.

7. člen

V 38.c členu se v drugem odstavku za tretjim stavkom doda nov četrti stavek, ki se glasi: »Če je zahteva o obračunu plačila za delo in stroškov izvršitelja neutemeljena, je upnik dolžan izvršitelju povrniti stroške izvršitelja z odgovorom na zahtevo.«.

8. člen

V 42.a členu se v naslovu za besedilom »Uredbe 2016/1103/EU« beseda »in« nadomesti z vejico, za besedilom »Uredbe 2016/1104/EU« pa se doda besedilo »in Uredbe 2019/1111/EU«.

V prvem odstavku se za besedilom »Uredbe 2016/1103/EU« beseda »in« nadomesti z vejico, za besedilom »Uredbe 2016/1104/EU« pa se doda besedilo »in Uredbe 2019/1111/EU«.

9. člen

V a42.b členu se v naslovu za besedilom »Uredbi 1215/2012/EU« beseda »in« nadomesti z vejico, za besedilom« Uredbi 606/2013/EU« pa se doda besedilo »in Uredbi 2019/1111/EU«.

V prvem odstavku se besedilo »Uredbe 1215/2012/EU ali Uredbe 606/2013/EU« nadomesti z besedilom »Uredbe 1215/2012/EU, Uredbe 606/2013/EU ali Uredbe 2019/1111/EU«.

V desetem odstavku se besedilo »Uredbi 1215/2012/EU ali Uredbi 606/2013/EU« nadomesti z besedilom »Uredbi 1215/2012/EU, Uredbi 606/2013/EU ali Uredbi 2019/1111/EU«.

10. člen

Za 51. členom se doda nov 51.a člen, ki se glasi:

»**51.a člen**
(Uporaba sredstev za fotografiranje ter video in avdio snemanje)

Izvršitelj in pomočnik izvršitelja morata pri opravi rubeža ter drugih neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja, pri katerih pride do stika z dolžnikom, zaradi zagotavljanja varnosti vseh udeleženih v postopku uporabljati tehnična sredstva za fotografiranje ter video in avdio snemanje – nosljivo kamero.

Izvršitelj oziroma pomočnik izvršitelja mora ob začetku uporabe tehničnih sredstev seznaniti navzoče osebe, da se postopek snema. Če okoliščine tega ne dopuščajo ali bi to onemogočilo ali očitno otežilo izvršilna dejanja, jih mora seznaniti takoj, ko je to mogoče.

Posnetki se hranijo 5 let po končanju izvršilnih dejanj.

Podrobnejša pravila glede tehničnih sredstev določi minister, pristojen za pravosodje.«.

11. člen

V 61. členu se v prvem odstavku besedilo »v menični in čekovnih sporih rok za ugovor tri dni« nadomesti z besedilom »rok za ugovor 30 dni«.

12. člen

V 65. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Sodišče pouči vložnika ugovora, da lahko v 30 dneh od pravnomočnosti sklepa o zavrnitvi ugovora iz prejšnjega odstavka ali zavrnitvi ugovora iz petega odstavka 64. člena tega zakona začne pravdo za ugotovitev, da izvršba na ta predmet ni dopustna. Vložnik ugovora lahko začne pravdo tudi po izteku tega roka, vse do konca izvršilnega postopka, vendar pa mora plačati vse stroške postopka. Sodišče pouči vložnika ugovora tudi o pravici vložiti predlog za odlog izvršbe in da se izvršba ne bo nadaljevala, če bo sodišče predlogu za odlog ugodilo.«.

13 .člen

V 71. členu se v prvem odstavku v 10. točki za besedilom »Uredbe 1215/2012/EU« beseda »ali« nadomesti z vejico, za besedilom »Uredbe 606/2013/EU« pa se doda besedilo »ali Uredbe 1219/1111/EU«.

14. člen

V 75. členu se v drugem odstavku v drugem stavku beseda »tretjega« nadomesti z besedo »četrtega«.

15. člen

V 76. členu se za drugim odstavkom dodata nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»Ko sodišče prejme obvestilo, da so opravljena vsa neposredna dejanja izvršbe ali, da je terjatev poravnana, s tem seznani stranki. Na predlog stranke lahko sodišče izda sklep, s katerim ugotovi, da je izvršba končana.

Če je sodišče ustavilo izvršbo in ni razveljavilo zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža premičnin, lahko dolžnik pri sodišču, ki je izdalo tak sklep o ustavitvi izvršbe, vloži predlog, s katerim zahteva razveljavitev zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža premičnin, če predlogu predloži pisno soglasje upnika, da je njegova terjatev prenehala.«.

16. člen

V 81. členu se v četrtem odstavku na koncu doda besedilo, ki se glasi: »Če izvršitelj ne more ugotoviti nahajališča vozila, to sporoči sodišču in Policiji, da ga vnese v sistem iskanih vozil Policije – Seznam ukradenih vozil v Sloveniji. Policija o najdbi vozila obvesti izvršitelja in sodišče.«.

V dvanajstem odstavku se besedilo »dovoljenja upnika, na katerem je njegov podpis overjen« nadomesti z besedilom »pisnega dovoljenja upnika«.

17. člen

V 84.a členu se na koncu doda nov stavek, ki se glasi:

»Izvršitelj je dolžan dolžnika opozoriti, da ga v primeru poplačevanja obveznosti izvršitelju bremenijo stroški izvršiteljevega dela.«.

18. člen

V 97. členu se v prvem odstavku besedi »vnovčenja stvari« nadomestita z besedama »poplačila upnika«.

19. člen

V 101. členu se:
– 2. točka spremeni tako, da se glasi:
»2. invalidnina za telesno okvaro po predpisih o invalidskem zavarovanju;«,
– 6. točka spremeni tako, da se glasi:
»6. nadomestilo za invalidnost po zakonu, ki ureja socialno vključevanje invalidov;«,
– v 7. točki beseda »dodatek« nadomesti z besedo »dohodek«,
– 11. točka spremeni tako, da se glasi:
»11. sredstva, pridobljena za odpravo posledic naravnih nesreč ali škode na podlagi predpisov, ki urejajo odpravo naravnih nesreč;«,
15. točka spremeni tako, da se glasi:
»15. denarna sredstva, prejeta iz naslova vključenosti osebe v ukrepe na področju socialnega varstva, po zakonu, ki ureja socialno varstvo;«,
– za 15. točko dodata novi 16. in 17. točka, ki se glasita:
»16. denarna sredstva, ki jih prejme oseba iz naslova izvrševanja dela v splošno korist po zakonu, ki ureja probacijo;
17. denarna sredstva, prejeta iz naslova povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev po zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje.«.

20. člen

V 135. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»S prepovedjo izplačila plače dolžniku, ki jo je odobril sam dolžnik, dolžnik dovoli, da se del njegove plače zarubi in izplačuje upniku. Upravna izplačilna prepoved ima glede vrstnega reda pravni učinek sklepa o izvršbi na dolžnikovo plačo, ko jo dolžnikov delodajalec prejme v izvrševanje.«.

21. člen

V 171. členu se v tretjem odstavku beseda »izročitve« nadomesti z besedo »domiku«.

22. člen

V 178. členu se v petem odstavku za besedo »podatkov« doda besedilo »v skladu s četrtim odstavkom 181. člena tega zakona«.

23. člen

V 181. členu se v četrtem odstavku drugi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Na spletu se poleg odredbe o prodaji objavi tudi mnenje sodnega cenilca o tržni vrednosti nepremičnine, ki lahko vsebuje osebne in druge varovane podatke strank postopka ter cenilca, ne sme pa vsebovati osebnih in drugih varovanih podatkov tretjih oseb, podatkov o opravljenem izpitu cenilca ali slik oseb, ki omogočajo njihovo identifikacijo.«.

24. člen

V 189. členu se v šestem odstavku drugi in tretji stavek črtata.

25. člen

V 192. členu se v prvem odstavku v prvem stavku beseda »izdaji« nadomesti z besedo »pravnomočnosti«, črta beseda »tiste«, besedilo »za katere je to določeno s sklepom o domiku« pa se nadomesti z besedilom »ki s prodajo ugasnejo«.

V četrtem odstavku se besedi »po pravnomočnosti« nadomestita z besedilom »še pred pravnomočnostjo«.

26. člen

V 197. členu se v prvem odstavku 1. točka spremeni tako, da se glasi:
»1. stroški izvršilnega postopka, vezani na prodajo nepremičnine, ki je predmet prodaje;«

27. člen

V 226. členu se v petem odstavku besedilo »drugem in tretjem« nadomesti z besedilom »tretjem in četrtem«.

28. člen

V 227. členu se v prvem odstavku besedilo »prvem do tretjem in v petem« nadomesti z besedilom »prvem, tretjem, četrtem in šestem«.

29. člen

238.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»**238.a člen**
(Stvarna in krajevna pristojnost)

Za odločitev o predlogu za izvršbo sodne odločbe o varstvu in vzgoji otroka in za samo izvršbo je krajevno pristojno okrožno sodišče, ki je izdalo sodno odločbo o varstvu in vzgoji otroka.

Za neposredno izvršitev (238.e člen) je krajevno pristojno tudi okrožno sodišče, na območju katerega je otrok.«.

30. člen

Za 238.a členom se doda novi a238.a člen, ki se glasi:

»**a238.a člen**
(Uporaba določb zakona o nepravdnem postopku)

V postopku izvršbe v zadevah varstva in vzgoje otrok ter glede osebnih stikov z otroki se zaradi varstva koristi otrok smiselno uporabljajo določbe zakona o nepravdnem postopku.«.

31. člen

V 238.e členu se v devetem odstavku pred besedo »izjemoma« vstavi besedilo »ali po uradni dolžnosti«.

32. člen

V 238.f členu se v šestem odstavku besedilo »pred pristojnim organom sprožen« nadomesti z besedo »začet«.

Za šestim odstavkom se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»Sodišče lahko pri odločanju o ugovoru zoper sklep o izvršbi in tudi sicer po uradni dolžnosti odloži izvršbo, če ugotovi, da bi bila takojšnja izvršba v nasprotju z varstvom koristi otroka.«.

33. člen

Naslov 266. člena se spremeni tako, da se glasi:

»**(Stvarna in krajevna pristojnost)**«.

34. člen

V 273. členu se v drugem odstavku v prvem stavku besedi »z drugim« nadomestita z besedama »s tretjim«. V drugem stavku se beseda »tretjega« nadomesti z besedo »četrtega«.

35. člen

V 285. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Zavarovalnice morajo skleniti zavarovalno pogodbo v skladu z določbami tega zakona in zakona, ki ureja zavarovalništvo.«.

36. člen

Za 288. členom se doda nov 288.a člen, ki se glasi:

»**288.a člen**
(Podatki iz kazenske evidence)

Zaradi zagotovitve varnosti pri opravljanju neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja Ministrstvo za pravosodje izvršitelju na njegovo zahtevo posreduje podatke iz kazenske evidence o neizbrisanih obsodbah dolžnika v zvezi s kaznivimi dejanji zoper življenje in telo, kršenje človekovih pravic in javni red in mir. Izvršitelj se za pridobitev podatka izkaže s sklepom o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova ali s pravnomočnim sklepom o izvršbi na podlagi verodostojne listine in sklepom, s katerim je bil določen za izvršitelja v zadevi, za potrebe katere pridobiva podatke, če ni bil določen že v sklepu o izvršbi. Izvršitelju se omogoči varen elektronski dostop do kazenske evidence tako, da lahko zahtevo posreduje tudi v elektronski obliki, in v primeru, če oseba ni zabeležena v evidenci, takoj prejme sporočilo, da oseba ni vpisana v kazenski evidenci. Če je oseba zabeležena, Ministrstvo za pravosodje izvršitelju posreduje v elektronski obliki podatek iz kazenske evidence o neizbrisani obsodbi.«.

37. člen

294.b člen se spremeni tako, da se glasi:

»**294.b člen**

(Pomočnik izvršitelja)

Za pomoč pri opravljanju posameznih dejanj izvršbe in zavarovanja lahko izvršitelj zaposli največ dve osebi, izvršitelj, ki ima namestnika izvršitelja, pa največ pet oseb (v nadaljevanju: pomočnik izvršitelja).

Pomočnik izvršitelja je lahko, kdor izpolnjuje pogoje iz 1., 2., 3., 6. in 7. točke prvega odstavka 281. člena tega zakona ter je opravil strokovno izobraževanje s področja izvršbe in zavarovanja, ki ga predpiše minister, pristojen za pravosodje. Za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev iz 6. in 7. točke prvega odstavka 281. člena tega zakona se uporabljata drugi in tretji odstavek 281. člena tega zakona. O tem, ali oseba izpolnjuje pogoje za pomočnika izvršitelja, odloči minister, pristojen za pravosodje, na podlagi vloge izvršitelja, pri katerem bo pomočnik zaposlen.

Če je zoper osebo, ki jo želi izvršitelj zaposliti za pomočnika izvršitelja, v teku kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, zaradi katerega je nevreden za opravljanje dejanj izvršbe in zavarovanja, se odločitev o izpolnjevanju pogojev odloži do pravnomočnosti odločbe, izdane v kazenskem postopku.

Pomočnik izvršitelja se je dolžan redno strokovno izobraževati po programu, pod pogoji in na način, ki ga predpiše minister, pristojen za pravosodje.

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, po uradni dolžnosti pridobiva podatke iz kazenske evidence o pomočnikih izvršiteljev zaradi preverjanja pogojev iz drugega odstavka tega člena.

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, vpiše v evidenco iz 295. člena tega zakona in izda izkaznico pomočniku izvršitelja, ki izpolnjuje pogoje iz drugega odstavka tega člena. Na izkaznici so navedeni oznaka pomočnik izvršitelja, osebno ime pomočnika, njegova fotografija, rojstni datum, ime izvršitelja, pri katerem je zaposlen, trajanje pogodbe o zaposlitvi, zaporedna številka v evidenci izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev ter drugi potrebni podatki. Natančnejšo obliko in vsebino izkaznice določi minister, pristojen za pravosodje.

Če ministrstvo, pristojno za pravosodje, ugotovi, da pomočnik izvršitelja ne izpolnjuje več pogojev za pomočnika izvršitelja, ga izbriše iz evidence in zahteva vračilo izkaznice.

Pomočniki izvršitelja delujejo v imenu in za račun izvršitelja.

Pomočnik izvršitelja opravlja izvršilna dejanja skupaj z izvršiteljem, samostojno pa le tista dejanja, ki jih s podzakonskim predpisom določi minister, pristojen za pravosodje.

Izvršitelj je odgovoren za morebitno škodo, ki jo pri opravljanju posameznih dejanj povzročijo njegovi pomočniki.«.

38. člen

V 296. členu se za sedmim odstavkom doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»Člani zbornice so dolžni plačevati zbornici članarino. Višina članarine se za posameznega izvršitelja določi z upoštevanjem števila njegovih namestnikov in pomočnikov.«.

39. člen

V 297.c členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Izvršitelj mora enkrat letno poročati ministru, pristojnemu za pravosodje, o svojem poslovanju za preteklo leto. Elektronski dostop do poročila predsednikom okrajnih sodišč in zbornici zagotovi minister, pristojen za pravosodje.«.

40. člen

V 298.d členu se za šestim odstavkom dodata nova sedmi in osmi odstavek, ki se glasita:

»Predsedniki in člani disciplinskih komisij imajo pravico do povrnitve potnih stroškov in sejnine v višini, ki jo določi minister, pristojen za pravosodje.

Sredstva za povrnitev stroškov in plačilo sejnine predsednikom in članom komisij se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.«.

Dosedanji sedmi odstavek postane deveti odstavek.

41. člen

V 298.f členu se beseda » sedmega« nadomesti z besedo »devetega«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

42. člen
(Dokončanje postopkov)

Postopki, v katerih je bil predlog za izvršbo ali predlog za zavarovanje vložen pred uveljavitvijo tega zakona, se nadaljujejo in dokončajo po določbah tega zakona.

Postopki izvršbe v zadevah varstva in vzgoje otrok ter glede osebnih stikov z otroki, ki so bili začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se dokončajo pred okrajnimi sodišči.VARIANTA: Spremenjeni 238.a člen zakona se začne uporabljati s 1. 1. 2027.

43.
(Taksna obveznost)

Do ustrezne ureditve v zakonu, ki ureja sodne takse:
1. nastane taksna obveznost za postopek z ugovorom zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, ko je odločitev o ugovoru vročena stranki;
2. se plača sodna taksa za postopek o seznamu dolžnikovega premoženja v višini 30 eurov;
3. se plača sodna taksa v višini 200 evrov v primeru, če iz obrazložitve sklepa, s katerim se ugovor dolžnika zoper sklep o izvršbi zavrne ali zavrže, izhaja, da je šlo za ugovor, podan z namenom zavlačevanja postopka. Navedena taksna obveznost nastane tudi v pravdnem postopku, če je pred njim tekel postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine, in iz obrazložitve odločbe izhaja, da je šlo za ugovor, podan z namenom zavlačevanja postopka.

44. člen
(Uskladitev podzakonskih aktov)

Minister, pristojen za pravosodje, v devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona uskladi Pravilnik o opravljanju službe izvršitelja (Uradni list RS, št. 18/03, 83/06, 59/11, 35/16 in 34/19), Pravilnik o strokovnem izobraževanju ter programu, pogojih in načinu opravljanja preizkusov znanja izvršiteljev

(Uradni list RS, št. 15/03 in 71/10) ter Pravilnik o disciplinskem postopku zoper izvršitelja (Uradni list RS, št. 95/02, 40/06 in 74/14) z določbami tega zakona.

45. člen
(Uskladitev postopka davčne izvršbe)

Do ustrezne uskladitve v zakonu, ki ureja davčni postopek:
1. so v postopkih davčne izvršbe iz izvršbe izvzeta tudi denarna sredstva, ki jih prejme oseba iz naslova izvrševanja dela v splošno korist po zakonu, ki ureja probacijo, ter denarna sredstva, prejeta iz naslova povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev po zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje;
2. se beseda »dodatek« v 7. točki 159. člena Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOPDVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US, 87/22 – odl. US, 163/22, 109/23 – odl. US, 131/23 – ZORZFS in 100/24) šteje za besedo »dohodek«.

46. člen
(Začetek uporabe nekaterih določb)

Spremenjene in dopolnjene določbe 294.b člena zakona, se začnejo uporabljati 1.1. 2027

Spremenjeni prvi odstavek 297.c člena zakona se začne uporabljati, ko so zagotovljeni tehnični pogoji za njegovo izvajanje. Minister, pristojen za pravosodje o izpolnitvi tehničnih pogojev za izvajanje obvesti Zbornico izvršiteljev Slovenije in Vrhovno sodišče Republike Slovenije.

47. člen
(Začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu:

S predlogom zakona se določa pristojnost in postopek, kadar je v Republiki Sloveniji izdan izvršilni naslov ali se v njej izvršuje tuj izvršilni naslov za izvajanje Uredbe Sveta (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok (Uredba Bruselj IIb). Navedena uredba je s 1. avgustom 2022 nadomestila Uredbo (ES) št. 2201/2003 (uredbo Bruselj IIa). Ta nova uredba se uporablja samo za sodne postopke, ki so bili začeti, za javne listine, ki so bile uradno sestavljene ali registrirane, in za sodne poravnave, ki so bile potrjene ali sklenjene 1. avgusta 2022 ali pozneje v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo. Uredba Bruselj IIa se še naprej uporablja za sodne odločbe, izdane v sodnih postopkih, ki so bili začeti, za javne listine, ki so bile uradno sestavljene ali registrirane, in za sodne poravnave, ki so bile potrjene ali sklenjene pred 1. avgustom 2022, ki spadajo na področje uporabe te uredbe. Uredba Bruselj IIb se uporablja v vseh državah članicah Evropske unije, razen na Danskem. Uredba Bruselj IIb določa, sodišča katere države članice so pristojna za odločanje v sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ali zakonskih sporih z mednarodnim elementom. Poleg tega določa, da se sodna odločba, izdana v državi članici, prizna v drugih državah članicah, ne da bi bil potreben kakršen koli poseben postopek. Vse odločbe v sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo, ki so izdane v državi članici in so izvršljive v tej državi članici, so izvršljive v drugih državah članicah, ne da bi bila za to potrebna razglasitev izvršljivosti („eksekvatura“).

K 2. členu:

Predlagana dopolnitev je povezana s predlagano dopolnitvijo 1.a člena zakona.

K 3. členu:

Na predlog Banke Slovenije se veljavna ureditev usklajuje z Zakonom o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih[25] tako, da se omogoča izvršba tudi na plačilne račune, ki jih vodijo nebančni ponudniki plačilnih storitev, to so plačilne institucije in družbe za izdajo elektronskega denarja. 30. člen ZIZ določa, da sme kot sredstva izvršbe za poplačilo denarne terjatve sodišče dovoliti samo: prodajo premičnin, prodajo nepremičnin, prenos denarne terjatve, vnovčenje drugih premoženjskih oziroma materialnih pravic in nematerializiranih vrednostnih papirjev, prodajo deleža družbenika in prenos sredstev, ki so pri organizacijah, pooblaščenih za plačilni promet. Plačilne institucije in družbe za izdajo elektronskega denarja pa niso organizacije za plačilni promet v smislu veljavne 10. točke 16. člena ZIZ. Dodatno se zaradi sprememb v plačilni infrastrukturi izraz »poravnalni računi« nadomešča z izrazom »računi za izvajanje centralnobančnih operacij«. Na ravni Evrosistema je bil izveden projekt konsolidacije plačilnega sistema TARGET2 in platforme za poravnavo vrednostnih papirjev TARGET2-Securities. V okviru konsolidirane platforme banke (in hranilnice) nimajo (več) odprtih t. i. poravnalnih računov, imajo pa odprte račune za izvajanje centralnobančnih operacij, t. i. glavne denarne račune. Slednje so banke pričele uporabljati v novembru 2022.

K 4. členu:

Zakon o sodnih taksah (ZST-1)[26] določa plačilo sodne takse za postopek o ugovoru. ZIZ pa v 29.b členu določa, da mora biti ob vložitvi ugovora, torej za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi, izdan tako na podlagi verodostojne listine kot na podlagi izvršilnega naslova, plačana sodna taksa, sicer se šteje, da je ugovor umaknjen (procesna predpostavka).

---

[25] Uradni list RS, št. 7/18, 9/18 – popr., 102/20 in 113/24.

[26] Uradni list RS, št. 37/08, 97/10, 63/13, 58/14 – odl. US, 19/15 – odl. US, 30/16, 10/17 – ZPP-E, 11/18 – ZIZ-L, 35/18 – odl. US in 204/21.

V postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine še ne gre za pravo izvršbo, temveč je združen postopek za pridobitev izvršilnega naslova, to je postopek za izdajo plačilnega naloga, z vnaprejšnjo, vendar pogojno dovolitvijo izvršbe. Če je v postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine vložen obrazložen ugovor zoper dajatveni del sklepa o izvršbi, izvršilni naslov sploh ne nastane, saj bo odločitev o zahtevku sprejeta v šele nadaljnjem rednem pravdnem postopku oziroma gospodarskem sporu. Po drugi strani taksna obveznost za (primerljiv) ugovor zoper plačilni nalog po ureditvi v ZPP ni predvidena.

Po opozorilih sodišč dolžnost plačila sodne takse za ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine v mnogih primerih povzroča tudi številne in dolge zastoje v postopku, nemalokrat pa dolžniki prav s številnimi predlogi, ugovori in pritožbami zoper odločitve sodišča o njihovi obveznosti plačila sodne takse (ugovor zoper plačilni nalog, predlogi za oprostitev, odlog in obročno plačilo sodne takse, itd.) postopek tudi namenoma zavlačujejo in na ta način odlagajo izvršbo. Zaradi takih številnih vlog je izrazito povečana tudi obremenitev sodišča, učinek uspešno pobranih taks za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine pa se ob upoštevanju navedenih zapletov, ki jih ta obveznost povzroči, praktično izniči.

Ureditev ugovora dolžnika zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine glede na sodno prakso SEU ne sme ovirati učinkovitega varstva dolžnikovih pravic. Glede na to je predlagatelj preučil tudi možnost ukinitve plačila sodne takse za postopek o ugovoru zoper sklep na podlagi verodostojne listine, vendar je ocenil, da ustreznejšo rešitev predstavlja sprememba, po kateri plačilo sodne takse v navedenih postopkih več ne predstavlja procesne predpostavke in da se hkrati tudi določi drug trenutek nastopa taksne obveznosti (glej predlagani 42. člen).

Predlagana je torej ureditev, po kateri je sodna taksa za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine še vedno določena, vendar pa plačilo takse ni več procesna predpostavka za vložitev ugovora in se torej v tem primeru ne bo več štelo, da je v primeru neplačila in če niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, ugovor umaknjen. Prav tako je v prehodni določbi 43. člena določeno, da taksna obveznost za postopek z ugovorom zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine v tem primeru nastopi šele ob odločitvi o ugovoru. V povezavi s tem predlagani 43. člen določa, da se plača sodna taksa v višini 200 evrov v primeru, če iz obrazložitve sklepa, s katerim se ugovor dolžnika zoper sklep o izvršbi zavrne ali zavrže, izhaja, da je šlo za ugovor, podan z namenom zavlačevanja postopka.

Prav tako se črta ureditev veljavnega osmega odstavka, ki ureja način plačila sodne takse za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, ki se ne vlaga po elektronski poti, zaradi česar bo po predlogu za navedeno veljala splošna ureditev ZST-1.

K 5. členu:

Na predlog Okrajnega sodišča v Ljubljani se zakon dopolnjuje s pravno podlago za ustavitev postopka s seznamom dolžnikovega premoženja. 31. člen ZIZ ne ureja ustavitve postopka s predložitvijo seznama dolžnikovega premoženja, prav tako sodna praksa ni izoblikovala stališča, kdaj se lahko ta postopek ustavi. Statistika kaže, da dolžniki večinoma ne pristopijo na narok, prav tako večina denarnih kazni ostane neizterjana, postopki s seznamom dolžnikovega premoženja pa zelo obremenjujejo sodišče. Dosedanji postopki so pokazali, da je v primeru, če dolžnik ne pristopi na prvi razpisani narok, postopek smotrno ponoviti še enkrat, torej po neprihodu dolžnika na (prvi) narok postopek še enkrat ponoviti skladno z določbo devetega odstavka 31. člena ZIZ. V primeru ponovne pasivnosti dolžnika pa bi bilo smotrno postopek ustaviti.

Po mnenju predlagatelja pa je treba z ustreznim orodjem vplivati tudi na upnike, da preudarno razmislijo, ali bodo sploh oz. morebiti ponovno predlagali postopek po 31. členu ZIZ, kar pa se bo najverjetneje zgodilo takrat, ko utemeljeno mislijo, da se lahko na naroku seznanijo s kakšnim premoženjem dolžnika, in ne, da je postopek s predložitvijo seznama dolžnikovega premoženja namenjen zgolj podaljševanju

izvršilnega postopka, kjer se izvršba v večini primerov aktivno sploh ne opravlja. V ta namen se s predlogom zakona (do ustrezne uskladitve Zakona o sodnih taksah) določa sodna taksa, ki jo je dolžan plačati upnik za postopek o seznamu dolžnikovega premoženja, taksna obveznost pa je enaka tisti, ki jo upnik plača na primer za postopek o njegovem predlogu, naj sodišče poleg že dovoljenih sredstev oziroma predmetov dovoli izvršbo še z drugimi sredstvi in na drugih predmetih oziroma namesto že dovoljenih sredstev in predmetov z drugimi sredstvi oziroma drugimi predmeti (30 evrov, v primeru elektronske vložitve pa je ta sodna taksa znižana za 20 odstotkov).

K 6. členu:

Po 205. členu ZPP (v zvezi s 15. členom ZIZ) se postopek prekine, če stranka umre ali izgubi pravdno sposobnost, pa v pravdi nima pooblaščenca, ali če zakoniti zastopnik stranke umre ali preneha njegova pravica za zastopanje, pa stranka nima pooblaščenca v pravdi (1. in 2. točka). Po veljavni ureditvi 37. člena ZIZ o prekinitvi izvršilnega postopka, ki je nastala zaradi smrti stranke ali njenega zakonitega zastopnika, obvesti sodišče njene dediče, če so mu znani, in če ve za njihovo prebivališče, ter nasprotno stranko. Če sodišču dediči niso znani, ali če ne ve za njihova prebivališča, jim sodišče nemudoma postavi začasnega skrbnika.

DZ ureja začasno skrbništvo v 265. členu, in sicer določa, da sodišče, pri katerem se je začel postopek za postavitev pod skrbništvo, po potrebi osebo, zoper katero se je začel postopek, postavi pod začasno skrbništvo in ji imenuje začasnega skrbnika. Začasni skrbnik je v skladu z določbami DZ postavljen le v postopku postavitve osebe pod skrbništvo, ne pa tudi v drugih primerih oziroma drugih postopkih.

Imenovanje skrbnika za posebni primer pa je določeno v 267. členu DZ, in sicer center za socialno delo imenuje skrbnika za posebni primer ali skrbnika za določeno vrsto opravil odsotni osebi, katere prebivališče ni znano in ki nima zastopnika, neznanemu lastniku premoženja, kadar je potrebno, da nekdo za to premoženje skrbi, pa tudi v drugih primerih, kadar je to potrebno za varstvo pravic in koristi posameznika. V skladu s prvim odstavkom 268. člena DZ sme v primerih iz 267. člena DZ imenovati skrbnika tudi organ, pred katerim poteka postopek. Kadar center za socialno delo ali sodišče odloči o imenovanju skrbnika za posebni primer, določi tudi obseg njegovih obveznosti in pravic (četrti odstavek 272. člena DZ).

Glede na navedeno se veljavna ureditev usklajuje z ureditvijo v DZ tako, da se določa, da ob prekinitvi izvršilnega postopka, ki je nastala zaradi smrti stranke ali njenega zakonitega zastopnika, sodišče dedičem, če sodišču niso znani ali če ne ve za njihova prebivališča, postavi skrbnika za posebni primer.

K 7. členu:

Po opravi neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja izvršitelj upniku vroči obračun plačila za delo in stroškov, katerega izvod izvršitelj vroči sodišču. Če upnik ne soglaša z obračunom, lahko zahteva, da o obračunu odloči sodišče. Z novelo ZIZ-L se je ureditev 38.c člena ZIZ dopolnila tako, da je izvršitelj dolžan upniku povrniti stroške, ki so mu nastali z utemeljeno zahtevo, da o obračunu plačila za delo in stroškov izvršitelja odloči sodišče. S sedaj predlagano dopolnitvijo pa se izenači položaj upnika in izvršitelja na način, da tudi upnik v primeru vložitve neutemeljene zahteve izvršitelju povrne stroške, ki jih je imel izvršitelj z odgovorom na zahtevo.

K 8. členu:

Predlagana dopolnitev je povezana s predlagano dopolnitvijo 1.a člena zakona.

K 9. členu:

Predlagana dopolnitev je povezana s predlagano dopolnitvijo 1.a člena zakona.

K 10. členu:

S sklepom št. 024-11/2022/1 z dne 19. 4. 2022 je bila pri Ministrstvu za pravosodje oblikovana medresorska skupina za izboljšanje varnosti izvršiteljev, v katero so bili imenovani predstavniki sodstva, Zbornice izvršiteljev Slovenije, Generalne policijske uprave in Ministrstva za pravosodje. Naloge delovne skupine so obravnavanje odprtih vprašanj in priprava protokola postopanja v primeru asistence policije na podlagi 51. člena ZIZ, koordinacija in priprava ustreznih gradiv, povezanih z izboljšanjem varnosti izvršiteljev in pomočnikov izvršiteljev pri izvrševanju izvršilnih dejanj ter oblikovanje možnih rešitev za izvajanje izobraževanj in usposabljanj izvršiteljev z namenom pridobivanja teoretičnih in praktičnih znanj in veščin na področju ustrezne komunikacije in ravnanja v konfliktnih situacijah.

S predlaganim novim 51.a členom se zaradi zagotavljanja večje varnosti izvršiteljev in njihovih pomočnikov določa obveznost uporabe nosljivih kamer s strani izvršiteljev in njihovih pomočnikov pri opravi neposrednih dejanj izvršbe. Študije v Policiji po Evropi in ZDA so pokazale, da se stopnja nasilja in agresivnosti z uporabo telesnih kamer ob prisilnih postopkih policistov zmanjša tudi do 70%. Tudi na Ministrstvu za notranje zadeve so ugotovili podobno in postopoma uvajajo vse večjo razpoložljivost uporabe telesnih kamer med policisti. Telesne kamere so bile uvedene zaradi uporabe električnih taserjev, njihova uporaba pa se je zaradi pozitivnih učinkov razširila tudi za opravljanje rednih nalog policistov.

Po predlagani ureditvi mora izvršitelj oziroma pomočnik izvršitelja ob začetku uporabe tehničnih sredstev seznaniti navzoče osebe, da se postopek snema. Če okoliščine tega ne dopuščajo ali bi to onemogočilo ali očitno otežilo izvršilna dejanja, jih mora seznaniti takoj, ko je to mogoče. Predlagano je še, da se posnetki nosljivih kamer hranijo pet let po končanju izvršilnih dejanj, podrobnejša pravila glede tehničnih sredstev pa bo v podzakonskem aktu določil minister, pristojen za pravosodje.

K 11. členu:

S predlagano spremembo prvega odstavka 61. člena zakona bo rok za ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine podaljšan na 30 dni, krajši tridnevni rok v meničnih in čekovnih sporih pa bo črtan. Iz sodne prakse SEU izhaja zahteva po nadzoru morebitnih nepoštenih klavzul v potrošniških pogodbah, ki se lahko izvaja na tri možne načine, v procesni avtonomiji držav članic pa je, da izberejo enega izmed načinov. Eden izmed navedenih načinov je zagotavljanje učinkovite pravice do ugovora, kar pomeni, da ne bi smelo obstajati znatno tveganje, da potrošnik pravice do ugovora ne bo uveljavil, na primer zaradi kratkega roka.

Dr. Aleš Galič[27] meni, da se ob primerjavi slovenske ureditve z ureditvami v državah, za katere je SEU ugotovilo neučinkovitost te pravice (Španija, Poljska, Slovaška), slovenska ureditev pokaže za pretirano strogo. Ni dvoma, da bi SEU ugotovilo, da pravica do ugovora zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine po veljavni ureditvi v Republiki Sloveniji ni učinkovita, že zaradi izrazito kratkega roka 8 dni, ter zahteve, da mora biti ugovor obrazložen, saj ga sicer sodišče zavrne, ob upoštevanju, da je skladno z načelnim pravnim mnenjem Občne seje VS RS tudi standard obrazloženosti izjemno strog. Določba glede obrazloženosti ugovora ostane nespremenjena ob upoštevanju ustavnosodne presoje obrazloženosti ugovora. Ustavno sodišče je namreč presojalo vprašanje obrazloženosti ugovora zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine in je ugotovilo, da drugi odstavek 61. člena in peti odstavek 62. člena ZIZ nista v neskladju z Ustavo (odločba št. U-I-192/23 z dne 1. 2. 2024; Uradni list RS, št. 18/24). Pri tem je ustavno sodišče tudi poudarilo, da se je v presoji ustavnega sodišča uveljavilo stališče, da je lahko neobrazložen samo tak ugovor, ki ne navaja nobenih pravno pomembnih dejstev oziroma ki za trditve, ki jih navaja, ne vsebuje nobenih argumentov in/ali dokazov, ki bi bili v zvezi s temi dejstvi oziroma trditvami. Če dolžnik zanika obstoj temelja za nastanek terjatve, mu dokazov o tem v izvršilnem

[27] Galič Aleš, Izvršba na podlagi verodostojne listine in varstvo pred nepoštenimi pogoji v potrošniških pogodbah, Revija Odvetnik, št. 115, 2024, str. 18.

postopku ni treba predlagati, saj je dokazno breme o tem na upniku in ne na dolžniku. Če dokaze predlaga, pa pri tem ne veljajo nobene omejitve glede izbora dokaznih sredstev (v poštev torej pridejo tudi ugovorni predlogi za zaslišanje strank, prič, postavitev izvedenca itd.). Upoštevaje navedeno odločbo Ustavnega sodišča, ki tako v obrazložitvi opredeli oziroma poda ustavnopravno razlago določbe drugega odstavka 61. člena ZIZ in petega odstavka 62. člena ZIZ slednja razlaga zavezuje redna sodišča. Predlagatelj ocenjuje, da glede na tako opredeljen standard obrazložitve ugovora dolžnika (ob predlaganem ustrezno daljšem roku) ni pretirano strog do dolžnika in je v skladu s splošnim načelom vestnosti in skrbnosti strank v postopku (11. člen ZPP), ki velja tudi v izvršilnem postopku.

S predlogom zakona se v prehodnih določbah (do ustrezne ureditve v ZST-1) z namenom zaščite upnika določa tudi taksna obveznost za primer, ko je dolžnik ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine podal z namenom zavlačevanja postopka.

K 12. členu:

Ustavno sodišče je z odločbo št. U-I-189/21 z dne 26. 5. 2022 ugotovilo neskladje z Ustavo tretjega odstavka 65. člena ZIZ, kolikor se nanaša na izvršbo na premičnine. Tretji odstavek določa rok 30 dni, v katerem se lahko začne pravda za ugotovitev, da izvršba na ta predmet ni dopustna. Ustavno sodišče je poudarilo, da je smisel tožbe na nedopustnost izvršbe, da tretji ohrani tiste pravice, ki bi po opravljeni izvršbi na premičnino ugasnile. Prekluzivni rok posega v pravico do zasebne lastnine tretjega iz 33. člena Ustave, s čimer zasleduje ustavno dopustni cilj hitrejše in učinkovitejše izvršbe, vendar pa je nesorazmeren, saj njegov potek praviloma pomeni, da tretji izgubi možnost pravnega varstva svojih pravic civilnega prava pred grozečo izgubo zaradi prodaje stvari v premičninski izvršbi, možnost vlaganja izločitvenih tožb vse do konca izvršilnega postopka pa ne bi prizadela bistveno upravičenih interesov upnika za hitro in učinkovito izvršbo. Ustavno sodišče je do odprave protiustavnosti določilo ustrezen način izvršitve svoje odločbe, in sicer lahko tretji začne pravdo na ugotovitev, da izvršba na določeno premičnino ni dopustna, v obdobju od pravnomočnosti sklepa o zavrnitvi ugovora tretjega do konca izvršbe.

Na pobudo Višjega sodišča v Ljubljani je predlagano, da se rok za vložitev tožbe na ugotovitev nedopustnosti izvršbe podaljša do konca izvršbe glede vseh predmetov izvršbe. Razlogi, zaradi katerih je ustavno sodišče poseglo v dolžino roka, se namreč nanašajo na zagotavljanje ustavno skladnega uveljavljanja pravice tretjega do zasebne lastnine, ki jo je treba varovati brez razlikovanja glede na vrsto premoženja, v zvezi s katerim uveljavlja pravico, ki preprečuje izvršbo.

V predlogu zakona se hkrati upošteva, da visečnost glede tega, ali bo tretji vložil tožbo ali ne, ni ustrezna za upnika, ki mora vedeti, ali naj predlaga izvršbo na drug predmet oziroma sredstvo, da se lahko poplača. Zaradi tega se tretjega spodbuja k pravočasni vložitvi tožbe in zato je predlagano, da mora tretji v primeru, ko vloži tožbo po izteku 30-dnevnega roka, plačati vse stroške postopka. Prav tako se zaradi varstva tretjega določa, da sodišče pouči vložnika ugovora, da lahko začne pravdo za ugotovitev, da izvršba na ta predmet ni dopustna, ter da mora predlagati odlog izvršbe, če želi, da se izvršba ne nadaljuje.

K 13. členu:

Predlagana dopolnitev je povezana s predlagano dopolnitvijo 1.a člena zakona.

K 14. členu:

Gre za redakcijski popravek. Določba drugega stavka drugega odstavka 75. člena ZIZ, ki ureja nadaljevanje izvršbe pred iztekom roka, vsebuje neustrezen sklic na tretji odstavek 72. člena ZIZ, ki ureja pisno soglasje ostalih upnikov, pravilno pa bi se morala sklicevati na četrti odstavek 72. člena ZIZ, ki ureja vložitev predloga za odlog pri izvršitelju.

K 15. členu:

ZIZ po tem, ko je sklep o izvršbi v celoti realiziran in ko so dolžnikovi dolžniki obveščeni o poplačilu terjatve, ne zahteva še izdaje posebnega sklepa o ustavitvi postopka. Varuh človekovih pravic RS (Varuh) je v preteklosti zaznal nekaj težav, do katerih prihaja v praksi zaradi opisane zakonske ureditve. Predvsem v tistih primerih, v katerih je upnik predlagal več sredstev izvršbe, ki so v našem pravnem redu enakovredna oziroma jih upnik lahko predlaga istočasno, je namreč ob poplačilu dolga prihajalo do težav zaradi pomanjkljive komunikacije med upnikom, dolžnikom, sodiščem in morebitnim izvršiteljem oziroma drugo osebo, ki opravlja neposredna dejanja izvršbe (banko, delodajalcem). Varuh je menil, da bi hitro postopanje sodišča v primeru zaključka izvršilnega postopka z izdajo ustreznega sklepa, iz katerega nedvoumno izhaja, da je postopek izvršbe končan, in ki bi bil vročen vsem deležnikom postopka, verjetno lahko preprečilo takšne situacije. Zato je Varuh v letu 2017 podprl delovno gradivo sprememb in dopolnitev ZIZ, ki je vsebovalo dopolnitev 76. člena zakona, po kateri se postopek izvršbe šteje za končanega, ko so opravljena vsa neposredna dejanja izvršbe, ali s poplačilom upnika, v takem primeru pa sodišče izda sklep o ustavitvi izvršbe. Ta dopolnitev je bila pozneje iz predloga novele, ki je bil posredovan v zakonodajni postopek, črtana, ZIZ-L je zato ni vseboval. Ministrstvo za pravosodje je k predlogu dopolnitve 76. člena ZIZ v strokovnem usklajevanju ZIZ-L poleg podpore Varuha prejelo številne pripombe sodišč, med katerimi je tudi stališče, da je dopolnitev 76. člena ZIZ povsem nepotrebna oziroma da lahko pripelje do zaključka, da mora sodišče samo več čas spremljati, ali je terjatev upnika poplačana, kar predstavlja pretirano breme za sodišče. Na podlagi prejetih pripomb je ministrstvo oblikovalo nov predlog rešitve, vendar je tudi k temu predlogu ponovno prejelo številne pripombe, med drugim, da predlagana sprememba ni primerna in bi v prakso vnašala nejasnosti in nedoslednosti, nadalje so bile posredovane pripombe o neustreznosti vezanja pravnih posledic poplačila terjatve s strani dolžnikovega dolžnika na vprašanje, ali je upnik podal umik ter o potrebi po upoštevanju materialnega procesnega vodstva sodišča in določitvi ustreznih rokov. Posebnega sklepa o končanju izvršilnega postopka po stališčih pravne teorije in prakse ni treba izdati, saj ZIZ v svojih določbah takega sklepa tudi ne predvideva. S trenutkom poplačila prenehajo tudi vse aktivnosti sodišča za opravo izvršbe oziroma vodenje postopka, razen odločanja o stroških (sedmi odstavek 38. člena ZIZ). Obravnavane pobude pa po presoji Varuha kažejo, da bi bilo z vidika seznanitve vseh udeležencev postopka morda vendarle primerno izdati (deklaratorni) sklep, s katerim se ugotovi, da je bil postopek končan in je primerno ponovno razmisliti o ustrezni zakonodajni rešitvi.

S predlogom se tako dodaja določba novega tretjega odstavka, po kateri sodišče, ki je obveščeno, da so opravljena vsa neposredna dejanja izvršbe ali, da je terjatev poravnana, s tem seznani stranki. Na predlog stranke lahko sodišče izda sklep, s katerim ugotovi, da je izvršba končana.

Z novim četrtim odstavkom se predlaga ureditev, po kateri lahko izvršilno sodišče, ki je skladno s 43. ali 194. členom ZIZ ustavilo izvršbo, pa vendar zaradi varstva upnikov (ker njihova terjatev še ni bila poplačana oziroma ta ni prenehala) ni razveljavilo zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža premičnin in je tako upnik kljub ustavitvi izvršbe ohranil v izvršbi pridobljeno zastavno pravico na predmetu izvršbe, razveljavi (in predlaga izbris) zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru (in z njim povezane pridobitve zastavne pravice na predmetu izvršbe) oziroma že opravljeni rubež. V praksi se namreč pojavljajo situacije, ko je dolžnik po ustavitvi izvršbe na zgoraj navedeni podlagi kasneje svojo obveznost izpolnil (terjatev upniku poplačal) oziroma je terjatev prenehala. V tem primeru je treba urediti način, da dolžnik lahko doseže razveljavitev zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža in s tem prenehanje zastavne pravice, ki jo je pridobil v izvršbi (t. i. prisilne zastavne pravice). S predlaganim četrtim odstavkom se tako določa postopek, da če sodišče, ki je ustavilo izvršbo (torej sodišče, ki je izdalo sklep o ustavitvi izvršbe), pa ni razveljavilo zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža premičnin, je pristojno za odločanje o dolžnikovem predlogu, da se razveljavi zaznamba sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža premičnin, če dolžnik predlogu predloži pisno soglasje upnika, da je terjatev prenehala. Če upnik

takšnega soglasja ne bo izdal, kljub dejstvu, da je terjatev prenehala, bo dolžnik razveljavitev zaznambe lahko uveljavljal zoper upnika sodno. Kadar zemljiškoknjižno sodišče po prvem odstavku 90. člena Zakona o zemljiški knjigi[28] dovoli izbris zaznambe izvršbe, skladno s tretjim odstavkom tega člena hkrati po uradni dolžnosti dovoli tudi izbris hipoteke, ki je bila vknjižena v zvezi z zaznambo izvršbe, ki je predmet izbrisa.

K 16. členu:

Dvanajsti odstavek 81. člena ZIZ določa, da se zarubljeno motorno ali priklopno vozilo do prenehanja veljavnosti rubeža ne sme registrirati oziroma se zanj ne sme podaljšati prometnega dovoljenja brez dovoljenja upnika, na katerem je njegov podpis overjen. V praksi so se pokazale težave v primeru, ko gre za večje upnike, ki morajo za vsak primer posebej overjati podpis zakonitega zastopnika, prav tako s tem nastanejo dodatni stroški. Zaradi navedenega je predlagana poenostavitev tako, da bo zadostovalo (navadno) pisno soglasje upnika. Omilitev te določbe bo prinesla pozitivne učinke tako za upnike kot za dolžnike, saj je v večini primerov obojim v interesu, da se vozilo registrira in ga lahko dolžnik še naprej uporablja, hkrati pa se zaveže v vmesnem času poravnati dolg.

Vpis rubeža premičnin, ki se vpisujejo v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin, opravi izvršitelj z vpisom v ta register, kasneje pa se opravi še fizični rubež. Izvršitelji opozarjajo, da pride včasih do primerov, ko je fizični rubež vozila neuspešen, ker ga izvršitelj ne more najti; dolžnika pozove k izročitvi premičnine, dolžnik pa se na poziv ne odzove in vozila ne izroči ali ne razkrije njegovega nahajališča, ga skriva in podobno. Za navedene primere se na pobudo Zbornice izvršiteljev Slovenije predlaga nova določba, na podlagi katere bi lahko tako vozilo označili kot pogrešano/zatajeno in ga vnesli v sistem iskanih vozil Policije – Seznam ukradenih vozil v Sloveniji. Policija bi ob morebitni najdbi vozila obvestila sodišče in izvršitelja, da lahko čimprej opravi cenitev in nadaljnja izvršilna dejanja.

K 17. členu:

84.a člen ureja učinke rubeža gotovine in prostovoljnega plačila. Na podlagi 84.a člena ZIZ ima prostovoljna izpolnitev izvršitelju značaj sodnega pologa, kar ob upoštevanju prvega odstavka 306. člena Obligacijskega zakonika (OZ)[29] pomeni, da je dolžnik v plačani višini v trenutku plačila izvršitelju prost obveznosti, zaradi izterjave katerih se na podlagi sklepa o izvršbi vodi izvršba. Dolžnik ima seveda možnost brez stroškov v celoti ali delno poplačati obveznost tako, da sredstva nakaže neposredno na račun upnika oziroma na drug način v skladu z OZ.

S predlagano dopolnitvijo se določa, da je izvršitelj dolžan dolžnika opozoriti, da ga v primeru poplačevanja obveznosti izvršitelju bremenijo stroški izvršiteljevega dela. S tem se ureja praksa obročnega plačevanja dolga. Kadar dolžnik vztraja, da ne želi plačevati posameznih plačil neposredno upniku, je izvršitelj seveda dolžan plačilo sprejeti, vendar pa mora dolžnika opozoriti, da ga bodo bremenili stroški njegovega dela.

K 18. členu:

V prvem odstavku 97. člena zakona je določeno, da se iz kupnine, dobljene s prodajo premičnih stvari, oziroma iz odvzete gotovine poplačajo med drugim tudi obresti do dneva vnovčenja stvari. V 63. členu Pravilnika o opravljanju službe izvršitelja pa je določeno, da izvršitelj poplača obresti do dneva poplačila upnika. Glede na to, da trenutek vnovčenja stvari ne sovpada (nujno) s trenutkom poplačila upnika, pri poplačilu s strani izvršitelja, se na predlog Višjega sodišča v Ljubljani (tudi) v zakonu določi, da obresti tečejo do dneva poplačila upnika, kar je po mnenju predlagatelja ustrezneje od sedanje zakonske določbe.

---

[28] Uradni list RS, št. 58/03, 37/08 – ZST-1, 45/08, 28/09, 25/11, 14/15 – ZUUJFO, 69/17, 11/18 – ZIZ-L, 16/19 – ZNP-1 in 121/21.

[29] Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631.

K 19. členu:

Na pobudo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije se spreminja 2. točka 101. člena ZIZ, v kateri so kot prejemki, izvzeti iz izvršbe, opredeljeni tudi »prejemki iz naslova odškodnine zaradi telesne poškodbe po predpisih o invalidskem zavarovanju«. Takega poimenovanja dajatev Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2)[30] ne pozna. Zavod po predpisih o invalidskem zavarovanju priznava in izplačuje dajatev zaradi telesne okvare, t. i. »invalidnino za telesno okvaro«, ki jo do ureditve v posebnem zakonu ureja ne več veljavni ZPIZ-1[31] in se glede na navedeno ustrezno dodaja med prejemke, izvzete iz izvršbe.

Glede na to, da je prenehal veljati Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb[32], se 6. točka spreminja tako, da ureja nadomestilo za invalidnost po zakonu, ki ureja socialno vključevanje invalidov.

S predlogom zakona se redakcijsko popravlja besedilo 7. točke 101. člena zakona.

11. točka 101. člena ZIZ določa, da so iz izvršbe izvzeta sredstva, pridobljena za odpravo posledic naravnih nesreč ali škode na področju kmetijstva, gozdarstva, ribištva, veterine ali fitosanitarnem področju na podlagi predpisov, ki urejajo nesreče ali škode. Ob pripravi besedila Zakona o obnovi in Zakona o interventnih ukrepih zaradi poplav je bilo ugotovljeno, da bi bilo smiselno to določbo jasneje preoblikovati tako, da bi bila vsa sredstva, pridobljena za odpravo posledic naravnih nesreč ali škode na podlagi predpisov, ki urejajo odpravo naravnih nesreč, izvzeta iz izvršbe. S predlagano spremembo se tako predlaga širše izvzetje sredstev za tovrstno škodo kot po veljavni ureditvi, saj bodo po njej iz izvršbe izvzeta (vsa) sredstva, pridobljena za odpravo posledic naravnih nesreč ali škode na podlagi predpisov, ki urejajo odpravo naravnih nesreč.

Veljavna 15. točka, ki določa, da so iz izvršbe izvzeta denarna sredstva, prejeta iz naslova vključenosti osebe v poskusno izvajanje socialnovarstvene dejavnosti po zakonu, ki ureja socialno varstvo, se terminološko uskladi z veljavno zakonodajo na tem področju, in sicer tako, da določa, da so iz izvršbe izvzeta denarna sredstva, prejeta iz naslova vključenosti osebe v ukrepe na področju socialnega varstva po zakonu, ki ureja socialno varstvo, saj se je spremenila pravna podlaga, ki je bila zanjo podana (novela ZSV-J[33].) ZSV se je z novelo spremenil na način, da so pilotni projekti oziroma poskusno izvajanje socialnovarstvenih storitev sedaj uvrščeni kot redni projekti, ki se izvajajo na področju socialnega varstva. Črtalo se je poglavje V.B Poskusno izvajanje socialno varstvene dejavnosti. Sprejete so bile spremembe, ki so bile nujno potrebne, da se je zagotovila pravna podlaga za nadaljnje izvajanje projektov, katerih pilotno izvajanje se je zaključilo.

Trenutno je v okviru ukrepov, ki se izvajajo na podlagi 79.č člena ZSV, izplačilo denarnih prejemkov predvideno zgolj za ukrep socialne aktivacije. Osebe, ki se vključujejo v posamezne ukrepe, konkretno v ukrep socialne aktivacije, so upravičenci do denarne socialne pomoči, vpisani v evidenco brezposelnih oseb ali vpisani v evidenco oseb, ki so začasno nezaposljive, neaktivne osebe s kompleksno socialno problematiko, med drugim tudi ženske iz drugih kulturnih okolij in romske ženske.

Razlogi za izvzem določenih prejemkov iz izvršbe so v posebni naravi in namenu teh prejemkov. Prejemki iz naslova vključenosti v ukrepe na področju socialnega varstva bi morali biti izvzeti iz izvršbe,

---

[30] Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23.
[31] Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 10/08 – ZVarDod, 98/09 – ZIUZGK, 38/10 – ZUKN, 61/10 – ZSVarPre, 79/10 – ZPKDPIZ, 94/10 – ZIU, 94/11 – odl. US, 105/11 – odl. US, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 9/17 – odl. US in 171/21 – odl. US.
[32] Uradni list SRS, št. 41/83, Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre, 40/11 – ZSVarPre-A in 30/18 – ZSVI.
[33] Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 82/23).

kot to velja za denarna sredstva, prejeta iz naslova aktivne politike zaposlovanja, vključevanja v storitve za trg dela in zaradi iskanja zaposlitve po zakonu, ki ureja trg dela. V nasprotnem primeru bi bili udeleženci različnih programov, ki zasledujejo isti cilj (vključevanje na trg dela) postavljeni v neenakopraven položaj, saj gre tako v primeru ukrepov na področju socialnega varstva kot v primerih ukrepov aktivne politike zaposlovanja za posebno naravo in namen, ki pa v obeh primerih dodatno spodbujata udeležence k cilju zaposlovanja z denarnim transferjem. V primeru izvršbe je ta cilj izničen oziroma onemogočen. V ukrepe na področju socialnega varstva se vključujejo osebe iz različnih ranljivih ciljnih skupin (dolgotrajno brezposelne osebe, neaktivne osebe, romske ženske, ženske iz drugih kulturnih okolij, osebe s težavami z odvisnostjo, osebe s težavami v duševnem zdravju, osebe z večjimi socialnimi in drugimi podobnimi težavami, starejši itd.), ki se soočajo z velikim tveganjem revščine in socialne izključenosti. Kljub temu, da smo danes priča izboljšani zaposlitveni situaciji v Sloveniji in je na trgu dela trenutno vse več prostih delovnih mest, na katera se delovno zmožne osebe lahko prijavijo, je med uporabniki ukrepov na področju socialnega varstva večina takih, ki se soočajo s kompleksnimi psihosocialnimi težavami in raznimi drugimi okoliščinami, ki so izvorni razlog za njihovo dolgotrajno (ali zelo dolgotrajno) brezposelnost ter neaktivnost. Skupni imenovalec vseh prejemkov, izvzetih iz izvršbe, je, da to niso osnovni prejemki, kot sta plača in pokojnina, temveč so dodatni, praviloma nižji prejemki, ki jih upravičenci prejemajo za zadovoljevanje nekaterih potreb in so večinoma socialni korektiv, ker gre zlasti za uresničevanje načela socialne države po 2. členu Ustave. Če bi bili ti prejemki lahko predmet izvršbe, bi bil njihov socialni in varstveni korektiv izničen. Nova 16. točka določa, da so iz izvršbe izvzeti tudi prejemki, ki jih prejme oseba iz naslova izvrševanja dela v splošno korist po zakonu, ki ureja probacijo. Probacija je izvrševanje pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom, dela v splošno korist kot načina izvršitve kazni zapora ali denarne kazni ter hišnega zapora na podlagi sodne odločbe po kazenskem zakoniku, pogojnega odpusta z varstvenim nadzorstvom na podlagi odločbe komisije za pogojni odpust po kazenskem zakoniku, dela v splošno korist v postopku poravnavanja ali pri odloženem pregonu, naloge odprave ali poravnave škode pri odloženem pregonu na podlagi sklepa ali sporazuma državnega tožilca po zakonu, ki ureja kazenski postopek. Peti odstavek 23. člena Zakona o probaciji[34] v okviru izvrševanja dela v splošno korist določa povračilo stroškov malice in prevoza za socialno šibke osebe, vključene v probacijo. Skupnostne sankcije sicer temeljijo na prostovoljni udeležbi in so alternativa odvzemu prostosti, ki ima lahko za posameznika bistveno težje posledice. V primeru, da se na ta sredstva, ki jih prejme oseba iz naslova izvrševanja dela v splošno korist po zakonu, poseže z izvršbo, se dolg sicer zmanjša, vendar pa je lahko nadaljnje opravljanje dela v splošno korist osebi znatno oteženo, saj morajo stroške prevoza in malice kriti iz lastnih sredstev, kljub socialni ogroženosti, zaradi katere so upravičeni tudi do prejemkov iz naslova denarne socialne pomoči, ki pa so na podlagi 3. točke prvega odstavka 101. člena ZIZ izvzeti iz izvršbe.

Prav tako bo na podlagi nove 17. točke iz izvršbe izvzeto povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev po zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje. Po določbah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju se z obveznim zavarovanjem zavarovanim osebam poleg plačila zdravstvenih storitev in nadomestila plače med začasno zadržanostjo od dela zagotavlja tudi povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev. Predlagatelj meni, da je treba zaradi zagotavljanja pravice do osebnega dostojanstva dolžnika iz izvršbe izvzeti tudi sredstva za prevoz, prav tako pa je treba upoštevati, da navedeni stroški nastanejo zaradi okoliščin, ki niso na strani zavarovane osebe oziroma dolžnika.

14. 11. 2024 je Državni zbor sprejel Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2O)[35]. Z navedenim zakonom se spreminja ureditev nekaterih prejemkov, ki so izvzeti iz davčne izvršbe (2., 6., 11. in 17. točka 159. člena Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2)[36]). Predmetna novela ZIZ v tem delu sledi noveli ZDavP-2O s spremembo 2., 6., 11. in 15. točke 101. člena ZIZ, saj ni razlogov

[34] Uradni list RS, št. 27/17.
[35] Uradni list RS, št. 100/24.
[36] Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOPDVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US, 87/22 – odl. US, 163/22, 109/23 – odl. US, 131/23 – ZORZFS in 100/24.

za razlikovanje ureditve prejemkov, ki so izvzeti iz izvršbe po predmetnem zakonu ter po zakonu, ki ureja davčni postopek in sta bila zakona v tem delu dosedaj usklajena. Z namenom uskladitve obeh zakonov se prav tako v prehodni določbi zakona določa, da so do ustrezne ureditve v zakonu, ki ureja davčni postopek, iz izvršbe izvzeti tudi prejemki, ki se spreminjajo ali na novo dodajajo s predlogom tega zakona – gre za 16. točko, ki iz izvršbe izvzema denarna sredstva, ki jih prejme oseba iz naslova izvrševanja dela v splošno korist po zakonu, ki ureja probacijo, ter 17. točko 101. člena ZIZ, ki iz izvršbe izvzema denarna sredstva, prejeta iz naslova povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev po zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje.

K 20. členu:

Izvršilni oddelek Višjega sodišča v Ljubljani je opozoril, da prvi odstavek 135. člena določa pogoj, da ima upravno izplačilna prepoved glede vrstnega reda pravni učinek sklepa o izvršbi na dolžnikovo plačo, če in ko jo potrdi dolžnikov delodajalec. Ta pravni učinek pa ima dejansko od trenutka, ko je dolžnikovemu dolžniku vročena v izvrševanje. »Potrditev«, o kateri govori ZIZ in ki naj bi pomenila, da z njo pridobi učinek sklepa o izvršbi, je vprašljiva in nejasna. V praksi se postavlja vprašanje, ali je res potrebna potrditev s strani delodajalca in kakšen pravni učinek ima upravno izplačilna prepoved, če jo delodajalec ne potrdi, prejme pa jo v izvršitev. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije npr. ne potrjuje upravno izplačilnih prepovedi, sprejema pa jih v izvrševanje. Tudi po mnenju vlade potrditev ne more imeti vpliva na pravni učinek, saj je bistven trenutek, ko je dolžnikovemu delodajalcu vročena v izvrševanje in ne trenutek potrditve. Temu v prid govori tudi veljavni četrti odstavek 135. člena ZIZ, ki določa, da lahko upravno izplačilno prepoved dolžnik kadarkoli prekliče s pisno izjavo o preklicu, dano delodajalcu (torej brez kakršnekoli potrditve delodajalca). Glede na navedeno se ureditev spreminja tako, da je bistven trenutek, ko je upravna izplačilna prepoved dolžniku dolžnikovemu delodajalcu vročena v izvrševanje.

K 21. členu:

Glede na predlagano spremembo 189. člena, po kateri je zoper sklep o domiku ponovno možna pritožba, je predlagana tudi sprememba 171. člena zakona tako, da bo predlogu k začeti izvršbi mogoče pristopiti le do pravnomočnosti sklepa o domiku nepremičnine kupcu in ne vse do pravnomočnosti sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu.

Višje sodišče v Ljubljani je opozorilo, da po veljavni določbi 209. člena ZIZ sodišče odloči, katere v zemljiški knjigi vpisane pravice in bremena se brišejo ob izročitvi nepremičnine kupcu s sklepom o domiku, tretji odstavek 171. člena ZIZ pa hkrati določa, da je mogoče pristopiti k začeti izvršbi vse do pravnomočnosti sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu. V praksi prihaja do situacij, ko v obdobju po izdaji sklepa o domiku do pravnomočnosti sklepa o izročitvi pride do pristopa novih upnikov, ki pridobijo zastavno pravico na podlagi sklepa o izvršbi. Nerešeno ostaja vprašanje, kako je z izbrisom teh zastavnih pravic, saj jih sodišče v sklepu o domiku še ne more upoštevati, saj takrat sploh še niso nastale, in glede na veljavno zakonodajo sodišče s sklepom o izročitvi tudi ne more odločiti, da se ob izročitvi nepremičnine kupcu izbrišejo. S predlagano spremembo se urejajo navedene situacije, saj kupec z nakupom v izvršilnem postopku nepremičnino pridobi bremen prosto. V 173. členu ZIZ je določeno, da na nepremičnini vknjižena zastavna pravica (tudi pridobljena v izvršbi po izdaji sklepa o domiku) ugasne z dnem, ko postane sklep o izročitvi kupcu pravnomočen. Ni pa urejen izbris zakonsko ugasle zastavne pravice v teh primerih.

K 22. členu:

Predlagana dopolnitev je povezana s spremembo 181. člena zakona, ki ureja objavo osebnih podatkov v mnenju sodnega cenilca.

K 23. členu:

S predlagano spremembo drugega stavka četrtega odstavka 181. člena ZIZ se na predlog Vrhovnega sodišča Republike Slovenije jasneje določa zakonska podlaga za objavo osebnih podatkov v cenitvenih poročilih.

Sodišče v odredbi o prodaji določi način in pogoje za prodajo ter kraj in čas prodaje nepremičnine na dražbi. Odredbo o prodaji nepremičnine sodišče razglasi na sodni deski in na svoji spletni strani. To stori z namenom, da se zainteresirani javnosti omogoči pravočasen ogled nepremičnine in sodelovanje na dražbi, da bi s prodajo nepremičnine dosegli čim večji znesek kupnine. Upnik lahko odredbo o prodaji tudi objavi v sredstvih javnega obveščanja. Z novelo ZIZ-L je bil četrti odstavek 181. člena spremenjen tako, da določa, da se na spletu poleg odredbe o prodaji objavi tudi mnenje sodnega cenilca o tržni vrednosti nepremičnine brez objave osebnih in drugih varovanih podatkov. Namen te določbe je, da potencialni kupci pridobijo več informacij o nepremičnini in si lahko tudi ogledajo fotografije nepremičnine, hkrati pa je zagotovljeno varstvo osebnih podatkov.

Glede na različna stališča in dileme, ki se v zvezi z objavo osebnih podatkov v cenitvenih poročilih še vedno pojavljajo, je predlagana sprememba četrtega odstavka 181. člena ZIZ tako, da bo jasno določena zakonska podlaga za objavo osebnih podatkov v cenitvenih poročilih. Predlagano je, da se na spletu poleg odredbe o prodaji objavi tudi mnenje sodnega cenilca o tržni vrednosti nepremičnine, ki lahko vsebuje osebne in druge varovane podatke strank postopka ter cenilca, ne sme pa vsebovati osebnih in drugih varovanih podatkov tretjih oseb, podatkov o opravljenem izpitu cenilca ali slik oseb, ki omogočajo njihovo identifikacijo.

K 24. členu:

Šesti odstavek 189. člena ZIZ določa, da o domiku nepremičnine izda sodišče sklep, ki ga vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, ter vsem udeležencem dražbe. Zoper sklep o domiku ni pritožbe. Nepravilnosti pri dražbi se lahko uveljavljajo v pritožbi zoper sklep o izročitvi nepremičnine kupcu.

S predlogom se ponovno uvaja možnost pritožbe zoper sklep o domiku, ki je bila pred spremembo zakona v ZIZ že določena, saj predlagatelj ocenjuje, da so odpadli razlogi, ki so vodili v njeno črtanje. Z novelo ZIZ-J je bila zaradi pospešitve postopka ukinjena možnost pritožbe zoper sklep o domiku, saj je bilo takrat ocenjeno, da pravno sredstvo zoper sklep o domiku ni nujno in lahko pomeni zgolj zastoj v postopku, prav tako je bilo določeno, da se pritožbeni razlogi, ki se po veljavni ureditvi lahko uveljavljajo zoper sklep o domiku, lahko uveljavljajo zoper sklep o izročitvi nepremičnine kupcu.

Ob izvajanju nove ureditve, ki omogoča spletno javno dražbo nepremičnin, se je v sodni praksi pokazala težava po nezmožnosti takojšnje odprave tehničnih nepravilnosti, ki lahko nastanejo ob izvedbi spletne javne dražbe. Te nepravilnosti se lahko po veljavni ureditvi uveljavljajo v okviru pritožbe zoper sklep o izročitvi nepremičnine, vendar pa mora kupec (najboljši dražitelj) že pred tem položiti kupnino.

K 25. členu:

Glede na predlagano spremembo 189. člena, po kateri je zoper sklep o domiku ponovno možna pritožba, je predlagana tudi sprememba 192. člena zakona tako, da sodišče sklep o izročitvi nepremičnine kupcu izda šele po pravnomočnosti sklepa o domiku in po položitvi kupnine, prav tako je predlagano, da nepremičnino izroči sodišče kupcu še pred pravnomočnostjo sklepa o izročitvi, kar je enaka ureditev, kot je veljala pred črtanjem možnosti pritožbe zoper sklep o domiku. Sprememba je povezana tudi s predlagano spremembo171. člena zakona.

K 26. členu:

1. točka prvega odstavka 197. člena ZIZ določa, da imajo prednost pri poplačilu iz kupnine za prodano nepremičnino stroški izvršilnega postopka, vendar pa, kot opozarja Okrožno sodišče v Ljubljani, iz ustaljene sodne prakse izhaja, da imajo prednost pri poplačilu le izvršilni stroški, ki so vezani na prodajo konkretne nepremičnine in ne vsi izvršilni stroški. Glede na navedeno se tako oblikuje tudi zakonska določba, da to povsem jasno izhaja tudi iz samega zakonskega besedila.

K 27. členu:

S predlagano spremembo se odpravlja redakcijska napaka v 226. členu zakona, ki je posledica predhodne spremembe zakona. Z novelo ZIZ-L je bil določbi 226. člena dodan nov drugi odstavek, kar ni bilo ustrezno upoštevano.

K 28. členu:

S predlagano spremembo se odpravlja redakcijska napaka v 227. členu zakona, ki je posledica predhodne spremembe zakona, kot je pojasnjeno v obrazložitvi k prejšnjemu členu predloga zakona.

K 29. členu:

V postopkih za varstvo koristi otrok po (ZNP-1 odloča okrožno sodišče (10. člen ZNP-1), medtem ko je za odločitev o predlogu za izvršbo sodne odločbe o varstvu in vzgoji otroka ter glede osebnih stikov in za samo izvršbo stvarno pristojno okrajno sodišče (5. člen ZIZ), kar ne omogoča najboljšega varovanja koristi otrok v postopkih, saj o izvršbi odloča drugo sodišče in ne tisto, ki je odločalo o glavni stvari. Že predhodne spremembe ZIZ so omogočile, da je sodišče, ki odloča o glavni stvari (varstvu, vzgoji in stikih), pristojno tudi za izdajo začasnih odredb tekom postopka in za samo zavarovanje, prav tako je okrožno sodišče pristojno za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo, vloženim pred uvedbo sodnega postopka, v katerem bi sodišče odločalo po pravilih posebnega postopka za varstvo koristi otroka, in za samo zavarovanje (266. člen ZIZ). Predlagatelj meni, da bi moralo biti tudi za izvršitev končne odločitve v postopkih za varstvo koristi otroka pristojno isto sodišče, ki je odločalo o glavni stvari.

Glede na navedeno je s tem predlogom zakona predlagana sprememba stvarne (in krajevne) pristojnosti za odločitev o predlogu za izvršbo sodne odločbe o vzgoji in varstvu otroka in za samo izvršbo, in sicer se določa pristojnost okrožnega sodišča, ki je izdalo sodno odločbo o varstvu in vzgoji otroka. S tem se spremeni tudi pristojnost za odločanje o predlogu za izvršbo glede stikov, saj se po tretjem odstavku 238.f člena ZIZ v postopku izvršitve odločbe o osebnih stikih z otrokom smiselno uporabljajo določbe 238.a člena ZIZ.

Predlagatelj ocenjuje, da bo na ta način tudi v postopku izvršbe v večji meri varovana korist otrok. S takšno predlagano spremembo se celovito določa pristojnost okrožnega sodišča, ki vodi te postopke in odloča v teh postopkih, da lahko tako tekom postopka kot tudi ob koncu postopka vodi in odloča tudi glede prisilne izvršitve (svoje) odločbe. Predlagatelj ocenjuje, da je odstop od splošnega pravila, ki določa stvarno pristojnost okrajnih sodišč utemeljen, saj se odločbe, s katerimi se odloča o varstvu, vzgoji in osebnih stikih, lahko ob spremembi okoliščin tudi spremenijo. Prav slednje je po mnenju predlagatelja tudi v luči, ki je bila v zasledovana s cilji novega ZNP-1, ključna okoliščina, ki terja, da se tudi postopek prisilne izvršitve takšne odločbe vodi pred okrožnim sodiščem, torej sodiščem, ki je izdalo sodno odločbo o vzgoji, varstvu ali osebnih stikih otroka. Nemalokrat se namreč zgodi, da je vzporedno s tem, ko teče postopek za prisilno izvršitev sodne odločbe o varstvu in vzgoji ali stikih pred okrajnim sodiščem, pred okrožnim sodiščem vložen predlog za spremembo oziroma drugačno ureditev varstva in vzgoje in/ali stikov z otrokom. Predlog zakona ohranja izbirno krajevno pristojnost, po kateri je za neposredno izvršitev krajevno pristojno tudi okrožno sodišče, na območju katerega je otrok.

K 30. členu:

Okrajno sodišče v Ljubljani je opozorilo, da je z uveljavitvijo ZNP-1, s katerim je bila omogočena učinkovitejša zaščita pravic otrok v sodnih postopkih po pravilih nepravdnega postopka (v novo opredeljenih postopkih za varstvo koristi otroka) prenehalo veljati sedemindvajseto poglavje »Postopek v zakonskih sporih ter sporih iz razmerij med starši in otroki« (406. do 423. člen) ZPP. Od uveljavitve ZNP-1 dalje tako v ZPP, katerega določbe se po 15. členu ZIZ v postopku izvršbe in zavarovanja subsidiarno smiselno uporabljajo, ne velja (med drugim) več 408. člen ZPP, ki je določal, da v sporih o varstvu, vzgoji in stikih otrok s starši sodišče ni vezano na postavljene zahtevke, in da lahko v teh zadevah sodišče zaradi varstva otrok in drugih oseb, ki niso sposobne skrbeti za svoje pravice in interese, ugotavlja tudi dejstva, ki jih stranke niso navajale, ter zbere podatke, potrebne za odločitev.

Postopki za varstvo koristi otroka so danes urejeni v ZNP-1 (93. člen – varstvo in vzgoja otroka in stiki), v skladu s 15. členom ZIZ pa se v postopku izvršbe in zavarovanja smiselno uporabljajo določbe ZPP, ne pa tudi določbe zakona, ki ureja nepravdni postopek. Ne glede na to sodišča v postopkih izvršbe v zadevah varstva in vzgoje otrok ter glede osebnih stikov z otroki še vedno izvajajo dokaze tudi po uradni dolžnosti, na primer pridobijo poročilo centra za socialno delo, vendar pa za to ne obstaja ustrezna (izrecna) zakonska podlaga.

Glede na navedeno se s predlogom tega zakona izrecno določa, da se v postopku izvršbe v zadevah varstva in vzgoje otrok ter glede osebnih stikov z otroki zaradi varstva koristi otrok smiselno uporabljajo določbe zakona o nepravdnem postopku. 7. člen ZNP-1 določa, da v postopkih, ki se lahko začnejo po uradni dolžnosti, ali če gre za varstvo pravic oseb iz drugega odstavka prejšnjega člena (otroci), sodišče ugotavlja tudi dejstva, ki jih udeleženci niso navedli, in izvaja tudi dokaze, ki jih udeleženci niso predlagali (preiskovalno načelo).

K 31. členu:

V postopkih izvršbe glede varstva in vzgoje otrok je možen odlog izvršbe na predlog strokovno usposobljene osebe, centra za socialno delo ali osebe, proti kateri se opravlja izvršba, kadar obstajajo okoliščine, zaradi katerih takojšnja izvršba ne bi bila v skladu z varstvom koristi otroka. Sodišče lahko odloži izvršbo za najkrajši čas glede na okoliščine primera. S predlagano dopolnitvijo se zaradi varstva koriti otroka v navedenih postopkih omogoča, da sodišče odloži izvršbo tudi po uradni dolžnosti, kadar ne prejme ustreznega predloga.

K 32. členu:

Po sodni praksi Evropskega sodišča za človekove pravice je načelu največje koristi otroka podvržen vsak postopek, torej tudi izvršilni. Po ustaljeni sodni praksi v slovenskem pravnem sistemu velja, da »tudi, če bi bilo v največjo otrokovo korist, da bi se vprašanje stikov določilo drugače, kot je določeno v izvršilnem naslovu, o tem izvršilno sodišče ne sme odločati v okviru ugovora zoper sklep o izvršbi, ampak lahko, če ugotovi, da stiki niso v otrokovo korist, le ugodi predlogu za odlog...«.[37]

Po načelu stroge formalne legalitete je izvršilno sodišče vezano na izvršilni naslov. To pomeni, da ne more posegati vanj, ga spreminjati. Vendar se nemalokrat izkaže, da stike, kot so določeni (večinoma s sodno poravnavo), otroci odklanjajo. Ustaljeno stališče sodne prakse je, da otrokove želje niso nujno njegova korist, vendar včasih ne gre za želje, gre tudi za strahove (na primer otrok, ki so bili v preteklosti žrtve nasilja v družini).

Vse opisano pomeni, da so mogoče situacije (in tudi dejansko obstajajo), ko izvršilno sodišče praktično ne more ugoditi ugovoru, četudi otrok izrazito in upravičeno odklanja stike (na primer: nasilje po izvršljivosti izvršilnega naslova) in starš, ki mu je otrok dodeljen v varstvo in vzgojo, objektivno ne more »pripraviti« otroka na stik; ali pa ko odlog izvršbe ni mogoč, ker nihče od upravičencev ni vložil predloga (in ni redko, da ga ni), kar pomeni, da se otroka sili v stike s staršem, ki je na primer utemeljeno osumljen

[37] Tako npr. VSL Sklep II Ip 2926/2017.

kaznivega dejanja nasilja v družini in za katerega obstaja sum, da tudi po izvršljivosti sodne odločbe izvršuje kazniva dejanja z elementi nasilja. To je nesprejemljivo, četudi je mogoče stike spremeniti, za kar pa je potreben predlog pred pristojnim sodiščem.

Po veljavni ureditvi lahko izvršitelj odstopi od oprave izvršilnega dejanja (četrti odstavek), sodišče pa lahko odloži izvršbo po prejetem predlogu (peti in šesti odstavek), nima pa možnosti odložiti izvršbe po uradni dolžnosti, kadar nihče od upravičencev ni vložil predloga za odlog.

S predlagano dopolnitvijo z novim sedmim odstavkom se dopolnjujejo možnosti odloga izvršitve odločbe o osebnih stikih na način, da lahko sodišče tudi v drugih primerih in tudi če predlog za odlog ni podan s strani strank ali centra za socialno delo, odloži izvršbo po uradni dolžnosti, če ugotovi, da ta ni v največjo korist otroka. Predlagana sprememba je povezana tudi s predlaganim novim a238.a členom, s katerim je predlagana subsidiarna smiselna uporaba določb zakona o nepravdnem postopku v postopkih izvršbe v zadevah varstva in vzgoje otrok ter glede osebnih stikov. ZNP-1 v 102. členu omogoča, da se postopek za odločanje o varstvu in vzgoji otroka, preživljanju otroka in otrokovih stikih začne tudi po uradni dolžnosti. Navedeno pomeni, da bo lahko okrožno sodišče (ob predlagani spremembi stvarne pristojnosti v 238.a členu zakona) po uradni dolžnosti odložilo izvršbo in hkrati (ob umanjkanju predloga stranke ali centra za socialno delo) samo po uradni dolžnosti začelo tudi postopek za odločanje o varstvu in vzgoji otroka in/ali otrokovih stikih.

K 33. členu:

Glede na to, da 266. člen ZIZ člen poleg krajevne pristojnosti ureja tudi stvarno pristojnost, se s predlogom zakona redakcijsko dopolnjuje njegov naslov.

K 34. členu:

Na predlog Okrožnega sodišča v Ljubljani se odpravlja redakcijska napaka, ki je posledica predhodne spremembe zakona. Z novelo ZIZ-L je bil namreč v 226. členu dodan nov drugi odstavek, kar ni bilo ustrezno upoštevano v 273. členu ZIZ, ki se sklicuje na drugi (pravilno tretji) in tretji (pravilno četrti) odstavek 226. člena ZIZ.

K 35. členu:

S predlagano dopolnitvijo se določa obveznost zavarovalnic, da sklenejo zavarovalno pogodbo za morebitno škodo, za katero je izvršitelj odgovoren po tem zakonu. Podobno ureditev kontrahirne dolžnosti za druge pravosodne deležnike poznajo že Zakon o odvetništvu[38], Zakon o notariatu[39] ter Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju[40] .

K 36. členu:

Zaradi zagotovitve varnosti pri opravljanju službe izvršiteljev in pomočnikov izvršiteljev se določa možnost pridobivanja podatkov o dolžnikih iz kazenske evidence s strani izvršiteljev. 84. člen Kazenskega zakonika[41] ureja dajanje podatkov iz kazenske evidence. Šesti odstavek 250.a člena

[38] Glej 9. člen Zakona o odvetništvu (Uradni list RS, št. 18/93, 24/96 – odl. US, 24/01, 54/08, 35/09, 97/14, 8/16 – odl. US, 46/16, 36/19 in 130/22).
[39] Glej 14. člen Zakona o notariatu (Uradni list RS, št. 2/07 – uradno prečiščeno besedilo, 33/07 – ZSReg-B, 45/08, 91/13, 189/20 – ZFRO, 130/22, 49/23 – ZUS-1C in 102/23 – ZFPPIPP-H).
[40] Glej 108. člen Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr., 196/21 – odl. US, 157/22 – odl. US, 35/23 – odl. US, 57/23 – odl. US in 102/23).
[41] Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21, 186/21, 105/22 – ZZNŠPP in 16/23.

Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij[42] določa, da Ministrstvo za pravosodje posreduje podatke iz kazenskih evidenc o neizbrisani obsodbi državnim organom, organom samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcem javnih pooblastil, na obrazloženo zahtevo pa tudi pravnim osebam in zasebnim delodajalcem, če še trajajo pravne posledice obsodbe ali varnostni ukrepi, in če imajo te osebe za prejem podatkov upravičen, na zakonu utemeljen interes.

S predlagano ureditvijo se izvršiteljem kot nosilcem javnih pooblastil omogoči varen elektronski dostop do kazenske evidence tako, da lahko zahtevo posredujejo tudi v elektronski obliki, in v primeru, če oseba ni zabeležena v evidenci, takoj prejmejo sporočilo, da oseba ni vpisana v kazenski evidenci. Če je oseba zabeležena, ministrstvo izvršitelju posreduje v elektronski obliki podatek iz kazenske evidence o neizbrisani obsodbi. Izvršitelj se za pridobitev podatka izkaže s sklepom o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova ali s pravnomočnim sklepom o izvršbi na podlagi verodostojne listine in sklepom, s katerim je bil določen za izvršitelja v zadevi, za potrebe katere pridobiva podatke, če ni bil določen že v sklepu o izvršbi. Z vidika sorazmernosti se omejuje vpogled samo na kazniva dejanja zoper življenje in telo, kršenje človekovih pravic in kazniva dejanja zoper javni red in mir.

K 37. členu:

Pomočniki izvršitelja pomagajo izvršitelju pri opravljanju posameznih dejanj izvršbe in zavarovanja. Izvršitelj lahko zaposli največ pet, s soglasjem ministra, pristojnega za pravosodje, pa največ deset pomočnikov izvršitelja. Pomočnik mora pri svojem delu imeti izkaznico, s katero izkazuje vpis v evidenco iz 295. člena tega zakona. Pomočnik izvršitelja deluje v imenu in za račun izvršitelja. Izvršitelj je odgovoren za morebitno škodo, ki jo pri opravljanju posameznih dejanj povzročijo njegovi pomočniki. V evidenco izvršiteljev iz 295. člena zakona se pri izvršitelju vpiše tudi število pomočnikov izvršitelja, njihovo osebno ime, rojstni datum in datum sklenitve in prenehanja pogodbe o zaposlitvi.

ZIZ posebej ne določa, katera dejanja lahko opravlja pomočnik izvršitelja, opredelitev nalog pomočnika izvršitelja pa natančno ureja Pravilnik o opravljanju službe izvršitelja v 38.a členu.

S predlagano spremembo se na predlog Zbornice izvršiteljev Slovenije določa, da lahko izvršitelj kot pomočnika zaposli največ dve osebi, izvršitelj, ki ima namestnika izvršitelja, pa lahko kot pomočnike zaposli največ pet oseb, saj bo tudi namestnik izvršitelja lahko vodil in nadzoroval pomočnike. Hkrati se predpisujejo pogoji za pomočnika izvršitelja in obvezno začetno strokovno izobraževanje pomočnikov pred nastopom dela ter redno strokovno izobraževanje v nadaljevanju opravljanja dela. Ministrstvo za pravosodje pomočnika izvršitelja vpiše v evidenco ter mu izda izkaznico, če pa ugotovi, da pomočnik izvršitelja ne izpolnjuje več pogojev za imenovanje, pomočnika izvršitelja izbriše iz evidence in zahteva vračilo izkaznice.

Še vedno bo veljalo, da pomočniki izvršitelja delujejo v imenu in za račun izvršitelja in je izvršitelj odgovoren za morebitno škodo, ki jo pri opravljanju posameznih dejanj povzročijo njegovi pomočniki.

S predlogom zakona se tudi jasneje določa, da pomočnik izvršitelja opravlja izvršilna dejanja skupaj z izvršiteljem, samostojno pa le tista dejanja, ki jih s podzakonskim predpisom določi minister, pristojen za pravosodje.

K 38. členu:

ZIZ določa, da se izvršitelji z območja Republike Slovenije obvezno združujejo v Zbornico izvršiteljev (prvi odstavek 296. člena). Izvršitelj stori hujšo disciplinsko kršitev, če ne plačuje redno članarine in drugih prispevkov zbornici (298.č člen). Drugih določb v zvezi s članarino ZIZ ne vsebuje.

[42] Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15, 11/18, 200/20 – ZOOMTVI in 141/22.

Ureditev zbornic v slovenski zakonodaji sledi kontinentalnem modelu zborničnega organiziranja, ki predpostavlja, da so zbornice institucije javnega prava, ustanovljene z zakonom, da izvršujejo javna pooblastila na podlagi zakona in predvidevajo obvezno članstvo. Neposreden odraz obveznega članstva je tudi obvezna članarina.[43]

Kot izhaja iz ustavno-sodne prakse, obvezno članstvo v javnopravnih organizacijah, kot so zbornice, ne pomeni kršitve ustavne svobode združevanja[44], se pa z določanjem obveznega članstva in obveznega plačevanja članskega prispevka posega v splošno svobodo ravnanja iz 35. člena Ustave RS[45]. Zbornica pri določanju višine članarine ne more biti nevezana, saj je članarina, ki so jo zbornici dolžni plačevati njeni člani, namenjena izključno financiranju njene dejavnosti. Višina članarine mora biti tako v sorazmerju s tistim obsegom dejavnosti, zaradi katerega je članstvo obvezno.[46] Zbornica izvršiteljev Slovenije v skladu s statutom (Statut)[47] skrbi za ugled, verodostojnost, izobraževanje izvršiteljev in razvoj instituta izvršitelja ter zastopa interese izvršiteljev, namestnikov in pomočnikov izvršiteljev, opravlja neposredni nadzor nad poslovanjem izvršitelja oziroma začasnega namestnika in opravlja druge naloge, določene z zakonom, statutom in drugimi akti zbornice (6. člen Statuta).

S predlogom se določa pravna podlaga za plačevanje članarine Zbornici izvršiteljev Slovenije s strani njenih članov. Predlagatelj meni, da je članarina za člane lahko različno visoka, vendar pa mora biti tudi utemeljena v večji aktivnosti zbornice. Ker je ena izmed pristojnosti zbornice, kot izhaja iz Statuta, tudi, da skrbi za interese namestnikov in pomočnikov izvršiteljev, se kriterij za določitev članarine veže na dejstvo, da zbornica opravlja dejavnost tudi na področju zaščite interesov namestnikov in pomočnikov, če dejansko izvaja tovrstne aktivnosti, in se določa, da se višina članarine za posameznega izvršitelja določi z upoštevanjem števila namestnikov in pomočnikov.

K 39. členu:

Prenova evidence izvršiteljev bo omogočila spletno oddajanje letnih poročil izvršiteljev prek vstopne točke na spletni strani Ministrstva za pravosodje. Izvršitelj bo poročilo oddal prek vstopne točke na spletni strani ministrstva, zbornica izvršiteljev in sodišča pa bodo lahko dostopala do poročila prek aplikacije EVIZ z veljavnim digitalnim certifikatom. Predvideno je, da se določba začne uporabljati, ko so zagotovljeni tehnični pogoji za njegovo izvajanje. Minister, pristojen za pravosodje o izpolnitvi tehničnih pogojev za izvajanje obvesti Zbornico izvršiteljev Slovenije in Vrhovno sodišče Republike Slovenije. V zvezi s tem bo spremenjeno tudi Navodilo o poročanju izvršitelja.

K 40. členu:

V disciplinskem postopku zoper izvršitelja na prvi stopnji odloča minister, pristojen za pravosodje. Zoper odločbo ministra, pristojnega za pravosodje, lahko izvršitelj vloži pritožbo, o kateri odloča disciplinska komisija pri Zbornici izvršiteljev Slovenije. Na predlog Zbornice izvršiteljev Slovenije se s predlogom zakona določa, da se sredstva za delo disciplinske komisije, ki jih po veljavni ureditvi zagotavlja zbornica, zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

Po določbi 298.d člena ZIZ disciplinsko komisijo pri Zbornici izvršiteljev Slovenije sestavljata dva sodnika višjega sodišča in predstavnik zbornice, predsednik disciplinske komisije je sodnik. Sodnika višjega sodišča, člana disciplinske komisije, se določita z letnim razporedom dela višjega sodišča, predstavnika zbornice pa izvoli skupščina zbornice za dobo dveh let. Disciplinska komisija o pritožbi odloča brez ustne obravnave. Zoper odločbo disciplinske komisije je dovoljen upravni spor. Podrobnejše določbe o izvedbi disciplinskega postopka predpiše minister, pristojen za pravosodje.

---

[43] Odločba Ustavnega sodišča RS št. U-I-291/00-15 z dne 5. 6. 2003.
[44] Odločba Ustavnega sodišča RS št. U-I-155/07-10 z dne 9. 4. 2009.
[45] Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a.
[46] Odločba Ustavnega sodišča RS št. U-I-290/96 z dne 11. 6. 1998.
[47] Statut Zbornice izvršiteljev Slovenije (Uradni list RS, št. 57/21).

Pravilnik o disciplinskem postopku zoper izvršitelja[48] v 11. členu določa, da sredstva za delo disciplinske komisije pri Zbornici izvršiteljev zagotavlja Zbornica izvršiteljev, predsedniku in članom disciplinske komisije pa pripada nagrada za opravljeno delo v višini 200 točk po tarifi za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov za njihovo delo za vsake začete pol ure seje, sodniku poročevalcu pa v dvojnem znesku. Za povračilo stroškov disciplinske komisije se smiselno uporabljajo določila zakona, ki ureja sodniško službo. Seja komisije poteka na sedežu Zbornice izvršiteljev, ki zagotavlja prostorske, tehnične, administrativne in vse druge pogoje za delo komisije. Vrednost točke po Pravilniku o tarifi za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov v zvezi z njihovim delom[49] brez davka na dodano vrednost znaša 0,28 eurov. Glede na določbe 11. člena Pravilnika o disciplinskem postopku zoper izvršitelja nagrada za komisijo za začete pol ure seje znaša 224 evrov. V skladu z 298.f členom ZIZ se v postopku ugotavljanja disciplinske odgovornosti o vprašanjih, ki niso urejena z ZIZ in Pravilnikom o disciplinskem postopku zoper izvršitelja smiselno uporabljajo določbe zakona o splošnem upravnem postopku.

Zbornica izvršiteljev Slovenije je v svojem predlogu navedla, da v primeru, če seja komisije traja do pol ure, zbornici pri tem nastanejo stroški (nagrada in povrnitev stroškov) v višini približno 550 EUR, v primeru razveljavitve odločbe Ministrstva za pravosodje pa zbornica navedenih stroškov ne more zahtevati od izvršitelja, saj je bil zanj postopek ugodno rešen, pri tem, da je bil disciplinski postopek uveden s strani Ministrstva za pravosodje.

Po podatkih Ministrstva za pravosodje Zbornica izvršiteljev Slovenije obravnava enega do dva primera letno, zaradi česar predlagatelj ocenjuje, da je plačilo stroškov disciplinske komisije za proračun zanemarljivo.

K 41. členu:

Sprememba je potrebna zaradi dopolnitve 298.d člena zakona z dvema novima odstavkoma.

K 42. členu:

Predlagano je, da se postopki, v katerih je bil predlog za izvršbo ali predlog za zavarovanje vložen pred uveljavitvijo predlagane novele zakona, nadaljujejo in dokončajo po določbah te novele, izjema pa je predlagana za postopke izvršbe o varstvu in vzgoji otroka ter glede osebnih stikov z otroki, ki se po predlagani ureditvi dokončajo pred okrajnimi sodišči. VARIANTA: Z namenom, da se določi ustrezno časovno obdobje za prehod pristojnosti z okrajnih na okrožna sodišča v zadevah izvršbe o varstvu in vzgoji otroka ter glede osebnih stikov z otroki predlog zakona predvideva, da se spremenjeni 238.a člen zakona začne uporabljati s 1. 1. 2027.

K 43. členu:

Z namenom pospešitve postopka z ugovorom proti sklepu o izvršbi na podlagi verodostojne listine je predlagano, da do ustrezne ureditve v zakonu, ki ureja sodne takse, nastane taksna obveznost za navedeni postopek šele, ko je odločitev o ugovoru vročena stranki.

Z namenom preprečitve zavlačevanja postopka s strani dolžnikov se prav tako določa, da se do ureditve v zakonu, ki ureja sodne takse, plača sodna taksa v višini 200 evrov v primeru, če iz obrazložitve sklepa, s katerim se ugovor dolžnika zavrne ali zavrže, izhaja, da je šlo za ugovor, podan z namenom zavlačevanja postopka. Predlagano je tudi, da navedena taksna obveznost nastane tudi v pravdnem postopku, če je pred njim tekel postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine, in iz obrazložitve odločbe izhaja, da je šlo za ugovor, podan z namenom zavlačevanja postopka.

[48] Uradni list RS, št. 95/02, 40/06 in 74/14.
[49] Uradni list RS, št. 18/03, 35/13 in 34/19.

Z namenom preprečiti vlaganje nepotrebnih predlogov s strani upnikov za predložitev seznama dolžnikovega premoženja, ter zaradi pospešitve postopka seznama dolžnikovega premoženja se predlaga, da mora upnik za postopek o seznamu dolžnikovega premoženja plačati sodno takso. Iz ureditve ZST-1 je razvidno, da je plačilo sodne takse predvideno za različne upnikove predloge med postopkom, ki so po vsebini smiselno primerljivi s postopkom po 31. členu ZIZ o seznamu dolžnikovega premoženja, med drugim tudi za predlog za nadaljevanje izvršbe z novim sredstvom. S predlogom zakona se določa obveznost plačila sodne takse v enaki višini (30 evrov oz. 24 evrov za elektronski predlog) za postopek o seznamu dolžnikovega premoženja. Menimo, da je tudi ob predlagani spremembi še vedno ustrezno varovana upnikova pravica, da se seznani z dolžnikovim premoženjem na način, da neposredno od upravljavcev podatkov ali zbirk podatkov pridobi podatke o dolžnikovem premoženju skladno z določbo šestega odstavka 4. člena ZIZ.

K 44. členu:

Predlagano je, da minister, pristojen za pravosodje, v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona uskladi Pravilnik o opravljanju službe izvršitelja (Uradni list RS, št. 18/03, 83/06, 59/11, 35/16 in 34/19), Pravilnik o strokovnem izobraževanju ter programu, pogojih in načinu opravljanja preizkusov znanja izvršiteljev (Uradni list RS, št. 15/03 in 71/10) ter Pravilnik o disciplinskem postopku zoper izvršitelja (Uradni list RS, št. 95/02, 40/06 in 74/14).

K 45. členu:

Dne 14. 11. 2024 je Državni zbor sprejel ZDavP-2O. Z navedenim zakonom se spreminja ureditev nekaterih prejemkov, ki so izvzeti iz davčne izvršbe (2., 6., 11. in 17. točka 159. člena Zakona o davčnem postopku). Predmetna novela ZIZ v tem delu sledi ZDavP-2O s spremembo 2., 6., 11. in 15. točke 101. člena ZIZ, saj ni razlogov za razlikovanje ureditve prejemkov, ki so izvzeti iz izvršbe po predmetnem zakonu ter po zakonu, ki ureja davčni postopek, in sta bila zakona v tem delu do sedaj usklajena.

Glede na to, da se s predlogom zakona v 101. členu ZIZ na novo določa, da so iz izvršbe izvzeti tudi nekateri novi prejemki, in sicer gre za 16. točko, po kateri bodo iz izvršbe izvzeta denarna sredstva, ki jih prejme oseba iz naslova izvrševanja dela v splošno korist po zakonu, ki ureja probacijo, ter 17. točko, ki iz izvršbe izvzema denarna sredstva, prejeta iz naslova povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev po zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje, je z namenom hkratne uskladitve obeh zakonov v prehodni določbi zakona predlagano, da so do ustrezne uskladitve v zakonu, ki ureja davčni postopek, v postopkih davčne izvršbe iz izvršbe izvzeta tudi denarna sredstva, ki jih prejme oseba iz naslova izvrševanja dela v splošno korist po zakonu, ki ureja probacijo, ter denarna sredstva, prejeta iz naslova povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev po zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje. Prav tako je v tvezi s predlagano spremembo v 7. točki 101. člena ZIZ predlagano , da se do ustrezne uskladitve v zakonu, ki ureja davčni postopek, beseda »dodatek« v 7. točki 159. člena Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOPDVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US, 87/22 – odl. US, 163/22, 109/23 – odl. US, 131/23 – ZORZFS in 100/24) šteje za besedo »dohodek«.

K 46. členu:

Glede na to, da se s predlogom zakona na novo določajo pogoji za pomočnike izvršiteljev, ki vključujejo tudi strokovno izobraževanje pomočnikov izvršiteljev, s čimer je povezana tudi spremenjena omejitev glede števila pomočnikov izvršiteljev, za katero je potrebno določeno časovno obdobje, se določa, da se spremenjena določba 294.b člena zakona začne uporabljati s 1.1.2027.

Predlagano je, da se spremenjeni prvi odstavek 297.c člena zakona, ki ureja spletno oddajanje letnih poročil izvršiteljev prek vstopne točke na spletni strani Ministrstva za pravosodje, začne uporabljati, ko so zagotovljeni tehnični pogoji za njegovo izvajanje. Minister, pristojen za pravosodje o izpolnitvi tehničnih pogojev za izvajanje obvesti Zbornico izvršiteljev Slovenije in Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Ko bo v okviru prenovljene evidence izvršiteljev omogočeno spletno oddajanje letnih poročil izvršiteljev bodo lahko pripravljene tudi spremembe Navodila o poročanju izvršitelja (Uradni list RS, št. 83/06).

K 47. členu:

Predlagan je splošni petnajstdnevni rok do uveljavitve zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1.a člen
(Izvajanje uredb Evropske unije)

S tem zakonom se določa pristojnost in postopek, kadar je v Republiki Sloveniji izdan izvršilni naslov ali se v njej izvršuje tuj izvršilni naslov za izvajanje naslednjih uredb Evropske unije:

1. Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L št. 12 z dne 16. 1. 2001, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2015/263 z dne 16. januarja 2015 o spremembi prilog I do IV k Uredbi Sveta (ES) št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L št. 45 z dne 19. 2. 2015, str. 2), ki je bila razveljavljena z Uredbo (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (prenovitev) (UL L št. 351 z dne 20. 12. 2012, str. 1), kot je bila zadnjič spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2015/281 z dne 26. novembra 2014 o nadomestitvi prilog I in II Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L št. 54 z dne 25. 2. 2015, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 44/2001/ES);
2. Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti (UL L št. 3 z dne 5. 1. 2002, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Sveta (ES) št. 1891/2006 z dne 18. decembra 2006 o spremembi Uredb (ES) št. 6/2002 in (ES) št. 40/94 za uveljavitev pristopa Evropske skupnosti k Ženevskemu aktu Haaškega sporazuma o mednarodni registraciji modelov (UL L št. 386 z dne 29. 12. 2006, str. 14), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 6/2002/ES);
3. Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL L št. 338 z dne 23. 12. 2003, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Sveta (ES) št. 2116/2004 z dne 2. decembra 2004 o spremembi Uredbe (ES) št. 2201/2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in v sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 o pogodbah s Svetim sedežem (UL L št. 367 z dne 14. 12. 2004, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2201/2003/ES);
4. Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 805/2004 z dne 21. aprila 2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov (UL L št. 143 z dne 30. 4. 2004, str. 15), zadnjič spremenjene z Uredbo (ES) št. 1103/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek, določen v členu 251 Pogodbe, Sklepu Sveta 1999/468/ES, glede regulativnega postopka s pregledom – Prilagoditev regulativnemu postopku s pregledom – Tretji del (UL L št. 304 z dne 14. 11. 2008, str. 80), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 805/2004/ES);
5. Uredbe (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (UL L št. 399 z dne 30. 12. 2006, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2015/2421 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2015 o spremembi Uredbe (ES) št. 861/2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti in Uredbe (ES) št. 1896/2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (UL L št. 341 z dne 24. 12. 2015, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1896/2006/ES);
6. Uredbe (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti (UL L št. 199 z dne 31. 7. 2007, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2015/2421 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2015 o spremembi Uredbe (ES) št. 861/2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti in Uredbe (ES) št. 1896/2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (UL L št. 341 z dne 24. 12. 2015, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 861/2007/ES);

7. Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL L št. 7 z dne 10. 1. 2009, str. 1), zadnjič spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2015/228 z dne 17. februarja 2015 o nadomestitvi prilog I do VII k Uredbi Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL L št. 49 z dne 20. 2. 2015, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 4/2009/ES);
8. Uredbe Sveta (ES) št. 207/2009 z dne 26. februarja 2009 o blagovni znamki Skupnosti (Kodificirano besedilo) (UL L št. 78, z dne 24. 3. 2009, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2015/2424 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2015 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 207/2009 o blagovni znamki Skupnosti ter Uredbe Komisije (ES) št. 2868/95 za izvedbo Uredbe Sveta (ES) št. 40/94 o znamki Skupnosti in razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 2869/95 o pristojbinah, ki se plačujejo Uradu za harmonizacijo notranjega trga (blagovne znamke in modeli) (UL L št. 341 z dne 24. 12. 2015, str. 21), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 207/2009/ES);
9. Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (prenovitev) (UL L št. 351 z dne 20. 12. 2012, str. 1), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2015/281 z dne 26. novembra 2014 o nadomestitvi prilog I in II Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L št. 54 z dne 25. 2. 2015, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1215/2012/EU);
10. Uredbe (EU) št. 606/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o vzajemnem priznavanju zaščitnih ukrepov v civilnih zadevah (UL L št. 181 z dne 29. 6. 2013, str. 4; v nadaljnjem besedilu: Uredba 606/2013/EU);
11. Uredbe (EU) št. 655/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L št. 189 z dne 27. 6. 2014, str. 59; v nadaljnjem besedilu: Uredba 655/2014/EU);
12. Uredbe Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema (UL L št. 183 z dne 8. 7. 2016, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2016/1103/EU);
13. Uredbe Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti (UL L št. 183 z dne 8. 7. 2016, str. 30; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2016/1104/EU).

S tem zakonom se določa postopek izvršbe na nematerializirane vrednostne papirje za izvajanje naslednjih uredb Evropske unije:

1. Uredba (EU) št. 600/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov in spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L št. 173 z dne 12. 6. 2014, str. 84; v nadaljnjem besedilu: Uredba 600/2014/EU);
2. Delegirana Uredba Komisije (EU) 2017/590 z dne 28. julija 2016 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 600/2014 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi za poročanje o poslih pristojnim organom (UL L št. 87 z dne 31. 3. 2017, str. 449, v nadaljnjem besedilu: Uredba 2017/590/EU).

13. člen
(Izvršitev tujih odločb, tujih poravnav in tujih javnih listin)

Izvršitev odločbe ali poravnave tujega sodišča, tujega upravnega in drugega organa ter izvršitev javne listine tujega upravnega in drugega organa se sme v Republiki Sloveniji dovoliti in opraviti, če:

- odločba, poravnava ali javna listina izpolnjuje z zakonom ali ratificirano in objavljeno mednarodno pogodbo predpisane pogoje za priznanje ali

- je bil na podlagi Uredbe 44/2001/ES, Uredbe 2201/2003/ES, Uredbe 4/2009/ES, Uredbe 2016/1103/EU ali Uredbe 2016/1104/EU v Republiki Sloveniji izveden postopek priznanja in izvršitve odločbe ali poravnave tujega sodišča, tujega upravnega in drugega organa oziroma javne listine tujega upravnega ali drugega organa.

  Če zakon, ratificirana in objavljena mednarodna pogodba ali Uredba 6/2002/ES, Uredba 2201/2003/ES, Uredba 805/2004/ES, Uredba 1896/2006/ES, Uredba 861/2007/ES, Uredba 4/2009/ES, Uredba 207/2009/ES, Uredba 1215/2012/EU, Uredba 606/2013/EU ali Uredba 655/2014/EU določa, da se odločba ali poravnava tujega sodišča, tujega upravnega in drugega organa ter javna listina tujega upravnega in drugega organa izvrši brez postopka priznanja in izvršitve, se sme izvršitev odločbe ali poravnave tujega sodišča, tujega upravnega in drugega organa ter izvršitev javne listine tujega upravnega in drugega organa dovoliti in opraviti v Republiki Sloveniji, če odločba, poravnava ali javna listina izpolnjuje pogoje, določene z zakonom, ratificirano in objavljeno mednarodno pogodbo ali Uredbo 6/2002/ES, Uredbo 2201/2003/ES, Uredbo 805/2004/ES, Uredbo 1896/2006/ES, Uredbo 861/2007/ES, Uredbo 4/2009/ES, Uredbo 207/2009/ES, Uredbo 1215/2012/EU, Uredbo 606/2013/EU ali Uredbo 655/2014/EU.

16. člen
(Pomen posameznih izrazov)

Posamezni izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo tale pomen:

1. izraz “terjatev“ označuje pravico do denarnega zneska ali do neke druge dajatve, storitve, dopustitve ali opustitve;
2. izraz “upnik“ kot skupno poimenovanje za upnico in upnika označuje osebo, na zahtevo katere se vodi postopek izvršbe oziroma zavarovanja;
3. izraz “dolžnik“ kot skupno poimenovanje za dolžnico in dolžnika označuje osebo, proti kateri se uveljavlja ali zavaruje terjatev;
4. izraz “stranka“ označuje upnika in dolžnika;
5. izraz “udeleženec“ označuje osebo, ki v postopku izvršbe ali zavarovanja uveljavlja kakšno svojo pravico ali pravno korist, pa ni stranka v postopku;
6. izraz “sklep o izvršbi“ označuje sklep, s katerim je v celoti ali delno ugodeno predlogu za izvršbo, ter sklep, s katerim je predlog za izvršbo zavrnjen;
7. izraz “izvršitelj“ kot skupno poimenovanje za izvršiteljico in izvršitelja označuje osebo, ki neposredno opravlja posamezna dejanja izvršbe ali zavarovanja;
8. izraz »zasebnik« označuje zdravnika, notarja, odvetnika, kmeta ali drugo fizično osebo, ki ni podjetnik in ki kot poklic opravlja določeno dejavnost;
9. izraz “kmet“ označuje osebo, ki ji je kmetijska proizvodnja pretežen vir prihodkov;
10. izraz »organizacija za plačilni promet« označuje banke, hranilnice, Upravo Republike Slovenije za javna plačila, Banko Slovenije in druge ponudnike plačilnih storitev, ki so v skladu z zakonom pooblaščeni za vodenje transakcijskih računov oziroma podračunov, poravnalnih računov, ki so predmet poročanja v register transakcijskih računov, ali za opravljanje storitev sprejemanja depozitov;
11. izraz “neposredna dejanja izvršbe in zavarovanja“ označuje vsa v zakonu navedena dejanja, s katerimi izvršitelji zagotavljajo izvršitev ali zavarovanje upnikove terjatve in dejanja, ki so potrebna za njihovo pripravo in izvedbo;
12. izraz »pooblaščeni udeleženec trga vrednostnih papirjev« označuje člana klirinško depotne družbe, ki ima dovoljenje za trgovanje na organiziranem trgu;
13. izraz »podjetnik« označuje fizično osebo, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja.

29.b člen
(Plačilo sodne takse)

Ob vložitvi predloga za izvršbo, ugovora in pritožbe mora biti plačana sodna taksa.

Sodna taksa mora biti plačana najpozneje v osmih dneh od vročitve naloga za plačilo sodne takse.

Pri elektronski vložitvi vloge se izda plačilni nalog, s katerim se vlagatelju naloži, da plača sodno takso z nakazilom v dobro računa in z navedbo referenčne številke, navedene v nalogu za plačilo sodne takse. Velja, da je nalog za plačilo sodne takse vročen, ko vlagatelj sam ali njegov pooblaščenec elektronsko vloži vlogo.

Prejšnji odstavek ne velja za vloge, pri katerih ni mogoče avtomatsko izračunati sodne takse.

Če sodna taksa v roku in v skladu s plačilnim nalogom iz drugega in tretjega odstavka tega člena ni plačana in niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje, da je vloga umaknjena.

Ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena mora biti sodna taksa za postopek o predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine, ki se vlaga po elektronski poti na pristojno sodišče iz prvega odstavka 40.c člena tega zakona, plačana v osmih dneh od oddaje predloga v informacijski sistem, z obvezno navedbo reference, ki je zavezancu sporočena ob oddaji predloga po elektronski poti prek informacijskega sistema.

Sodna taksa za postopek o predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine, ki se ne vlaga po elektronski poti, se plača z navedbo reference, ki je navedena na obrazcu predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine.

Sodna taksa za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, ki se ne vlaga po elektronski poti, razen za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi priložene menice, se plača z navedbo reference, ki je navedena v sklepu o izvršbi.

Če sodna taksa iz sedmega ali osmega odstavka tega člena ob nastanku taksne obveznosti ni plačana ali ni plačana z navedbo ustrezne reference, sodišče pošlje taksnemu zavezancu plačilni nalog s sestavinami, določenimi v zakonu, ki ureja sodne takse. Za nepravočasno plačilo sodne takse se šteje tudi, če je taksni zavezanec ne plača z navedbo reference, navedene v plačilnem nalogu.

V plačilnem nalogu sodišče stranko opozori na posledice neplačila sodne takse iz tega člena.

31. člen
(Seznam dolžnikovega premoženja)

Če upnik verjetno izkaže, da s predlaganimi sredstvi izvršbe ne bo mogel biti v celoti poplačan in je že zahteval predložitev informativnega seznama iz dvanajstega odstavka tega člena, dolžnik pa še ni podal izvršitelju izjave iz enajstega odstavka tega člena, je dolžnik na predlog upnika ali po oceni sodišča dolžan kadarkoli med izvršilnim postopkom predložiti seznam o stanju vsega svojega premoženja z dokazili o lastninski in drugih stvarnih pravicah na tem premoženju in za svoje terjatve navesti dokazna sredstva.

Seznam iz prejšnjega odstavka mora vsebovati zlasti:

1. če je dolžnik podjetnik ali zasebnik, ločeno navedeno tisto premoženje, ki se izkazuje v njegovih poslovnih knjigah;
2. podatke o dolžnikovih transakcijskih računih, ki morajo za vsak transakcijski račun vključevati podatke o njegovi številki in organizaciji za plačilni promet, ki ga vodi, ter stanje in promet na teh računih;
3. podatke o ostalih denarnih in drugih depozitih pri banki, borznoposredniški družbi ali drugi osebi;
4. podatke o skupnem mesečnem znesku plače, pokojnine ali drugih rednih prejemkov ter o njihovih izplačevalcih;
5. podatke o terjatvah iz pogodbe o delu ali druge pogodbe, na podlagi katere dobiva dohodek;
6. številke računov vrednostnih papirjev in drugih finančnih instrumentov ter stanje in promet na teh računih;
7. podatke o življenjskih in premoženjskih zavarovanjih;
8. podatke o delnicah in deležih v gospodarskih družbah ali drugi udeležbi v pravni osebi;
9. podatke o lastninski in drugih stvarnih pravicah na nepremičninah in premičninah;
10. podatke o pokojninskem in zdravstvenem zavarovanju;
11. podatke o premoženju, ki ga ima dolžnik v tujini;

12. podatke o katerihkoli drugih premoženjskih pravicah.

Seznam iz prejšnjega odstavka mora vsebovati tudi podatke iz 19. točke prvega odstavka 4. člena tega zakona.

Višino dohodkov in stanje na računih mora dolžnik izkazati s predložitvijo plačilne liste in bančnih izpiskov.

O obveznosti dolžnika po prvem odstavku tega člena odloči sodišče z odredbo.

Seznam iz prvega odstavka tega člena oziroma zapisnik iz enajstega odstavka tega člena se vroči upniku, ki lahko v 15 dneh od vročitve sodišču predlaga izvedbo naroka za ugotavljanje dolžnikovega premoženja. Sodišče razpiše narok tudi, če dolžnik ne predloži seznama premoženja v roku, ki ga določi sodišče.

Na naroku sodišče zasliši dolžnika o dejstvih iz prvega odstavka tega člena. Za pridobitev potrebnih podatkov o premoženju lahko sodišče na predlog upnika zasliši tudi druge osebe kot priče ali od drugih oseb in organov zahteva posredovanje podatkov. Sodišče opozori dolžnika na posledice krive izpovedbe.

Če dolžnik ne pride na narok, na katerega je bil v redu vabljen, ali če na naroku oziroma v seznamu iz prvega odstavka tega člena ne navede popolnih in resničnih podatkov o svojem premoženju, ga sodišče kaznuje z denarno kaznijo po 33. členu tega zakona.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko sodišče ponovno odredi, da je dolžnik dolžan predložiti seznam svojega premoženja in če dolžnik tega ne stori, ravna sodišče po šestem, sedmem in osmem odstavku tega člena.

Dolžniku, ki je že predložil ali na sodišču podal izjavo o svojem premoženju, lahko sodišče naloži, da ponovno predloži ali poda izjavo o svojem premoženju, če je upnik izkazal za verjetno, da je dolžnik pridobil novo premoženje.

Če izvršitelj pri rubežu ne najde stvari, ki so lahko predmet izvršbe, oziroma zarubljene stvari ne zadoščajo za poplačilo upnikove terjatve, neposredno na kraju rubeža ali drugega izvršilnega dejanja dolžnika pozove, naj poda izjavo o stanju vsega ali dela svojega premoženja, predvsem pa da poda izjavo o pravnih poslih iz 19. točke prvega odstavka 4. člena tega zakona. Na podlagi dolžnikove izjave izvršitelj sestavi zapisnik o seznamu dolžnikovega premoženja. Če dolžnik noče podati izjave o stanju vsega ali dela svojega premoženja, izvršitelj o tem obvesti sodišče.

Upnik lahko tekom izvršilnega postopka od sodišča zahteva, da mu predloži informativni seznam dolžnikovega premoženja (v nadaljnjem besedilu: informativni seznam), ki vsebuje podatke o dolžnikovem premoženju iz sodišču elektronsko dosegljivih evidenc.

Informativni seznam vsebuje podatke:

1. o izplačevalcih plače in drugih osebnih prejemkov,
2. o nazivih organizacij za plačilni promet in številkah denarnih računov pri njih,
3. o številkah računov vrednostnih papirjev in drugih finančnih instrumentov,
4. o podatkih o delnicah in deležih v gospodarski družbi ali drugi udeležbi v pravni osebi,
5. o nepremičninah, na katerih ali glede katerih ima dolžnik premoženjske pravice,
6. iz evidence registriranih motornih in priklopnih vozil,
7. iz registra plovil in letal,
8. iz drugih evidenc premičnega premoženja, ki so informatizirane.

Za pridobivanje podatkov iz zemljiške knjige se za potrebe tega zakona omogoči računalniška povezava z zemljiško knjigo in se za ta namen ne uporabljajo določbe zakona, ki ureja zemljiško knjigo, ki urejajo posredovanje podatkov informatizirane glavne knjige.

V primeru izvršbe na podlagi verodostojne listine upniku podatke iz trinajstega odstavka tega člena po pravnomočnosti sklepa o izvršbi posreduje sodišče, ki je krajevno pristojno za odločanje glede na dovoljena sredstva izvršbe.

37. člen
(Smrt stranke)

O prekinitvi izvršilnega postopka, ki je nastala zaradi smrti stranke ali njenega zakonitega zastopnika, obvesti sodišče njene dediče, če so mu znani, in če ve za njihovo prebivališče, ter nasprotno stranko.

Če sodišču dediči niso znani, ali če ne ve za njihova prebivališča, jim sodišče nemudoma postavi začasnega skrbnika.

38.c člen
(Obračun plačila za delo in stroškov izvršitelja)

Po opravi neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja mora izvršitelj upniku osebno vročiti obračun plačila za delo in stroškov, z obvestilom o pravici in pravnih posledicah iz drugega odstavka tega člena. Izvod obračuna izvršitelj vroči sodišču.

Če upnik ne soglaša z obračunom, lahko v osmih dneh od prejema obračuna pri izvršitelju vloži zahtevo, da o obračunu odloči sodišče. Izvršitelj zahtevo takoj posreduje sodišču, ki mora o njej odločiti v osmih dneh od prejema. Izvršitelj je dolžan upniku povrniti stroške, ki so mu nastali z utemeljeno zahtevo, da o obračunu plačila za delo in stroškov izvršitelja odloči sodišče. Če upnik ne vloži zahteve, da o obračunu odloči sodišče, velja obračun za dokončnega. Dokončni obračun je izvršilni naslov.

Na podlagi dokončnega obračuna oziroma sklepa sodišča se izvršitelj poplača iz izterjanega denarnega zneska. O poplačilu obvesti sodišče in varščino nemudoma vrne upniku.

Če se izvršitelj ne more poplačati iz izterjanega denarnega zneska, se na podlagi dokončnega obračuna oziroma sklepa sodišča ne glede na drugi odstavek 285.a člena tega zakona poplača iz položene varščine, hkrati pa morebitni presežek varščine vrne upniku.

Če ni bilo varščine ali če ta ne zadošča za popolno plačilo, izvršitelj pozove upnika, naj mu v osmih dneh plača znesek, ki ga dolguje po dokončnem obračunu oziroma sklepu sodišča. Po preteku tega roka lahko izvršitelj dolgovani znesek prisilno izterja.

42.a člen
(Potrdilo o izvršljivosti na podlagi Uredbe 2201/2003/ES, Uredbe 805/2004/ES, Uredbe 1896/2006/ES, Uredbe 861/2007/ES, Uredbe 4/2009/ES, Uredbe 1215/2012/EU, Uredbe 606/2013/EU, Uredbe 2016/1103/EU in Uredbe 2016/1104/EU ter na podlagi Uredbe 207/2009/ES, Uredbe 6/2002/ES, Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo in Pogodbe o delovanju Evropske unije)

Potrdilo o izvršljivosti odločbe, poravnave oziroma javne listine na podlagi Uredbe 2201/2003/ES, Uredbe 805/2004/ES, Uredbe 1896/2006/ES, Uredbe 861/2007/ES, Uredbe 4/2009/ES, Uredbe 1215/2012/EU, Uredbe 606/2013/EU, Uredbe 2016/1103/EU in Uredbe 2016/1104/EU izda na zahtevo stranke sodišče ali organ, ki je odločal o terjatvi na prvi stopnji, ali notar, ki je sestavil javno listino.

Potrdilo o izvršljivosti odločb in aktov institucij Evropske unije in nekaterih v okviru Evropske unije ustanovljenih organov na podlagi določb pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, zlasti na podlagi 86. člena Uredbe 207/2009/ES, 71. člena Uredbe 6/2002/ES, 18. in 164. člena Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (Uradni list RS – MP, št. 27/04 z dne 23. 3. 2004) ter 280. in 299. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C št. 83 z dne 30. 3. 2010, str. 47) po preveritvi pristnosti izda na zahtevo stranke minister, pristojen za pravosodje.

Minister, pristojen za pravosodje, s podzakonskim predpisom predpiše postopek za izdajo potrdila iz prejšnjega odstavka.

a42.b člen
(Priznanje in izvršitev po Uredbi 1215/2012/EU in Uredbi 606/2013/EU)

Za izvedbo postopka izvršitve tuje odločbe, tuje poravnave oziroma tuje javne listine v Republiki Sloveniji po določbah Uredbe 1215/2012/EU ali Uredbe 606/2013/EU, pri kateri ni treba izvesti postopka priznanja in izvršitve, dolžnik oziroma zainteresirana stranka pa ima v Republiki Sloveniji pravico vložiti predlog za zavrnitev priznanja, predlog za odločitev, da ni razlogov za zavrnitev priznanja ali predlog za zavrnitev izvršitve tuje odločbe, tuje poravnave ali tuje javne listine, je pristojno okrožno sodišče.

Za postopek iz prejšnjega odstavka je krajevno pristojno vsako stvarno pristojno sodišče.

V predlogu iz prvega odstavka tega člena mora stranka navesti dejstva, s katerimi ga utemeljuje, in predložiti dokaze, sicer se predlog šteje kot neutemeljen.

Pred izdajo sklepa sodišče nasprotni stranki vroči izvod popolnega, dovoljenega in obrazloženega predloga, da nanj odgovori v 30 dneh od njegove vročitve.

Sodišče odloča v senatu treh sodnikov.

Če je odločitev odvisna od spornih dejstev, odloči sodišče po opravljenem naroku.

Zoper sklep sodišča je dovoljena pritožba, o kateri odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije.

Pritožba se vloži v 30 dneh od vročitve sklepa sodišča prve stopnje.

Rok za odgovor na pritožbo je 30 dni od vročitve pritožbe.

Glede postopka po tem členu se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja mednarodno zasebno pravo in postopek, o postopku za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb, če ni v Uredbi 1215/2012/EU ali Uredbi 606/2013/EU ali v tem členu določeno drugače.

61. člen
(Ugovor zoper sklep na podlagi verodostojne listine)

Za ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine veljajo določbe 53. in 54. člena tega zakona, s tem, da znaša v meničnih in čekovnih sporih rok za ugovor tri dni.

Če se z ugovorom iz prejšnjega odstavka izpodbija sklep o izvršbi v delu, s katerim je dolžniku naloženo, da poravna terjatev, se šteje, da je ugovor v tem delu obrazložen, če dolžnik navede dejstva, s katerimi ga utemeljuje in predlaga dokaze, s katerimi se ugotavljajo dejstva, ki jih navaja v ugovoru.

Ugovor iz prvega odstavka 56. člena tega zakona lahko dolžnik vloži tudi zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, s katerim je dovoljena izvršba, če temelji ugovor na dejstvu, ki se nanaša na samo terjatev, dejstvo pa je nastopilo po izdaji sklepa o izvršbi.

V postopkih zoper dolžnike – menične zavezance na podlagi menice, je dopustno uveljavljati le ugovore po meničnem pravu.

65. člen
(Sklep o ugovoru)

(poseg odločbe US o načinu izvrševanja tega člena)

Če upnik v roku ne odgovori na ugovor ali če izjavi, da ugovoru ne nasprotuje, sodišče v celoti ali delno ustavi izvršbo.

Če upnik v danem roku izjavi, da ugovoru nasprotuje, sodišče ugovor zavrne.

Vložnik ugovora lahko v 30 dneh od pravnomočnosti sklepa o zavrnitvi ugovora iz prejšnjega odstavka ali iz petega odstavka 64. člena tega zakona začne pravdo za ugotovitev, da izvršba na ta predmet ni dopustna.

Dolžnik, ki izpodbija pravico tretji osebi, je lahko zajet s tožbo iz tretjega odstavka tega člena za ugotovitev te pravice.

Če sodišče s pravnomočno odločbo ugotovi, da izvršba, ki še ni končana oziroma je bila odložena (73. člen), na določen predmet ni dopustna, sodišče glede tega predmeta ustavi izvršbo.

V postopku, ki ga začne vložnik po tretjem odstavku tega člena, se smiselno uporabljajo določbe drugega odstavka 59. in 60. člena.

71. člen
(Na predlog dolžnika in po uradni dolžnosti)

Sodišče lahko na dolžnikov predlog popolnoma ali deloma odloži izvršbo, če dolžnik izkaže za verjetno, da bi s takojšnjo izvršbo pretrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo in da je ta škoda večja od tiste, ki zaradi odloga lahko nastane upniku, v naslednjih primerih:

1. če je zoper odločbo, na podlagi katere je bila dovoljena izvršba, vložil izredno pravno sredstvo;
2. če je vložen predlog za vrnitev v prejšnje stanje v postopku, v katerem je bila izdana odločba, ki je bila podlaga za dovolitev izvršbe;
3. če je vložena tožba za razveljavitev arbitražne odločbe, na podlagi katere je bila dovoljena izvršba;
4. če je vložena tožba za razveljavitev poravnave, na podlagi katere je bila dovoljena izvršba;
5. če je vložena tožba na neveljavnost pravnega posla iz neposredno izvršljivega notarskega zapisa, na podlagi katerega je bila dovoljena izvršba;
6. če je dolžnik zoper sklep o izvršbi vložil ugovor;
7. če je dolžnik vložil predlog za razveljavitev potrdila o izvršljivosti;
8. če je izvršba odvisna od sočasne izpolnitve kakšne upnikove obveznosti, dolžnik pa je odrekel izpolnitev svoje obveznosti zaradi tega, ker upnik svoje ni izpolnil in tudi ni pokazal pripravljenosti, da jo sočasno izpolni;
9. če je dolžnik ali udeleženec v postopku zahteval odpravo nepravilnosti, ki so bile storjene pri opravljanju izvršbe;
10. če je dolžnik vložil predlog za zavrnitev izvršitve tuje odločbe, tuje poravnave ali tuje javne listine na podlagi Uredbe 1215/2012/EU ali Uredbe 606/2013/EU;
11. če je dolžnik začel pravdo ali drug postopek zaradi nedopustnosti izvršbe (59. in 60. člen);
12. če je dolžnik zoper sklep, izdan na drugi stopnji, s katerim je bilo pravnomočno odločeno, da se predlogu za izvršbo ugodi, vložil revizijo, ki jo je sodišče na njegov predlog dopustilo.

Ne glede na prejšnji odstavek sme sodišče na predlog dolžnika ali po uradni dolžnosti odložiti izvršbo, če so za to podani posebno upravičeni razlogi, in sicer:

1. v primeru izvršbe na stanovanje ali stanovanjsko hišo, ki je dolžnikov dom, če gre za izterjavo denarne terjatve, ki je očitno nesorazmerna glede na ugotovljeno vrednost nepremičnine, ali
2. v primeru izvršbe za izpraznitev in izročitev stanovanja ali stanovanjske hiše, ki je dolžnikov dom, če dolžnik izkaže, da si bivanjske problematike ni mogel urediti drugače in bi nadaljevanje izvršbe v večji meri ogrozilo položaj in interese dolžnika, kot bi odlog izvršbe ogrozil položaj in interese upnika, ali
3. kadar dolžnik, ki je potrošnik v skladu z zakonom, ki ureja varstvo potrošnikov, zatrjuje neveljavnost pravnega posla iz neposredno izvršljivega notarskega zapisa, ali
4. iz drugih posebno upravičenih razlogov, ki jih izkaže dolžnik.

Sodišče dolžnika v sklepu o izvršbi opozori na možnost odloga po prejšnjem odstavku.

V primeru izvršbe na nepremičnino je odlog mogoč do izdaje odredbe o prodaji, na kar sodišče opozori dolžnika v sklepu o izvršbi.

Domneva se, da je dolžnikov dom stanovanje ali stanovanjska hiša, kjer ima dolžnik prijavljeno stalno prebivališče.

75. člen
(Nadaljevanje odložene izvršbe)

Odložena izvršba se po uradni dolžnosti nadaljuje, ko preteče čas, za katerega je bila odložena.

Na upnikov predlog lahko sodišče nadaljuje izvršbo tudi pred iztekom roka, za katerega je bila odložena, če upnik izkaže za verjetno, da so prenehali razlogi za odlog, ali če položi varščino. V primeru iz tretjega odstavka 72. člena tega zakona upnik tak predlog vloži pri pristojnem sodišču.

76. člen

Poleg drugih primerov, ki so določeni v tem zakonu, sodišče ustavi izvršbo po uradni dolžnosti, tudi če je izvršilni naslov pravnomočno odpravljen, spremenjen, razveljavljen ali izrečen za neveljavnega, oziroma če je razveljavljeno potrdilo o izvršljivosti.

Kadar sodišče ustavi izvršbo, s tem razveljavi, če zakon ne določa drugače, tudi opravljena izvršilna dejanja, kolikor s tem niso prizadete pridobljene pravice drugih oseb.

81. člen
(Izvršilna dejanja)

Izvršba na premičnine se opravi z rubežem in cenitvijo stvari, s prodajo stvari in s poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo.

V predlogu za izvršbo lahko upnik zahteva le rubež in cenitev, vendar mora v tem primeru v treh mesecih od rubeža in cenitve predlagati prodajo stvari, sicer sodišče ustavi izvršbo.

Rubež premičnin, ki se vpisujejo v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin, se opravi z vpisom v ta register. Register upravlja Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. Vpis rubeža in prepovedi razpolaganja v register opravi izvršitelj na podlagi sklepa o izvršbi.

Po vpisu v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin se podatki o rubežu in prepovedi razpolaganja s premičnino, na katero se nanaša vpis, na podlagi povezanosti z uradnimi evidencami, v katere se vpisujejo premičnine, avtomatično posredujejo ali se omogoči njihov prevzem organom, da jih vpišejo v evidence, ki jih vodijo, in listine, s katerimi se dokazuje lastništvo premičnine. Dolžnik je dolžan predložiti listine za vpis v treh dneh po prejemu zahteve od organa, ki vodi takšno uradno evidenco, sicer organ obvesti izvršitelja, ki dolžniku odvzame listino in registrske označbe za premičnino ter jih izroči temu organu.

V register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin se poleg identifikacije premičnine, rubeža in prepovedi razpolaganja vpišejo podatki o izvršilni zadevi, poteku postopka ter identifikacijski podatki o dolžniku in upniku iz 16.a člena tega zakona.

Vpis podatkov v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin opravijo osebe ali organi, ki jih za to pooblašča zakon. (prenehal veljati)

Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin je zaradi zagotavljanja namenov iz četrtega in petega odstavka tega člena povezan na podlagi matične številke s Poslovnim registrom Slovenije, na podlagi EMŠO s centralnim registrom prebivalstva ter na podlagi davčne številke z davčnim registrom in z uradno evidenco ali registrom, v katero se vpisuje premičnina, ki je predmet vpisa v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin. (prenehal veljati)

Podatki iz registra neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin, razen podatkov iz 2. točke prvega odstavka 16.a člena tega zakona, so zaradi varnosti pravnega prometa in učinkovite izvedbe izvršilnega postopka javni.

Ne glede na omejitve iz prejšnjega odstavka imajo dostop do vseh podatkov iz registra upniki, dolžniki in zastavitelji v zvezi z zadevami, pri katerih so kot taki vpisani, notarji, izvršitelji in drugi upravičenci za vložitev zahteve za vpis ter na podlagi zakona pooblaščene osebe oziroma organi, če jih potrebujejo zaradi opravljanja zakonskih nalog. (prenehal veljati)

Osebni podatki se v registru neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin obdelujejo zaradi varnosti pravnega prometa in učinkovite izvedbe izvršilnega postopka. (prenehal veljati)

Rubež premičnin, ki se vpisujejo v slovenski ladijski register ali v register zrakoplovov Republike Slovenije, se opravi z vpisom sklepa o izvršbi v ta register.

Zarubljeno motorno ali priklopno vozilo se do prenehanja veljavnosti rubeža ne sme registrirati oziroma se zanj ne sme podaljšati prometnega dovoljenja brez dovoljenja upnika, na katerem je njegov podpis overjen.

Vlada Republike Slovenije z uredbo določi vrste premičnin, za katere se vzpostavi register iz tretjega odstavka tega člena, vrsto enoličnega identifikacijskega znaka za premičnine, postopek in vsebino vpisov v uradne evidence in listine, način vodenja, povezovanja in iskanja podatkov po registru ter tarifo za vpise v register.

84.a člen
(Učinki rubeža gotovine in prostovoljnega plačila)

Prostovoljna izpolnitev izvršitelju in rubež gotovine imata značaj sodnega pologa.

97. člen
(Če je en sam upnik)

Če je treba iz kupnine poplačati enega samega upnika, se iz zneska, dobljenega s prodajo stvari, oziroma iz odvzete gotovine, poravnajo po vrsti: stroški izvršilnega postopka, stroški, določeni v izvršilnem naslovu, obresti do dneva vnovčenja stvari in glavna terjatev.

O delitvi kupnine in poplačilu upnika odloči izvršitelj. Če je treba odločati o resničnosti izjave iz prvega odstavka 96. člena tega zakona, odloči o delitvi kupnine in poplačilu upnika sodišče s sklepom.

Izvršitelj mora v osmih dneh po odvzemu gotovine oziroma v osmih dneh po preteku roka iz četrtega odstavka 96. člena tega zakona upniku in dolžniku osebno vročiti obračun terjatve z obvestilom o delitvi kupnine ter obvestilom o pravici in pravnih posledicah iz petega odstavka tega člena.

Če upnik in dolžnik ne soglašata z obračunom terjatve, lahko v osmih dneh od dneva prejema obračuna terjatve pri izvršitelju vložita zahtevo, da o obračunu terjatve odloči sodišče. Izvršitelj zahtevo takoj posreduje sodišču, ki mora o njej odločiti v 30 dneh od prejema. Če nobena od strank ne vloži zahteve, da o obračunu terjatve odloči sodišče, velja obračun terjatve z obvestilom o delitvi kupnine za dokončnega.

Na podlagi dokončnega obračuna terjatve, z obvestilom o delitvi kupnine oziroma pravnomočnega sklepa sodišča, je izvršitelj dolžan v osmih dneh od dokončnosti obračuna terjatve z obvestilom o delitvi kupnine oziroma od prejema pravnomočnega sklepa sodišča opraviti poplačilo upnika, presežek kupnine pa, če za to ni ovir, izročiti dolžniku; sicer pa se denar za dolžnika položi pri sodišču.

101. člen
(Prejemki, ki so izvzeti iz izvršbe)

Iz izvršbe so izvzeti:

1. prejemki iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal;
2. prejemki iz naslova odškodnine zaradi telesne poškodbe po predpisih o invalidskem zavarovanju;
3. prejemki iz naslova denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja socialno varstvene prejemke;
4. prejemki iz naslova starševskega dodatka, pomoči ob rojstvu otroka, otroškega dodatka, dodatka za veliko družino in dodatka za nego otroka po zakonu, ki ureja družinske prejemke;
5. prejemki iz naslova štipendije in pomoči učencem in študentom ter plačilo za opravljeno obvezno praktično delo v vzgojno izobraževalnem procesu;
6. nadomestilo za invalidnost po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb;
7. sredstva za nego in pomoč, ki se v skladu z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ne upoštevajo kot dodatek pri prejemniku tega prejemka;
8. prejemki od občasnega dela invalidov, ki niso v delovnem razmerju in so vključeni v programe po predpisih, ki urejajo socialno varstvo, in po predpisih, ki urejajo zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov;
9. denarna sredstva pomoči potrebnim, ki jih zagotavljajo humanitarne organizacije, ki imajo tak status po zakonu, ki ureja humanitarne organizacije;
10. oskrbnine in enkratni prejemki ob prvi namestitvi otroka v rejniško družino po zakonu, ki ureja izvajanje rejniške dejavnosti;
11. sredstva, pridobljena za odpravo posledic naravnih nesreč ali škode na področju kmetijstva, gozdarstva, ribištva, veterine ali fitosanitarnem področju na podlagi predpisov, ki urejajo nesreče ali škode;

12. nepovratna denarna sredstva in denarna sredstva, pridobljena na podlagi ugodnih posojil ali poslov z jamstvi, ki se štejejo kot oblike državnih pomoči po zakonu, ki ureja pomoč družbam v težavah, razen kadar so sredstva pridobljena v zvezi z opravljanjem dejavnosti, kakor je določena v 46. členu Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 – ZUKD-1, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 96/13, 29/14 – odločba US in 50/14), ali v zvezi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, kakor je določena v 69. členu Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 – ZUKD-1, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 96/13, 29/14 – odločba US in 50/14);
13. denarna sredstva, prejeta iz naslova aktivne politike zaposlovanja, vključevanja v storitvi za trg dela in zaradi iskanja zaposlitve po zakonu, ki ureja trg dela;
14. denarna sredstva, ki jih izplača Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije po zakonu, ki ureja Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije, razen nagrade za preseganje kvote po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov;
15. denarna sredstva, prejeta iz naslova vključenosti osebe v poskusno izvajanje socialnovarstvene dejavnosti po zakonu, ki ureja socialno varstvo.

135. člen
(Upravna izplačilna prepoved)

S prepovedjo izplačila plače dolžniku, ki jo je odobril sam dolžnik, dolžnik dovoli, da se del njegove plače zarubi in izplačuje upniku, delodajalec pa to potrdi. Upravna izplačilna prepoved ima glede vrstnega reda pravni učinek sklepa o izvršbi na dolžnikovo plačo, ko jo potrdi dolžnikov delodajalec.

Pri izplačevanju upravne izplačilne prepovedi mora dolžniku ostati:

1. najmanj znesek 76 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke za dodelitev denarne socialne pomoči;
2. za terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, pa najmanj znesek v višini 50 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči.

Ne glede na prvi odstavek tega člena imajo pred upravno izplačilno prepovedjo pri poplačilu prednost naslednje terjatve: terjatve iz naslova zakonite preživnine, odškodnine za škodo, nastalo zaradi zmanjšanja življenjske aktivnosti oziroma izgube delovne zmožnosti, ter odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal.

Upravno izplačilno prepoved lahko dolžnik kadarkoli prekliče s pisno izjavo o preklicu dano delodajalcu. Preklic ne učinkuje na že zarubljene zneske in zneske, izplačane upniku.

171. člen
(Pristop k izvršbi)

Po zaznambi sklepa o izvršbi sodišče ne more za poravnavo kakšne druge terjatve istega ali drugega upnika opraviti posebnega postopka izvršbe na isto nepremičnino.

Upnik, za čigar terjatev je sodišče pozneje izdalo sklep o izvršbi na isto nepremičnino, pristopi k že začeti izvršbi.

K začeti izvršbi je mogoče pristopiti do pravnomočnosti sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu.

O pristopu k izvršbi obvesti sodišče upnika, v čigar korist je bila prej vpisana zaznamba.

178. člen
(Način ugotovitve vrednosti)

Vrednost nepremičnine lahko ugotovi sodišče še pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi.

Vrednost nepremičnine ugotovi sodišče na podlagi cenitve sodnih cenilcev po tržni ceni na dan cenitve.

Pri ugotavljanju vrednosti se upošteva morebitno zmanjšanje vrednosti zaradi tega, ker ostanejo na njej tudi po prodaji določene pravice.

Na predlog, ki mora biti vložen najkasneje 20 dni pred prodajnim narokom, sodišče na prodajnem naroku z odredbo ponovno ugotovi vrednost nepremičnine, če stranka s predložitvijo mnenja sodnega cenilca o tržni vrednosti nepremičnine verjetno izkaže, da se je vrednost nepremičnine od prejšnje ugotovitve vrednosti do dneva prodaje precej spremenila. V primeru spletne javne dražbe sodišče z odredbo ponovno ugotovi vrednost nepremičnine najkasneje en delovni dan pred začetkom spletne javne dražbe.

Sodišče predlog in mnenje sodnega cenilca o tržni vrednosti nepremičnine iz prejšnjega odstavka vroči strankam in osebam iz drugega odstavka 179. člena tega zakona, da se o njem izjavijo v osmih dneh od vročitve, če novega mnenja sodnega cenilca o tržni vrednosti nepremičnine brez objave osebnih in drugih varovanih podatkov ne objavi na spletnih straneh sodišča.

Če se pri cenitvi pokaže, da je s prodajo nepremičnine po delih ali po skupinah delov možno doseči višjo ceno ali hitrejše poplačilo, se za določitev načina in pogojev prodaje upošteva najugodnejša tako ugotovljena vrednost.

Sodišče na predlog stranke za ugotovitev tržne vrednosti nepremičnine ne postavi sodnega cenilca, če stranka predloži cenitev iz drugega sodnega postopka, ki ni starejša od dveh let, in ponovne cenitve na svoje stroške ne zahtevajo stranke ali osebe iz drugega odstavka 179. člena tega zakona.

Predlog in mnenje sodnega cenilca o tržni vrednosti nepremičnine iz prejšnjega odstavka se vroči strankam in osebam iz drugega odstavka 179. člena tega zakona, da se o njem izjavijo v osmih dneh od vročitve.

181. člen
(Odredba o prodaji)

Po izdaji sklepa o ugotovitvi vrednosti nepremičnine izda sodišče odredbo o prodaji nepremičnine; v njej določi način in pogoje za prodajo ter čas in kraj prodaje, če naj bo nepremičnina prodana na dražbi.

Prodaja nepremičnine se opravi po pravnomočnosti sklepa o izvršbi in po pravnomočnosti sklepa o ugotovitvi vrednosti nepremičnine.

V odredbi o prodaji se posebej opozori na možnost, da se vrednost nepremičnine dokončno ugotovi na prodajnem naroku oziroma en dan pred začetkom spletne javne dražbe (četrti odstavek 178. člena).

Odredbo o prodaji razglasi sodišče na sodni deski in na svoji spletni strani, lahko pa tudi na drug krajevno običajen način, odredbo za prodajo kmetijskega zemljišča pa posreduje upravni enoti, kjer nepremičnina leži, da jo upravna enota objavi na svoji oglasni deski. Na spletu se poleg odredbe o prodaji objavi tudi mnenje sodnega cenilca o tržni vrednosti nepremičnine brez objave osebnih in drugih varovanih podatkov.

Upnik lahko objavi odredbo o prodaji nepremičnine v sredstvih javnega obveščanja. Stroški objave bremenijo upnika.

Od razglasitve odredbe o prodaji na sodni deski in spletni strani sodišča do dneva prodaje mora preteči najmanj 30 dni.

Odredbo o prodaji vroči sodišče strankam, zastavnim upnikom, drugim udeležencem postopka, osebam, ki imajo vknjiženo predkupno oziroma odkupno pravico, in pristojnemu upravnemu organu. Osebam, ki imajo vknjiženo predkupno oziroma odkupno pravico, in zastavnim upnikom se vroča na naslovu, ki je vpisan v zemljiški knjigi, ne glede na kraj njihovega dejanskega bivanja, razen če so ga posebej sporočili sodišču.

Če vročitve na način iz prejšnjega odstavka ni mogoče opraviti, se vročitev opravi po splošnih pravilih o osebnem vročanju.

189. člen
(Prodajni narok in domik)

Ko sodišče ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za narok, razglasi, da se začenja dražba.

Dražba traja, dokler ponudniki višajo ponudbe. Ponudnik je na svojo ponudbo vezan, dokler ni dana višja ponudba. Na prošnjo enega ali več ponudnikov lahko sodišče dovoli krajši premor za premislek. Dražba se konča, ko ponudniki kljub dvakratnemu pozivu sodnika ne ponudijo višje cene.

Ko je dražba končana, sodišče ugotovi, kateri ponudnik je ponudil najvišjo ceno, in razglasi, da je temu ponudniku domaknjena nepremičnina.

Ponudnik iz prejšnjega odstavka mora v primeru iz 200.a člena tega zakona dati izjavo, ali je z upnikom povezana oseba po določbi 200.b člena tega zakona.

Izjavo iz prejšnjega odstavka sodišče osebno vroči dolžniku in upniku, ki ji lahko nasprotujeta v osmih od dneva prejema.

O domiku nepremičnine izda sodišče sklep, ki ga vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, ter vsem udeležencem dražbe. Zoper sklep o domiku ni pritožbe. Nepravilnosti pri dražbi se lahko uveljavljajo v pritožbi zoper sklep o izročitvi nepremičnine kupcu.

Če je za sklenitev prodajne pogodbe potrebna odobritev po zakonu, sodišče po končani dražbi ali postopku zavezujočega zbiranja ponudb ugotovi, kateri ponudnik je ponudil najvišjo ceno in ga napoti, da v določenem roku vloži ustrezno vlogo za pridobitev odobritve. Po ponudnikovi pridobitvi odobritve sodišče nadaljuje postopek in takoj izda sklep o domiku.

Če je odobritev odklonjena oziroma vloga ni bila vložena v roku, sodišče na predlog upnika in glede na okoliščine prodaje lahko napoti na pridobitev odobritve drugega oziroma naslednje najboljše kupce, ki v to privolijo in dajo izjavo iz četrtega odstavka tega člena, ali pa prodajo s sklepom razveljavi.

Če ponudnik iz tretjega odstavka tega člena ne da izjave iz četrtega odstavka tega člena, lahko sodišče na predlog upnika in glede na okoliščine prodaje domakne nepremičnino drugemu oziroma naslednjemu najboljšemu kupcu, ki v to privoli in da izjavo iz četrtega odstavka tega člena, ali pa prodajo s sklepom razveljavi.

192. člen
(Izročitev nepremičnine kupcu)

Po izdaji sklepa o domiku in po položitvi kupnine izda sodišče sklep, da se nepremičnina izroči kupcu in po pravnomočnosti sklepa v zemljiški knjigi vpiše nanj lastninska pravica na nepremičnini ter izbrišejo tiste pravice in bremena, za katere je to določeno s sklepom o domiku. Sodišče lahko v sklepu o izročitvi nepremičnine kupcu na predlog osebe, ki je namesto kupca položila kupnino in je do izdaje sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu sodišču predložila listino, sposobno za vknjižbo hipoteke v svojo korist, določi, da se po pravnomočnosti tega sklepa vknjiži hipoteka za zavarovanje terjatve, ki izhaja iz listine, ki je podlaga za vpis, v korist te osebe.

V sklepu sodišče tudi odloči, kdaj se je dolžnik dolžan izseliti iz družinske stanovanjske hiše ali stanovanja oziroma izprazniti poslovni prostor. Sklep je izvršilni naslov za izpraznitev in izročitev nepremičnine.

Sklep o izročitvi nepremičnine kupcu sodišče vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, udeležencem javne dražbe in udeležencem postopka zavezujočega zbiranja ponudb.

Nepremičnino izroči sodišče kupcu po pravnomočnosti sklepa o izročitvi.

197. člen
(Prednost pri poplačilu)

Iz zneska, dobljenega s prodajo, se poplačajo najprej, in sicer po temle vrstnem redu:

1. stroški izvršilnega postopka;

2. davek na dodano vrednost oziroma davek na promet nepremičnine, ki se po predpisih obračuna od prodaje nepremičnine, in za zadnje leto zapadle davščine, ki obremenjujejo prodano nepremičnino;
3. terjatve iz naslova zakonite preživnine, terjatve iz naslova odškodnine za škodo, nastalo zaradi zmanjšanja življenjske aktivnosti ali zmanjšanja oziroma izgube delovne zmožnosti in terjatve iz naslova odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, terjatve delavcev iz delovnega razmerja z dolžnikom, ter terjatve prispevkov za socialno zavarovanje, zapadlih za zadnje leto, in sicer ne glede na to, ali so te terjatve zavarovane z zastavno pravico na prodani nepremičnini ali ne. (delno razveljavljena)

Terjatve iz 2. in 3. točke prvega odstavka tega člena, razen davka na dodano vrednost oziroma davka na promet nepremičnine, se poplačajo, če so bile priglašene najkasneje na razdelitvenem naroku in če so dokazane z izvršilnim naslovom.

Čas, določen v 2. in 3. točki prvega odstavka tega člena, se šteje do dneva, ko je bil izdan sklep o izročitvi nepremičnine kupcu.

226. člen
(Dejanje, ki ga more opraviti le dolžnik)

Če mora dolžnik po izvršilnem naslovu nekaj storiti, kar ne more namesto njega storiti nihče drug, mu določi sodišče s sklepom o izvršbi primeren rok za izpolnitev obveznosti.

Sodišče na predlog upnika s sklepom o izvršbi določi, da je dolžnik prost svoje obveznosti, če namesto izpolnitve obveznosti po izvršilnem naslovu v 15 dneh upniku plača določen denarni znesek, še preden poteče rok za izpolnitev obveznosti po izvršilnem naslovu. Izvršba za izterjavo denarnega zneska ni dovoljena.

S sklepom o izvršbi izreče sodišče tudi denarno kazen za primer, če dolžnik v določenem roku ne bo izpolnil obveznosti. Fizični osebi izreče sodišče denarno kazen največ do 10.000 eurov, pravni osebi in podjetniku pa do 500.000 eurov.

Če dolžnik ne izpolni obveznosti, opravi sodišče po uradni dolžnosti izvršbo na podlagi sklepa o izrečeni denarni kazni. Hkrati izda sodišče nov sklep, s katerim določi dolžniku nov rok za izpolnitev obveznosti in izreče novo denarno kazen, višjo kot v prejšnjem sklepu, za primer, če dolžnik niti v novem roku ne bo izpolnil obveznosti.

Zoper dolžnika, ki kljub drugi izrečeni kazni ne izpolni svoje obveznosti, postopa sodišče še naprej tako, kot je določeno v drugem in tretjem odstavku tega člena, vse dokler seštevek denarnih kazni iz posameznih sklepov ne doseže desetkratnega zneska iz drugega odstavka tega člena.

Sodišče pri odmerjanju denarne kazni v predpisanih mejah upošteva pomen dejanja, ki bi ga moral opraviti dolžnik, ter druge okoliščine primera.

227. člen
(Dopustitev in opustitev)

Sodišče opravi izvršbo tako, kot je določeno v prvem do tretjem in v petem odstavku 226. člena tega zakona, tudi tedaj, kadar ravna dolžnik v nasprotju s tem, da mora nekaj dopustiti ali opustiti.

Sodišče na upnikov predlog s sklepom odloči, da mora dolžnik položiti varščino za škodo, za katero upnik izkaže, da jo bo verjetno utrpel, če bo dolžnik še naprej ravnal v nasprotju s svojo obveznostjo.

Čas trajanja varščine določi sodišče glede na okoliščine primera.

Na podlagi sklepa o položitvi varščine se opravi na upnikov predlog izvršba.

238.a člen
(Krajevna pristojnost)

Za odločitev o predlogu za izvršbo sodne odločbe o vzgoji in varstvu otroka in za samo izvršbo je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima stalno ali začasno prebivališče oseba, kateri je otrok zaupan v vzgojo in varstvo ali sodišče, na območju katerega ima stalno ali začasno prebivališče oseba, proti kateri je predlog za izvršbo vložen.

Za neposredno izvršitev (238.e člen) je krajevno pristojno tudi sodišče, na območju katerega je otrok.

238.e člen
(Neposredna izročitev)

Če izvršba na način, določen v prejšnjem členu ni uspešna, v posebej utemeljenih primerih pa takoj, lahko sodišče odloči, da se izvršba opravi tako, da se otroka odvzame osebi, pri kateri je otrok v času opravljanja izvršbe, ter ga izroči osebi, kateri je otrok zaupan v vzgojo in varstvo.

Izvršbo opravi izvršitelj, ki ga določi sodišče ne glede na osmi odstavek 40. člena tega zakona. Če je glede na okoliščine primera to potrebno, lahko sodišče odloči, da izvršbo opravlja več izvršiteljev. V takem primeru sodišče določi tudi, kateri od izvršiteljev koordinira opravo izvršbe.

Izvršitelj opravi izvršbo ob navzočnosti ene ali več strokovno usposobljenih oseb, ki jih določi sodišče. Sodišče lahko namesto strokovno usposobljene osebe določi strokovno institucijo, ki zagotovi, da bo ob izvršbi navzoča ena ali več strokovno usposobljenih oseb, ki so v tej instituciji zaposlene.

Izvršitelj lahko glede na okoliščine primera zahteva pomoč policije pri opravi izvršbe.

O času in kraju oprave izvršbe z odvzemom otroka se obvesti osebo, kateri je otrok zaupan v vzgojo in varstvo ter se ji omogoči prisotnost pri izvršbi.

Če je s sklepom o izvršbi določeno, da je otroka treba izročiti takoj, se sklep o izvršbi zavezancu vroči ob opravi prvega izvršilnega dejanja. Če tedaj zavezanec ni prisoten, se mu sklep o izvršbi vroči naknadno.

Odsotnost osebe, kateri je treba odvzeti otroka, ni ovira za opravo izvršbe.

Če je otrok v času oprave izvršbe pri osebi, ki v sklepu o izvršbi ni navedena, se ji ob opravi izvršbe vroči sklep o izvršbi ter zapisnik o opravljeni izvršbi.

Sodišče lahko na predlog strokovno usposobljene osebe, določene po tretjem odstavku tega člena, centra za socialno delo ali osebe, proti kateri se opravlja izvršba, izjemoma odloži izvršbo, če obstajajo okoliščine, zaradi katerih takojšnja izvršba ne bi bila v skladu z varstvom koristi otroka. Sodišče lahko odloži izvršbo za najkrajši čas glede na okoliščine primera.

238.f člen
(Izvršitev odločbe o osebnih stikih)

Sodna odločba glede pravice do osebnih stikov z otrokom se izvrši po določbah prvega, tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka 226. člena tega zakona, pri čemer se ne uporablja omejitev denarne kazni na desetkratnik zneska iz petega odstavka 226. člena tega zakona.

V izjemnih in posebej utemeljenih primerih, ko je to nujno za zagotovitev varstva koristi otroka, izvršba na način, določen v prejšnjem odstavku pa ni bila uspešna, sodišče dovoli opravo izvršbe tako, kot je določeno v 238.e členu tega zakona.

V postopku se smiselno uporabljajo določbe 238.a, 238.b in 238.c člena tega zakona.

Če ob opravi izvršbe po drugem odstavku tega člena strokovno usposobljena oseba, ki jo določi sodišče po tretjem odstavku 238.e člena tega zakona, ugotovi, da otrok nasprotuje stikom s staršem, ki je upravičen do stikov in če oceni, da izvršba z odvzemom in izročitvijo otroka ne bi bila v skladu z varstvom koristi otroka, lahko izvršitelj odstopi od oprave izvršilnega dejanja in o razlogih za to obvesti sodišče, ki opravlja izvršbo.

Če to sodišče ugotovi, da otrok nasprotuje stikom s staršem, ki je upravičen do stikov in če oceni, da izvršba ne bi bila v skladu z varstvom koristi otroka, lahko na predlog strokovno usposobljene osebe, določene po tretjem odstavku 238.e člena tega zakona, centra za socialno delo ali osebe, proti kateri se opravlja izvršba, izvršbo odloži za čas največ treh mesecev.

Sodišče na predlog centra za socialno delo ali osebe, proti kateri se opravlja izvršba, izvršbo odloži tudi v primeru, če je pred pristojnim organom sprožen postopek za spremembo odločbe o osebnih stikih in če ugotovi, da bi oprava izvršbe bila v nasprotju z varstvom koristi otroka.

266. člen
(Krajevna pristojnost)

V primeru, ko ni uveden pravdni ali kakšen drug sodni postopek, je za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo in za samo zavarovanje krajevno pristojno sodišče, ki bi bilo pristojno za odločitev o predlogu za izvršbo.

Za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo, vloženim pred uvedbo sodnega postopka, v katerem bi sodišče odločalo po pravilih posebnega postopka za varstvo koristi otroka, in za samo zavarovanje je pristojno okrožno sodišče, ki bi bilo pristojno za postopek.

Za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo, vloženim pred uvedbo sodnega postopka na podlagi zakona, ki ureja preprečevanje nasilja v družini, in za samo zavarovanje je pristojno okrožno sodišče, ki bi bilo pristojno za postopek.

Če je uveden pravdni ali kakšen drug sodni postopek, je za to odločitev pristojno sodišče, pred katerim teče postopek.

Sodišče, ki bi bilo pristojno za odločitev o predlogu za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova, izdanega v upravnem postopku, je pristojno tudi za odločitev o predlogu za začasno odredbo po koncu tega postopka.

273. člen
(Vrste začasnih odredb)

Sodišče sme za zavarovanje nedenarne terjatve izdati vsako odredbo, s katero je mogoče doseči namen zavarovanja, zlasti pa:

1. prepoved odtujitve in obremenitve premičnin, na katere meri terjatev, ter hrambo teh stvari ter vpis prepovedi v register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona, če se ta vodi;
2. prepoved odtujitve in obremenitve nepremičnine, na katero meri terjatev z zaznambo prepovedi v zemljiški knjigi;
3. prepoved dolžniku, da ne sme storiti ničesar, kar bi lahko povzročilo škodo upniku, ter prepoved, da ne sme nič spremeniti na stvareh, na katere meri terjatev;
4. prepoved dolžnikovemu dolžniku, da ne sme izročiti dolžniku stvari, na katere meri terjatev;
5. plačevanje nadomestila plače delavcu, dokler traja spor o nezakonitosti odločbe o prenehanju delovnega razmerja, če je to potrebno za preživljanje delavca in oseb, ki jih je ta po zakonu dolžan preživljati.

V primeru iz 3. točke prvega odstavka tega člena določi sodišče s sklepom o začasni odredbi tudi denarno kazen za primer kršitve prepovedi v skladu z drugim odstavkom 226. člena tega zakona. V primeru kršitve prepovedi se smiselno uporablja določba tretjega odstavka 226. člena tega zakona.

Prepoved iz 1. točke prvega odstavka tega člena vpiše sodišče na podlagi sklepa o začasni odredbi.

285. člen
(Zavarovanje za odgovornost)

Kandidat za izvršitelja mora skleniti zavarovalno pogodbo za morebitno škodo, za katero je odgovoren po tem zakonu.

Najnižjo zavarovalno vsoto, za katero mora kandidat za izvršitelja skleniti zavarovalno pogodbo, določi minister, pristojen za pravosodje, s podzakonskim aktom.

294.b člen

(Pomočnik izvršitelja)

Za pomoč pri opravljanju posameznih dejanj izvršbe in zavarovanja lahko izvršitelj zaposli največ pet oseb, s soglasjem ministra, pristojnega za pravosodje pa največ deset oseb (v nadaljevanju: pomočnik izvršitelja).

Pomočnik izvršitelja ne sme biti oseba, ki je obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, na kazen zapora šest mesecev ali na hujšo kazen.

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, po uradni dolžnosti pridobiva podatke iz kazenske evidence o pomočnikih izvršiteljev zaradi izvajanja nadzora in za potrebe disciplinskega postopka zoper izvršitelja, ki zaposli ali ima zaposleno osebo, ki ne izpolnjuje pogoja iz prejšnjega odstavka.

Pomočnik mora pri svojem delu imeti izkaznico, s katero izkazuje vpis v evidenco iz 295. člena tega zakona. Na izkaznici so navedeni osebno ime pomočnika, rojstni datum, ime izvršitelja, pri katerem je zaposlen, trajanje pogodbe o zaposlitvi, zaporedna številka v evidenci izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev ter drugi potrebni podatki. Natančnejšo obliko in vsebino izkaznice določi minister, pristojen za pravosodje.

Pomočniki izvršitelja delujejo v imenu in za račun izvršitelja.

Izvršitelj je odgovoren za morebitno škodo, ki jo pri opravljanju posameznih dejanj povzročijo njegovi pomočniki.

296. člen
(Zbornica izvršiteljev)

Izvršitelji z območja Republike Slovenije se obvezno združujejo v Zbornico izvršiteljev (v nadaljevanju: zbornica).

Sedež zbornice je v Ljubljani.

Zbornica je pravna oseba.

Najvišji organ zbornice je skupščina zbornice. Skupščina zbornice sprejema statut, pravila obnašanja izvršiteljev in druge splošne akte zbornice. S statutom se podrobneje določi organizacija organov zbornice in njihove pristojnosti.

K statutu daje soglasje Vlada Republike Slovenije, k drugim splošnim aktom zbornice pa minister, pristojen za pravosodje.

Nadzor nad delom zbornice opravlja minister, pristojen za pravosodje, s pregledom poslovanja zbornice, njenega izvršnega odbora, predsednika in pregledom spisov ter arhiva.

V okviru nadzora po določbah tega člena lahko minister, pristojen za pravosodje, odredi tudi vse druge ukrepe, za katere ima pooblastilo v zakonu, odredi odpravo pomanjkljivosti in določi rok za izvršitev ukrepov.

297.c člen
(Poročanje o poslovanju izvršitelja)

Izvršitelj mora enkrat letno poročati predsedniku oziroma predsednikom okrajnih sodišč, ki so ga imenovali, ministru, pristojnemu za pravosodje in zbornici o svojem poslovanju za preteklo leto.

Navodila o načinu poročanja izda minister, pristojen za pravosodje.

Zaradi zagotavljanja večje preglednosti poslovanja izvršiteljev se podatki iz letnih poročil izvršiteljev o skupnem številu zadev v delu, skupnem številu rešenih zadev, skupnem številu na koncu leta nerešenih zadev in letni pregled v postopku sodne izvršbe izterjanih denarnih sredstev za vsakega posameznega izvršitelja posebej enkrat letno objavijo na spletnih straneh ministrstva, pristojnega za pravosodje, in so javno dostopni do objave podatkov za naslednje leto.

298.d člen
(Disciplinski postopek)

V disciplinskem postopku mora izvršitelj, zoper katerega teče postopek, imeti možnost, da se izjavi glede kršitev, zaradi katerih se postopek vodi.

V disciplinskem postopku na prvi stopnji odloča minister, pristojen za pravosodje.

Zoper odločbo ministra, pristojnega za pravosodje, lahko izvršitelj v roku 15 dni od njene vročitve vloži pritožbo, o kateri odloča disciplinska komisija pri zbornici.

Disciplinsko komisijo sestavljata dva sodnika višjega sodišča z območja, na katerem ima izvršitelj sedež in predstavnik zbornice. Sodnika višjega sodišča, člana disciplinske komisije, se določita z letnim razporedom dela višjega sodišča, predstavnika zbornice pa izvoli skupščina zbornice za dobo dveh let. Predsednik disciplinske komisije je sodnik.

O pritožbi odloča disciplinska komisija brez ustne obravnave.

Zoper odločbo disciplinske komisije je dovoljen upravni spor.

Podrobnejše določbe o izvedbi disciplinskega postopka predpiše minister, pristojen za pravosodje.

298.f člen
(Smiselna uporaba zakona)

V postopku ugotavljanja disciplinske odgovornosti se o vprašanjih, ki niso urejena s tem zakonom in predpisom iz sedmega odstavka 298.d člena tega zakona, smiselno uporabljajo določbe zakona o splošnem upravnem postopku.